

Ustawa o kierujących pojazdami

1)

- z dnia 5 stycznia 2011 r. (Dz.U. Nr 30, poz. 151)**
tj. z dnia 12 marca 2014 r. (Dz.U. z 2014 r. poz. 600)
tj. z dnia 16 stycznia 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 155)
tj. z dnia 8 kwietnia 2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 627)

(zm. Dz.U. z 2016 r. poz. 2197, Dz.U. z 2016 r. poz. 2001, Dz.U. z 2016 r. poz. 1948, Dz.U. z 2016 r. poz. 1579, Dz.U. z 2016 r. poz. 1241, Dz.U. z 2016 r. poz. 904, Dz.U. z 2015 r. poz. 1893)

Rozdział 1. Przepisy ogólne.

Art. 1 [Przedmiot regulacji]

1. Ustawa określa:

- 1) osoby uprawnione do kierowania pojazdami na drogach publicznych oraz na drogach położonych w strefach zamieszkania oraz w strefach ruchu;
  - 2) wymagania w stosunku do osób, o których mowa w pkt 1;
  - 3) zasady uzyskiwania i cofania uprawnień do kierowania pojazdami oraz zatrzymywania dokumentów stwierdzających posiadanie uprawnień do kierowania pojazdami;
  - 4) zasady prowadzenia działalności w zakresie uzyskiwania uprawnień i badań psychologicznych, związanych z kierowaniem pojazdami;
  - 5) zasady wykonywania badań lekarskich i psychologicznych kierowców, instruktorów i egzaminatorów oraz kandydatów na kierowców, instruktorów i egzaminatorów;
  - 6) zasady prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia ośrodka doskonalenia techniki jazdy.
2. Zadania samorządu województwa, o których mowa w art. 10 ust. 3, art. 18 ust. 3, art. 58 ust. 2, art. 67 ust. 1, art. 69 ust. 1, art. 70 ust. 1, art. 71 ust. 1 i 2, art. 72 ust. 1 i 2, art. 77 ust. 2, art. 80 ust. 1-5, art. 85 ust. 3 i 8, art. 86 ust. 4, 5 i 7, art. 87 ust. 3, art. 88 ust. 1, 4, 6, 7 i 9, art. 96 ust. 3, art. 97 ust. 2, art. 99 ust. 5 i art. 103 ust. 6, stanowią zadania z zakresu administracji rządowej.

Art. 2 [Odesłanie] Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) kierowcy, kierującym lub o pojeździe określonego rodzaju - należy przez to rozumieć odpowiednio kierowcę, kierującego lub pojazd w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym (Dz.U. z 2012 r. poz. 1137, z późn. zm.²⁾);
  - 2) opłacie ewidencyjnej - należy przez to rozumieć opłatę stanowiącą przychód Funduszu - Centralna Ewidencja Pojazdów i Kierowców, o którym mowa w art. 80d ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym.
- wchodzi od 2018-06-04³⁾** ³⁾ profilu kandydata na kierowcę - należy przez to rozumieć zestaw danych identyfikujących i opisujących osobę ubiegającą się o wydanie dokumentu stwierdzającego posiadanie uprawnień do kierowania pojazdami utworzony, udostępniany, aktualizowany i archiwizowany w systemie teleinformatycznym.

Rozdział 2. Osoby uprawnione do kierowania pojazdami.

Art. 3 [Wiek i kwalifikacje kierującego]

1. Kierującym pojazdem może być osoba, która osiągnęła wymagany wiek i jest sprawna pod względem fizycznym i psychicznym oraz spełnia jeden z następujących warunków:

- 1) posiada umiejętność kierowania pojazdem w sposób niezagrażający bezpieczeństwu, nieutrudniający ruchu drogowego i nienarządzający kogokolwiek na szkodę oraz odpowiedni dokument stwierdzający posiadanie uprawnień do kierowania pojazdem;
- 2) odbywa w ramach szkolenia naukę jazdy;
- 3) zdaje egzamin państwowy.

2. Kierującym pojazdem może być również osoba, która odbywa szkolenie w ramach kwalifikacji wstępnej, kwalifikacji wstępnej przyspieszonej, kwalifikacji wstępnej uzupełniającej lub kwalifikacji wstępnej uzupełniającej przyspieszonej, o których mowa w przepisach rozdziału 7a ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz.U. z 2013 r. poz. 1414, z późn. zm.⁴⁾), i jest sprawna pod względem fizycznym i psychicznym.

3. Osoba niepełnosprawna pod względem fizycznym może być kierującym, jeżeli uzyskała orzeczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdem.

4. Osoba, która ukończyła 18 lat, nie jest obowiązana do posiadania dokumentu stwierdzającego posiadanie uprawnień do kierowania rowerem, wózkiem rowerowym lub pojazdem zaprzęgowym.

Art. 4 [Dokument stwierdzający posiadanie uprawnień]

1. Dokumentem stwierdzającym posiadanie uprawnień do kierowania motorowerem, pojazdem silnikowym lub zespołem pojazdów składającym się z pojazdu silnikowego i przyczepy lub naczepy jest:

- 1) wydane w kraju:
  - a) prawo jazdy,
  - b) pozwolenie wojskowe,
  - c) międzynarodowe prawo jazdy;
- 2) wydane za granicą:
  - a) międzynarodowe prawo jazdy, określone w Konwencji o ruchu drogowym, podpisanej w Genewie dnia 19 września 1949 r. (Dz.U. z 1959 r. poz. 321 i 322),
  - b) krajowe lub międzynarodowe prawo jazdy, określone w Konwencji o ruchu drogowym, sporządzonej w Wiedniu dnia 8 listopada 1968 r. (Dz.U. z 1988 r. poz. 40 i 44),
  - c) krajowe prawo jazdy wydane w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stronie umowy o

Europejskim Obszarze Gospodarczym,

d) krajowe prawo jazdy określone w umowie międzynarodowej, której stroną jest Rzeczpospolita Polska;

3) zagraniczny dokument wojskowy, określony w umowach międzynarodowych, których stroną jest Rzeczpospolita Polska.

2. Kierowca może posiadać tylko jedno ważne prawo jazdy. Przepis ten nie dotyczy międzynarodowego prawa jazdy oraz krajowego prawa jazdy osoby, o której mowa w art. 10 ust. 3.

3. Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie jest uznawane za ważne prawo jazdy wydane w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, jeżeli na terytorium któregośkolwiek z tych państw to prawo jazdy zostało zatrzymane lub czasowo albo na stałe cofnięto posiadane uprawnienie do kierowania pojazdem.

Art. 5 [Zasięg terytorialny uprawnień]

1. Prawo jazdy, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1 lit. a, stwierdza posiadanie uprawnienia do kierowania odpowiednio motorowerem, pojazdem silnikowym lub zespołem pojazdów:

1) na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

2) w ruchu międzynarodowym na terytorium:

a) państw-stron Konwencji, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 2 lit. b - z wyjątkiem kierowania motorowerem lub ciągnikiem rolniczym,

b) państwa członkowskiego Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym - z wyjątkiem kierowania ciągnikiem rolniczym.

2. Pozwolenie wojskowe, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1 lit. b, stwierdza posiadanie przez żołnierza zasadniczej służby wojskowej i żołnierza służby kandydackiej uprawnienia do kierowania odpowiednim pojazdem silnikowym, zespołem pojazdów Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej lub pojazdem pobranym w ramach świadczeń na rzecz obrony.

3. Międzynarodowe prawo jazdy, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1 lit. c, stwierdza posiadanie uprawnienia do kierowania odpowiednim pojazdem silnikowym lub zespołem pojazdów w ruchu międzynarodowym na terytorium państw-stron Konwencji, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 2 lit. a i b, z wyjątkiem kierowania ciągnikiem rolniczym. Międzynarodowe prawo jazdy jest ważne łącznie z krajowym prawem jazdy.

4. Prawo jazdy, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 2 lit. a i b, stwierdza posiadanie uprawnienia do kierowania odpowiednim pojazdem silnikowym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w okresie 6 miesięcy od dnia rozpoczęcia stałego lub czasowego pobytu.

5. Zagraniczny dokument wojskowy, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 3, stwierdza posiadanie uprawnienia do kierowania pojazdami na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie określonym w umowach międzynarodowych, których stroną jest Rzeczpospolita Polska.

6. Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej odpowiednio motorowerem lub pojazdem silnikowym może kierować osoba posiadająca ważne zagraniczne prawo jazdy wydane przez państwo członkowskie Unii Europejskiej, Konfederację Szwajcarską lub państwo członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stroną umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym - w okresie ważności prawa jazdy.

Art. 5a [Krajowe prawo jazdy określone w umowie międzynarodowej] Krajowe prawo jazdy, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 2 lit. d, stwierdza posiadanie uprawnienia do kierowania pojazdami na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie określonym w tym prawie jazdy i umowie międzynarodowej, której stroną jest Rzeczpospolita Polska.

Art. 6 [Prawo jazdy - kategorie]

1. Prawo jazdy stwierdza posiadanie uprawnienia do kierowania:

1) kategorii AM:

a) motorowerem,

b) czterokołowcem lekkim;

2) kategorii A1:

a) motocyklem o pojemności skokowej silnika nieprzekraczającej 125 cm³, mocy nieprzekraczającej 11 kW i stosunku mocy do masy własnej nieprzekraczającym 0,1 kW/kg,

b) motocyklem trójkołowym o mocy nieprzekraczającej 15 kW,

c) pojazdami określonymi dla prawa jazdy kategorii AM;

3) kategorii A2:

a) motocyklem o mocy nieprzekraczającej 35 kW i stosunku mocy do masy własnej nieprzekraczającym 0,2 kW/kg, przy czym nie może on powstać w wyniku wprowadzenia zmian w pojeździe o mocy przekraczającej dwukrotność mocy tego motocykla,

b) motocyklem trójkołowym o mocy nieprzekraczającej 15 kW,

c) pojazdami określonymi dla prawa jazdy kategorii AM;

4) kategorii A:

a) motocyklem,

b) pojazdami określonymi dla prawa jazdy kategorii AM;

5) kategorii B1:

a) czterokołowcem,

b) pojazdami określonymi dla prawa jazdy kategorii AM;

6) kategorii B:

a) pojazdem samochodowym o dopuszczalnej masie całkowitej nieprzekraczającej 3,5 t, z wyjątkiem autobusu i motocykla,

b) zespołem pojazdów złożonym z pojazdu, o którym mowa w lit. a, oraz z przyczepy lekkiej,

c) zespołem pojazdów złożonym z pojazdu, o którym mowa w lit. a, oraz z przyczepy innej niż lekka, o łącznie dopuszczalna masa całkowita zespołu tych pojazdów nie przekracza 4250 kg, z zastrzeżeniem ust. 2,

- d) pojazdami określonymi dla prawa jazdy kategorii AM;
- 7) kategorii C1:
  - a) pojazdem samochodowym o dopuszczalnej masie całkowitej przekraczającej 3,5 t i nieprzekraczającej 7,5 t, z wyjątkiem autobusu,
  - b) zespołem pojazdów złożonym z pojazdu, o którym mowa w lit. a, oraz z przyczepy lekkiej,
  - c) pojazdami określonymi dla prawa jazdy kategorii AM;
- 8) kategorii C:
  - a) pojazdem samochodowym o dopuszczalnej masie całkowitej przekraczającej 3,5 t, z wyjątkiem autobusu,
  - b) zespołem pojazdów złożonym z pojazdu, o którym mowa w lit. a, oraz z przyczepy lekkiej,
  - c) pojazdami określonymi dla prawa jazdy kategorii AM;
- 9) kategorii D1:
  - a) autobusem przeznaczonym konstrukcyjnie do przewozu nie więcej niż 17 osób łącznie z kierowcą, o długości nieprzekraczającej 8 m,
  - b) zespołem pojazdów złożonym z pojazdu, o którym mowa w lit. a, oraz z przyczepy lekkiej,
  - c) pojazdami określonymi dla prawa jazdy kategorii AM;
- 10) kategorii D:
  - a) autobusem,
  - b) zespołem pojazdów złożonym z pojazdu, o którym mowa w lit. a, oraz z przyczepy lekkiej,
  - c) pojazdami określonymi dla prawa jazdy kategorii AM;
- 11) kategorii T:
  - a) ciągnikiem rolniczym lub pojazdem wolnobieżnym,
  - b) zespołem pojazdów złożonym z ciągnika rolniczego z przyczepą (przyczepami) lub pojazdem wolnobieżnym z przyczepą (przyczepami),
  - c) pojazdami określonymi dla prawa jazdy kategorii AM;
- 12) kategorii B+E, C+E lub D+E - pojazdem określonym odpowiednio w prawie jazdy kategorii B, C lub D, łącznie z przyczepą (przyczepami), przy czym w zakresie kategorii B+E dopuszczalna masa całkowita ciągniętej przyczepy nie może przekraczać 3,5 t;
- 13) kategorii C1+E - zespołem pojazdów o dopuszczalnej masie całkowitej nieprzekraczającej 12 t, składającym się z pojazdu ciągnącego określonego w prawie jazdy kategorii C1 i przyczepy;
- 14) kategorii D1+E - zespołem pojazdów składającym się z pojazdu ciągnącego określonego w prawie jazdy kategorii D1 i przyczepy;
- 15) kategorii B i C1+E, B i D1+E, B i C+E lub B i D+E - zespołem pojazdów określonym w prawie jazdy kategorii B+E;
- 16) kategorii C+E i D - zespołem pojazdów określonych w prawie jazdy kategorii D+E.

2. Zespołem pojazdów, o którym mowa w ust. 1 pkt 6 lit. c, którego dopuszczalna masa całkowita przekracza 3,5 t, może kierować osoba, która zdała część praktyczną egzaminu państwowego, potwierdzoną wpisem do prawa jazdy.

3. Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej prawo jazdy:

- 1) kategorii B, C1, C, D1 i D uprawnia do kierowania ciągnikiem rolniczym, pojazdem wolnobieżnym oraz zespołem złożonym z tego pojazdu i przyczepy lekkiej;
  - 2) kategorii B+E, C1+E, C+E, D1+E i D+E uprawnia do kierowania zespołem pojazdów złożonym z ciągnika rolniczego z przyczepą (przyczepami) lub pojazdu wolnobieżnego z przyczepą (przyczepami);
  - 3) kategorii AM, A1, A2 i A uprawnia do kierowania zespołem pojazdów złożonym z pojazdu określonego dla tej kategorii wraz z przyczepą;
  - 4) kategorii B uprawnia do kierowania motocyklem o pojemności skokowej silnika nieprzekraczającej 125 cm³, mocy nieprzekraczającej 11 kW i stosunku mocy do masy własnej nieprzekraczającym 0,1 kW/kg pod warunkiem, że osoba posiada prawo jazdy kategorii B od co najmniej 3 lat.
4. Kolejką turystyczną może kierować osoba, która posiada prawo jazdy odpowiedniej kategorii co najmniej od 2 lat.

5. Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw transportu może określić, w drodze rozporządzenia, w sposób odmienny od przepisów ust. 1, uprawnienia osób kierujących pojazdami specjalnymi i pojazdami przeznaczonymi do celów specjalnych Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej lub pobranymi w ramach świadczeń na rzecz obrony, a także dodatkowe wymagania w stosunku do tych osób.

6. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 5, uwzględnia się odpowiednio:

- 1) potrzebę posiadania szczególnych kwalifikacji przez osoby wykonujące zadania związane z obronnością państwa;
- 2) wymagania w stosunku do uprawnień żołnierzy pełniących służbę poza granicami kraju;
- 3) potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

Art. 7 [Dokument stwierdzający posiadanie uprawnień]

1. Dokumentem stwierdzającym posiadanie uprawnienia do kierowania:

- 1) tramwajem - jest pozwolenie na kierowanie tramwajem;
- 2) rowerem i wózkiem rowerowym - jest karta rowerowa lub prawo jazdy kategorii AM, A1, B1 lub T - w przypadku osób, które nie ukończyły 18 lat;
- 3) pojazdem zaprzęgowym - jest karta rowerowa lub prawo jazdy kategorii AM, A1, B1 lub T - w przypadku osób, które nie ukończyły 18 lat.

2. Kierujący tramwajem może posiadać tylko jedno ważne pozwolenie na kierowanie tramwajem.

Art. 8 [Minimalny wiek]

1. Wymagany minimalny wiek do kierowania wynosi:

- 1) 14 lat - dla pojazdów określonych w prawie jazdy kategorii AM;
- 2) 16 lat - dla pojazdów określonych w prawie jazdy kategorii A1, B1 i T;
- 3) 18 lat - dla pojazdów określonych w prawie jazdy kategorii A2, B, B+E, C1 i C1+E;

- 4) 20 lat - dla pojazdów określonych w prawie jazdy kategorii A, jeżeli osoba co najmniej od 2 lat posiada prawo jazdy kategorii A2;
- 5) 21 lat - dla motocykli trójkołowych o mocy przekraczającej 15 kW, jeżeli osoba posiada prawo jazdy kategorii A;
- 6) 21 lat - dla pojazdów określonych w prawie jazdy kategorii C, C+E, D1 i D1+E, z zastrzeżeniem ust. 2 pkt 1, ust. 3 pkt 2 oraz art. 9;
- 7) 24 lata - dla pojazdów określonych w prawie jazdy kategorii:
  - a) A - jeżeli osoba nie posiadała co najmniej przez 2 lata prawa jazdy kategorii A2,
  - b) D i D+E, z zastrzeżeniem ust. 2 pkt 2, ust. 3 pkt 3 oraz art. 9;
- 8) 21 lat - dla tramwaju;
- 9) 15 lat - dla pojazdu zaprzęgowego;
- 10) 10 lat - dla roweru;
- 11) 17 lat - dla roweru wieloosobowego, roweru lub wózka rowerowego przewożących inną osobę;
- 12) 13 lat - dla jadącego po jezdni wózka inwalidzkiego;
- 13) 21 lat - dla kolejki turystycznej.

2. Wymagany minimalny wiek do kierowania dla żołnierzy kierujących pojazdami Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej wynosi:

- 1) 18 lat - dla pojazdów określonych w pozwoleniu wojskowym kategorii A, C i C+E;
- 2) 19 lat - dla pojazdów określonych w pozwoleniu wojskowym kategorii D.

3. Wymagany minimalny wiek do kierowania wynosi:

- 1) 18 lat - dla funkcjonariuszy kierujących pojazdami Policji oraz Straży Granicznej, określonymi w prawie jazdy kategorii A;
- 2) 19 lat - dla funkcjonariuszy kierujących pojazdami Państwowej Straży Pożarnej, Policji, Straży Granicznej oraz Biura Ochrony Rządu, określonymi w prawie jazdy kategorii C;
- 3) 21 lat - dla funkcjonariuszy kierujących pojazdami Państwowej Straży Pożarnej, Policji, Straży Granicznej oraz Biura Ochrony Rządu, określonymi w prawie jazdy kategorii D.

Art. 9 [Rozwinięcie]

1. Dla osób, które uzyskały kwalifikację wstępną określoną w przepisach rozdziału 7a ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym, minimalny wiek do kierowania pojazdami określonymi w prawie jazdy kategorii:

- 1) C i C+E wynosi 18 lat;
- 2) D i D+E wynosi 21 lat.

2. Dla osób, które uzyskały kwalifikację wstępną przyspieszoną, określoną w przepisach rozdziału 7a ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym, minimalny wiek do kierowania pojazdami określonymi w prawie jazdy kategorii D i D+E wynosi:

- 1) 23 lata lub
- 2) 21 lat, z tym że taka osoba może kierować wyłącznie pojazdami wykonującymi regularne przewozy osób na liniach komunikacyjnych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym na trasie nieprzekraczającej 50 km.

Rozdział 3. Wydawanie praw jazdy.

Art. 10 [Organ uprawniony]

1. Prawo jazdy jest wydawane przez starostę, w drodze decyzji administracyjnej, na wniosek osoby zainteresowanej, za opłatą oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej.
2. Międzynarodowe prawo jazdy jest wydawane przez każdego starostę, na wniosek osoby zainteresowanej, za opłatą na podstawie krajowego prawa jazdy. Międzynarodowe prawo jazdy jest wydawane na okres 3 lat, nie dłużej jednak niż na okres ważności krajowego prawa jazdy.
3. Szefom i cudzoziemskiemu personelowi przedstawicielstw dyplomatycznych, urzędów konsularnych i misji specjalnych państw obcych oraz organizacji międzynarodowych, korzystających z przywilejów i immunitetów dyplomatycznych lub konsularnych na mocy ustaw, umów międzynarodowych bądź powszechnie uznanych zwyczajów międzynarodowych lub na zasadzie wzajemności, oraz innym osobom korzystającym z tych przywilejów i immunitetów uprawnienie do kierowania pojazdem wydaje nieodpłatnie - nie zatrzymując prawa jazdy wydanego w państwie wysyłającym - marszałek województwa mazowieckiego, na wniosek ministra właściwego do spraw zagranicznych.
4. Pozwolenie wojskowe jest wydawane żołnierzom zasadniczej służby wojskowej i żołnierzom służby kandydackiej na czas pełnienia tej służby przez dowódcę jednostki wojskowej prowadzącej szkolenie kierowców.
5. Pozwolenie wojskowe jest wymieniane przez starostę na prawo jazdy tej samej kategorii. Osoba niespełniająca wymagań w zakresie wieku, o których mowa odpowiednio w art. 8 ust. 1 pkt 6 i 7, może otrzymać prawo jazdy z ograniczeniem do kierowania określonymi pojazdami.
6. Opłata, o której mowa w ust. 1 i 2, z wyjątkiem opłaty ewidencyjnej, stanowi dochód powiatu.

Art. 11 [Wymagania]

1. Prawo jazdy jest wydawane osobie, która:
  - 1) osiągnęła minimalny wiek wymagany do kierowania pojazdami odpowiedniej kategorii;
  - 2) uzyskała orzeczenie:
    - a) lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdem,
    - b) psychologiczne o braku przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem - nie dotyczy prawa jazdy kategorii AM, A1, A2, A, B1, B, B+E lub T;
  - 3) odbyła szkolenie wymagane do uzyskania prawa jazdy danej kategorii;
  - 4) zdała egzamin państwowy wymagany do uzyskania prawa jazdy odpowiedniej kategorii;
  - 5) uprzedzona o odpowiedzialności karnej za zeznanie nieprawdy lub zatajenie prawdy oświadcza, że jej miejsce zamieszkania znajduje się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przy czym że:

- a) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej co najmniej przez 185 dni w każdym roku kalendarzowym:
- ze względu na swoje więzi osobiste i zawodowe albo
  - z zamiarem stałego pobytu wyłącznie ze względu na swoje więzi osobiste, albo
- b) przebywa regularnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej ze względu na swoje więzi osobiste, a jednocześnie, że ze względu na swoje więzi zawodowe kolejno przebywa w co najmniej dwóch państwach członkowskich Unii Europejskiej, albo
- c) przebywa nieregularnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej ze względu na swoje więzi osobiste, ponieważ przebywa w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej w celu wypełniania zadania o określonym czasie trwania, albo
- d) przebywa na terytorium innego państwa ze względu na podjęte w tym państwie studia lub naukę w szkole.
2. Osoba, która nie ukończyła 18 lat, może uzyskać prawo jazdy kategorii AM, A1, B1 lub T za pisemną zgodą rodzica lub opiekuna.
3. Osoby, o których mowa w art. 8 ust. 2 i 3, do czasu osiągnięcia wymaganego minimalnego wieku do kierowania pojazdami określonych kategorii, o którym mowa w art. 8 ust. 1, mogą otrzymać prawo jazdy z ograniczeniem wynikającym z możliwości prowadzenia określonego pojazdu.
4. Dodatkowym warunkiem wydania prawa jazdy:
- 1) kategorii C1, C, D1 lub D - jest spełnienie wymagań, o których mowa w ust. 1 pkt 3 i 4, określonych dla prawa jazdy kategorii B;
- 2) kategorii B+E, C1+E, C+E, D1+E lub D+E - jest spełnienie wymagań, o których mowa w ust. 1 pkt 3 i 4, określonych odpowiednio dla prawa jazdy kategorii B, C1, C, D1 lub D.
5. Osoby, o których mowa w art. 9 ust. 2 pkt 2, w okresie między 21. a 23. rokiem życia otrzymują prawo jazdy kategorii D i D+E z ograniczeniem do wykonywania regularnych przewozów osób na liniach komunikacyjnych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym na trasie nieprzekraczającej 50 km.
6. Dodatkowym warunkiem wydania prawa jazdy osobie, wobec której została wydana decyzja o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami w trybie art. 103 ust. 1 pkt 2 lub 3, jest uzyskanie orzeczenia psychologicznego o braku przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem.
7. Przepisy ust. 1 pkt 1-4 oraz ust. 4 stosuje się do pozwolenia wojskowego.

Art. 12 [Zakaz wydania]

1. Prawo jazdy nie może być wydane osobie:

- 1) u której w wyniku badania lekarskiego stwierdzono aktywną formę uzależnienia od alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu;
- 2) w stosunku do której został orzeczony prawomocnym wyrokiem sądu zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych - w okresie i zakresie obowiązywania tego zakazu;
- 3) w stosunku do której wydano decyzję o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami lub zatrzymaniu prawa jazdy - w okresie i zakresie obowiązywania tej decyzji;
- 4) posiadającej inny dokument stwierdzający uprawnienie do kierowania pojazdem silnikowym;
- 5) która uzyskała za granicą prawo jazdy, a to prawo jazdy zostało zatrzymane lub uprawnienie do kierowania pojazdami zostało cofnięte - w okresie obowiązywania zatrzymania prawa jazdy lub cofnięcia uprawnienia;
- 6) której prawo jazdy zostało wymienione w trybie art. 97 ust. 1 i 2;
- 7) która rozpoczęła w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, procedurę wymiany prawa jazdy na krajowe prawo jazdy lub procedurę wydania wtórnika polskiego krajowego prawa jazdy.

1a. Przepisu ust. 1 pkt 2 nie stosuje się w przypadku orzeczenia sądu o wykonywaniu zakazu prowadzenia pojazdów w postaci, o której mowa w art. 182a § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny wykonawczy (Dz.U. poz. 557, z późn. zm.⁵⁾).

2. Przepis ust. 1 pkt 2 stosuje się także wobec osoby ubiegającej się o wydanie lub zwrot zatrzymanego prawa jazdy, a także o przywrócenie uprawnienia w zakresie prawa jazdy kategorii:

- 1) B1 lub B - w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych obejmującego uprawnienie w zakresie prawa jazdy kategorii AM, A1, A2 lub A;
- 2) AM, A1, A2, A, C1, C, D1 lub D - w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych obejmującego uprawnienie w zakresie prawa jazdy kategorii B;
- 3) B+E, C1+E, C+E, D1+E lub D+E - w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych obejmującego uprawnienie w zakresie prawa jazdy kategorii B lub odpowiednio kategorii C1, C, D1 lub D.

2a. W celu wydania prawa jazdy właściwy organ wydający prawo jazdy zwraca się do odpowiednich organów państw członkowskich Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, o potwierdzenie, że osoba ubiegająca się o uprawnienie nie posiada prawa jazdy wydanego w jednym z tych państw ani nie rozpoczęła procedury wymiany prawa jazdy na krajowe prawo jazdy lub procedury wydania wtórnika polskiego krajowego prawa jazdy.

2b. Zapytanie i potwierdzenie, o których mowa w ust. 2a, następuje wyłącznie w drodze teletransmisji przy użyciu Europejskiej Sieci Praw Jazdy.

3. Przepis ust. 1 pkt 3 stosuje się także wobec osoby ubiegającej się o wydanie prawa jazdy kategorii:

- 1) C1, C, D1 lub D - w okresie obowiązywania decyzji o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami lub decyzji o zatrzymaniu prawa jazdy obejmujących uprawnienie w zakresie prawa jazdy kategorii B;
- 2) B+E, C1+E, C+E, D1+E lub D+E - w okresie obowiązywania decyzji o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami lub decyzji o zatrzymaniu prawa jazdy obejmujących uprawnienie w zakresie prawa jazdy kategorii B lub odpowiednio kategorii C1, C, D1 lub D.

4. Przepis ust. 1 pkt 4 nie dotyczy międzynarodowego prawa jazdy oraz prawa jazdy posiadanego przez osoby, o których mowa w art. 10 ust. 3.

5. Przepisy ust. 1 pkt 1-6 oraz ust. 2 i 3 stosuje się do pozwolenia wojskowego.

Art. 13 [Okres ważności]

1. Prawo jazdy kategorii:

1) AM, A1, A2, A, B1, B, B+E lub T wydaje się na okres 15 lat, z tym że:

a) okres ten może być krótszy, o ile wynika to z orzeczenia lekarskiego, o którym mowa w art. 11 ust. 1 pkt 2 lit. a,

b) (wchodzi od 4-06-2018 r.);

2) C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D lub D+E wydaje się na okres 5 lat, nie dłużej jednak niż na okres wynikający z orzeczenia lekarskiego i orzeczenia psychologicznego, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 2, z zastrzeżeniem art. 15.

2. Orzeczenie lekarskie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, w uzasadnionych przypadkach dotyczących stanu zdrowia, może być wydawane na okres krótszy niż 5 lat.

3. Okres ważności prawa jazdy kategorii C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D oraz D+E jest przedłużany przez starostę po przedłożeniu:

1) orzeczenia lekarskiego o braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdem i orzeczenia psychologicznego o braku przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem wydanych na podstawie badań, o których mowa w art. 75 ust. 1 pkt 2 oraz art. 82 ust. 1 pkt 2, albo

2) orzeczenia stwierdzającego brak przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy na stanowisku kierowcy i orzeczenia psychologicznego stwierdzającego brak przeciwwskazań psychologicznych do wykonywania pracy na stanowisku kierowcy, o których mowa w rozdziale 7a ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym.

4. Prawo jazdy może zawierać wymagania lub ograniczenia wynikające:

1) ze stanu zdrowia kierowcy;

2) z możliwości prowadzenia określonego pojazdu.

5. Wymagania lub ograniczenia mogą dotyczyć:

1) stosowania:

a) korekty lub ochrony wzroku,

b) korekty słuchu,

c) protezy lub szyny ortopedycznej;

2) możliwości ograniczonego korzystania z pojazdu;

3) konieczności modyfikacji lub dostosowania pojazdu;

4) ograniczenia uprawnienia do kierowania wskazanymi pojazdami;

5) dodatkowego oznakowania pojazdu;

6) terminu ważności prawa jazdy;

7) ograniczenia uprawnienia do kierowania wyłącznie pojazdem wyposażonym w blokadę alkoholową, o której mowa w art. 2 pkt 84 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym.

6. Okres ważności prawa jazdy określonej kategorii jest przedłużany, na wniosek osoby zainteresowanej, za opłatą, o której mowa w art. 10 ust. 1, oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej, w formie wymiany prawa jazdy. Do wymiany prawa jazdy stosuje się przepisy ust. 1, 4 i 5 oraz art. 12 ust. 1-3.

7. Przepisy ust. 4 i 5 stosuje się do pozwolenia wojskowego.

Art. 14 [Prawo jazdy wydane za granicą]

1. Osoba posiadająca ważne krajowe prawo jazdy wydane za granicą może, na swój wniosek, otrzymać prawo jazdy odpowiedniej kategorii, za opłatą, o której mowa w art. 10 ust. 1, oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej, po zwrocie zagranicznego dokumentu organowi wydającemu prawo jazdy. Jeżeli prawo jazdy wydane za granicą nie jest określone w konwencjach o ruchu drogowym, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 2 lit. a i b, dodatkowym warunkiem otrzymania polskiego prawa jazdy jest złożenie z wynikiem pozytywnym części teoretycznej egzaminu państwowego i przedstawienie uwierzytelnionego tłumaczenia zagranicznego dokumentu. Warunek ten nie dotyczy krajowego prawa jazdy wydanego w państwie członkowskim Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym.

2. Jeżeli prawo jazdy wydane za granicą zawiera ograniczenie, o którym mowa w art. 13 ust. 5, ograniczenie to uwzględnia się w wydawanym prawie jazdy.

2a. Krajowe prawo jazdy wydane w państwie członkowskim Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, którego termin ważności upłynął, a osoba posiadająca to prawo jazdy spełnia warunków, o którym mowa w art. 11 ust. 1 pkt 5, podlega wymianie na zasadach określonych w ust. 1 po potwierdzeniu danych zamieszczonych w oryginale dokumentu przez właściwy organ tego państwa, który go wydał, oraz po dostarczeniu przez osobę wnioskującą o wymianę prawa jazdy dokumentów umożliwiających przedłużenie terminu ważności prawa jazdy.

2b. W celu wymiany krajowego prawa jazdy osoby, której prawo jazdy zostało wydane przez inne niż Rzeczpospolita Polska państwo członkowskie Unii Europejskiej, Konfederację Szwajcarską lub państwo członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, właściwy organ wydający prawo jazdy zwraca się do właściwego organu tego państwa o potwierdzenie danych zamieszczonych w oryginale dokumentu.

2c. Organ wydający prawo jazdy wymienia informacje z właściwym organem państwa członkowskiego Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, które wydało prawo jazdy, o rozpoczęciu procedury wymiany, przedłużenia tego prawa jazdy lub zgłoszenia jego zatrzymania lub utraty.

2d. Potwierdzenie danych, o którym mowa w ust. 2a i 2b, oraz wymiana informacji, o której mowa w ust. 2c, w zakresie prawa jazdy wydanego przez państwo członkowskie Unii Europejskiej, Konfederację Szwajcarską lub państwo członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stroną umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym następuje wyłącznie w drodze transmisji przy użyciu Europejskiej Sieci Praw Jazdy.

3. W stosunku do obywateli niektórych państw można określić, na zasadach wzajemności, warunki i tryb wydawania praw jazdy, odmienne niż te, o których mowa w ust. 1.
4. Minister właściwy do spraw transportu może określić, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb wydawania praw jazdy, o których mowa w ust. 3.
5. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 4, uwzględnia się odpowiednio:
- 1) warunki wymiany polskich krajowych praw jazdy na krajowe prawa jazdy danego państwa;
  - 2) wymagania, od których spełnienia jest uzależniona wymiana polskich krajowych praw jazdy na krajowe prawa jazdy danego państwa;
  - 3) obciążenia finansowe nakładane na obywatela polskiego wymieniającego polskie krajowe prawo jazdy na krajowe prawo jazdy danego państwa.

Art. 14a [Zastosowanie przepisów] Przepisy art. 12 ust. 1 pkt 7, ust. 2a i 2b oraz art. 14 ust. 2a-2c stosuje się wyłącznie w zakresie danych aktualnie dostępnych w Europejskiej Sieci Praw Jazdy.

Art. 15 [Wpis potwierdzający odbycie kwalifikacji]

1. Starosta dokonuje w prawie jazdy wpisu potwierdzającego odbycie kwalifikacji wstępnej, kwalifikacji wstępnej przyspieszonej, kwalifikacji wstępnej uzupełniającej, kwalifikacji wstępnej uzupełniającej przyspieszonej albo szkolenia okresowego, o których mowa w rozdziale 7a ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym.
2. Wpis jest dokonywany na pisemny wniosek kierowcy, na podstawie przedłożonych kopii:
- 1) świadectwa kwalifikacji zawodowej potwierdzającego ukończenie kwalifikacji wstępnej, kwalifikacji wstępnej przyspieszonej, kwalifikacji wstępnej uzupełniającej, kwalifikacji wstępnej uzupełniającej przyspieszonej, szkolenia okresowego albo karty kwalifikacji kierowcy wydanej w państwie członkowskim Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, zgodnie z dyrektywą nr 2003/59/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie wstępnej kwalifikacji i okresowego szkolenia kierowców niektórych pojazdów drogowych do przewozu rzeczy lub osób, zmieniającą rozporządzenie Rady (EWG) nr 3820/85 oraz dyrektywę Rady 91/439/EWG i uchylającą dyrektywę Rady 76/914/EWG,
  - 2) orzeczenia lekarskiego stwierdzającego brak przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy na stanowisku kierowcy,
  - 3) orzeczenia psychologicznego stwierdzającego brak przeciwwskazań psychologicznych do wykonywania pracy na stanowisku kierowcy
- określonych w przepisach ustawy, o której mowa w ust. 1.
3. Świadectwo kwalifikacji zawodowej, potwierdzające ukończenie szkolenia okresowego w zakresie jednego z bloków programowych, wydane osobie, o której mowa w art. 39d ust. 6 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym, stanowi podstawę do uzyskania wpisu, o którym mowa w ust. 1, w zakresie posiadanych kategorii prawa jazdy spośród kategorii C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D i D+E.
4. Wpis jest dokonywany, w formie wymiany prawa jazdy, na okres 5 lat, liczony od dnia wydania świadectwa kwalifikacji zawodowej, o którym mowa w przepisach rozdziału 7a ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym, przy czym termin ten nie może być dłuższy niż okres ważności orzeczenia lekarskiego i orzeczenia psychologicznego, o których mowa w przepisach rozdziału 7a tej ustawy.
5. Za dokonanie wpisu, o którym mowa w ust. 1, pobiera się opłatę, o której mowa w art. 10 ust. 1, oraz opłatę ewidencyjną.

Art. 16 [Pozwolenie na kierowanie tramwajem]

1. Pozwolenie na kierowanie tramwajem jest wydawane, na wniosek osoby zainteresowanej, za opłatą oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej, przez starostę. Do wydawania pozwolenia na kierowanie tramwajem stosuje się przepisy art. 12 ust. 1 i odpowiednio art. 13 ust. 4 i 5.
2. Pozwolenie na kierowanie tramwajem jest wydawane osobie, która:
- 1) osiągnęła wiek wymagany do kierowania tramwajem;
  - 2) uzyskała orzeczenie:
    - a) lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdem,
    - b) psychologiczne o braku przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem;
  - 3) odbyła wymagane szkolenie;
  - 4) zdała egzamin państwowy wymagany do uzyskania pozwolenia.
3. Pozwolenie na kierowanie tramwajem jest wydawane na okres 5 lat, nie dłużej jednak niż na okres wynikający z terminu ważności orzeczenia lekarskiego i orzeczenia psychologicznego, o których mowa w ust. 2 pkt 2.
4. Okres ważności pozwolenia na kierowanie tramwajem jest przedłużany przez starostę po przedłożeniu orzeczenia lekarskiego o braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdem i orzeczenia psychologicznego o braku przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem wydanych na podstawie badań, o których mowa w art. 75 ust. 1 pkt 2 oraz art. 82 ust. 1 pkt 2.
5. Okres ważności pozwolenia na kierowanie tramwajem jest przedłużany, za opłatą, o której mowa w ust. 1, oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej, w formie wymiany tego dokumentu. Do wymiany pozwolenia na kierowanie tramwajem stosuje się przepisy ust. 1-3.
6. Opłata, o której mowa w ust. 1, z wyjątkiem opłaty ewidencyjnej, stanowi dochód powiatu.

Art. 16a [Wydawanie prawa jazdy, system teleinformatyczny] Starosta, wydając prawo jazdy lub pozwolenie na kierowanie tramwajem, wykorzystuje system teleinformatyczny w rozumieniu art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz.U. z 2014 r. poz. 1114 oraz z 2016 r. poz. 352) umożliwiający wykonywanie przez organ wydający prawo jazdy lub pozwolenie na kierowanie tramwajem czynności związanych z ich wydawaniem, zamieszczaniem danych i informacji w bazie danych oraz składanie zamówień na wykonanie praw jazdy lub pozwoleń na kierowanie tramwajem.

Art. 17 [Karta rowerowa]

1. Kartę rowerową wydaje nieodpłatnie, za pisemną zgodą rodzica lub opiekuna:

1) dyrektor szkoły - uczniowi szkoły podstawowej;
2) dyrektor wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego lub przedsiębiorca prowadzący ośrodek szkolenia kierowców posiadający poświadczenie potwierdzające spełnianie dodatkowych wymagań - osobie niewymienionej w pkt 1.

2. Kartę rowerową może uzyskać osoba, która:

1) osiągnęła wymagany minimalny wiek;

2) wykazała się niezbędnymi umiejętnościami odpowiednio podczas zajęć szkolnych, zajęć prowadzonych przez wojewódzki ośrodek ruchu drogowego lub zajęć prowadzonych przez ośrodek szkolenia kierowców posiadający poświadczenie potwierdzające spełnianie dodatkowych wymagań.

Art. 18 [Obowiązek informowania o zmianach]

1. Osoba posiadająca prawo jazdy lub pozwolenie na kierowanie tramwajem jest obowiązana zawiadomić starostę o utracie tego dokumentu, jego zniszczeniu w stopniu powodującym nieczytelność, a także o zmianie stanu faktycznego wymagającego zmiany danych w nim zawartych, w terminie 30 dni od dnia zaistnienia tego zdarzenia.

2. Na wniosek osoby uprawnionej w przypadkach, o których mowa w ust. 1, starosta wydaje, za opłatą, o której mowa w art. 10 ust. 1 lub w art. 16 ust. 1, oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej:

1) wórnik dokumentu pod warunkiem:

a) złożenia oświadczenia o utracie dokumentu, pod rygorem odpowiedzialności karnej wynikającej z art. 233 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz.U. poz. 553, z późn. zm.⁶⁾), zwanej dalej "Kodeksem

karnym", albo

b) zwrotu zniszczonego dokumentu;

2) nowy dokument pod warunkiem zwrotu dokumentu wymagającego zmiany danych.

3. W stosunku do osób, o których mowa w art. 10 ust. 3, organem właściwym w sprawach określonych w ust. 1, 2 i 6 jest marszałek województwa mazowieckiego.

4. W przypadku utraty lub zniszczenia pozwolenia wojskowego wórnik tego dokumentu wydaje nieodpłatnie dowódca jednostki wojskowej, który wydał pozwolenie wojskowe.

5. W przypadku utraty lub zniszczenia karty rowerowej wórnik tego dokumentu wydaje nieodpłatnie podmiot, który wydał kartę rowerową.

6. Osoba, która po uzyskaniu wórnika odzyskała utracony dokument, o którym mowa w ust. 1, jest obowiązana zwrócić ten dokument staroście.

Art. 18a [Opłata za wydanie] W przypadku gdy zmiana stanu faktycznego w zakresie adresu kierowcy wymagająca wydania nowego prawa jazdy lub pozwolenia na kierowanie tramwajem, spowodowana została zmianami administracyjnymi, rada powiatu może, w drodze uchwały, zmniejszyć opłatę za wydanie lub zwolnić od jej uiszczenia osoby obowiązane do ubiegania się o wydanie tych dokumentów.

Art. 18b [Skutki prawne zmian w powiatach] W przypadku utworzenia, połączenia, podzielenia lub zniesienia powiatów lub zmiany nazwy powiatu albo miejscowości prawa jazdy lub pozwolenia na kierowanie tramwajem wydane przed dniem wejścia w życie przepisów tworzących, łączących, dzielących lub znoszących powiaty lub zmieniających nazwę powiatu albo miejscowości, zachowują ważność.

Art. 19 [Delegacja dla ministra] Minister właściwy do spraw transportu dokonuje, z zachowaniem przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2015 r. poz. 2164), wyboru:

1) producenta blankietów praw jazdy;

2) podmiotu dokonującego personalizacji blankietów praw jazdy i dystrybucji praw jazdy;

3) producenta blankietów międzynarodowych praw jazdy;

4) producenta pozwoleń na kierowanie tramwajem.

Art. 20 [Delegacja dla ministra]

1. Minister właściwy do spraw transportu w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw informatyzacji oraz ministrem właściwym do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:

1) wzory dokumentów stwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdami oraz ich opis;

2) szczegółowe warunki wydawania i zatrzymywania dokumentów stwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdami, cofania i przywracania uprawnień do kierowania pojazdami, a także szczegółowe czynności organów i innych jednostek z tym związane oraz wzory dokumentów stosowanych w tych sprawach;

3) opłatę za wydanie:

a) prawa jazdy - przy czym jej wysokość nie może przekroczyć 200 zł,

b) międzynarodowego prawa jazdy - przy czym jej wysokość nie może przekroczyć 200 zł,

c) pozwolenia na kierowanie tramwajem - przy czym jej wysokość nie może przekroczyć 30 zł.

2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, uwzględnia się odpowiednio:

1) obowiązujące w tym zakresie przepisy Unii Europejskiej;

2) konieczność prawidłowego zabezpieczenia dokumentów przed podrobieniem lub przerobieniem;

3) konieczność zapewnienia sprawności procedur administracyjnych, w tym prowadzenia spraw w formie elektronicznej;

4) koszty produkcji i dystrybucji dokumentów oraz koszty rzeczowe i osobowe związane z ich wydaniem.

3. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, wzór i opis pozwolenia wojskowego, a także tryb jego wydawania.

4. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 3, uwzględnia się odpowiednio konieczność:

1) zapewnienia zgodności pozwolenia wojskowego z obowiązującym podziałem kategorii prawa jazdy;

2) prawidłowego zabezpieczenia dokumentów przed podrobieniem lub przerobieniem;

3) zapewnienia sprawności procedur administracyjnych w zakresie regulowanym w rozporządzeniu.

Rozdział 4. Szkolenie osób ubiegających się o uprawnienie do kierowania pojazdami.

Art. 21 [Szkolenie]

1. Osoba ubiegająca się o uzyskanie uprawnienia do kierowania motorowerem, pojazdem silnikowym lub uprawnienia do kierowania tramwajem może rozpocząć szkolenie nie wcześniej niż 3 miesiące przed osiągnięciem minimalnego wieku, o którym mowa odpowiednio w art. 8 lub 9, wymaganego od kierującego pojazdem objętego tym uprawnieniem, a jeżeli osobą tą jest uczeń uczestniczący w zajęciach szkolnych w szkole, w której podstawa programowa kształcenia w zawodzie przewiduje uzyskanie umiejętności kierowania pojazdem silnikowym, okres ten wynosi 12 miesięcy.
2. Osoba, która nie ukończyła 18 lat, może rozpocząć szkolenie za pisemną zgodą rodzica lub opiekuna.
3. Osoba ubiegająca się o uzyskanie uprawnienia do kierowania pojazdami w zakresie prawa jazdy kategorii C, C+E, D lub D+E może rozpocząć szkolenie nie wcześniej niż 3 miesiące przed osiągnięciem minimalnego wieku, o którym mowa w art. 9, także jeżeli jest w trakcie uzyskiwania odpowiednio kwalifikacji wstępnej lub wstępnej przyspieszonej w zakresie tej kategorii prawa jazdy, a jeżeli tą osobą jest uczeń uczestniczący w zajęciach szkolnych w szkole, w której podstawa programowa kształcenia w zawodzie przewiduje uzyskanie umiejętności kierowania pojazdem silnikowym, okres ten wynosi 12 miesięcy.

Art. 22 [Zakaz szkolenia]

1. Nie może być szkolona osoba:
  - 1) niespełniająca wymagań, o których mowa w art. 21;
  - 2) w stosunku do której został orzeczony prawomocnym wyrokiem sądu zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych - w okresie i zakresie obowiązywania tego zakazu;
  - 3) w stosunku do której wydano decyzję o zatrzymaniu prawa jazdy - w okresie i zakresie obowiązywania tej decyzji;
  - 4) nieposiadająca:
    - a) orzeczenia lekarskiego o braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdem,
    - b) orzeczenia psychologicznego o braku przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem - nie dotyczy uprawnień w zakresie prawa jazdy kategorii AM, A1, A2, A, B1, B, B+E lub T.
2. Przepis ust. 1 pkt 2 stosuje się także wobec osoby ubiegającej się o uzyskanie uprawnień w zakresie prawa jazdy kategorii:
  - 1) B1 lub B - w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych obejmującego uprawnienie w zakresie prawa jazdy kategorii AM, A1, A2 lub A;
  - 2) C1, C, D1 lub D - w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych obejmującego uprawnienie w zakresie prawa jazdy kategorii B;
  - 3) B+E, C1+E, C+E, D1+E lub D+E - w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych obejmującego uprawnienie w zakresie prawa jazdy kategorii B lub odpowiednio kategorii C1, C, D1 lub D.
- 2a. Przepisu ust. 1 pkt 2 nie stosuje się w przypadku orzeczenia sądu o wykonywaniu zakazu prowadzenia pojazdów w postaci, o której mowa w art. 182a § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny wykonawczy.
3. Przepis ust. 1 pkt 3 stosuje się także wobec osoby ubiegającej się o uzyskanie uprawnień w zakresie prawa jazdy kategorii:
  - 1) C1, C, D1 lub D - w okresie obowiązywania decyzji o zatrzymaniu prawa jazdy obejmującej uprawnienia w zakresie prawa jazdy kategorii B oraz w przypadku zawieszenia tych uprawnień;
  - 2) B+E, C1+E, C+E, D1+E lub D+E - w okresie obowiązywania decyzji o zatrzymaniu prawa jazdy obejmującej uprawnienia w zakresie prawa jazdy kategorii B lub odpowiednio kategorii C1, C, D1 lub D oraz w przypadku zawieszenia tych uprawnień.

Art. 23 [Forma szkolenia]

1. Szkolenie osoby ubiegającej się o uzyskanie uprawnienia do kierowania motorowerem, pojazdem silnikowym lub uprawnienia do kierowania tramwajem odbywa się w formie:
  - 1) kursu;
  - 2) zajęć szkolnych - w zakresie uprawnienia do kierowania pojazdami silnikowymi, z wyłączeniem uprawnień w zakresie prawa jazdy kategorii A1, A2 i A.
2. Szkolenie osoby ubiegającej się o uzyskanie uprawnienia do kierowania motorowerem lub pojazdem silnikowym jest prowadzone zgodnie z programem szkolenia i obejmuje:
  - 1) część teoretyczną przeprowadzaną w formie wykładów i ćwiczeń w zakresie:
    - a) podstaw kierowania pojazdem i uczestnictwa w ruchu drogowym,
    - b) obowiązków i praw kierującego pojazdem;
  - 2) część praktyczną w zakresie kierowania pojazdem, zwaną dalej „nauką jazdy”, przeprowadzaną:
    - a) na placu manewrowym,
    - b) w ruchu miejskim oraz
    - c) w ruchu poza obszarem zabudowanym;
  - 3) naukę udzielania pierwszej pomocy przeprowadzaną w formie wykładów i zajęć praktycznych;
  - 4) kontrolne sprawdzenie poziomu osiągniętej wiedzy i umiejętności, zwane dalej „egzaminem wewnętrznym”.
3. Wykłady, o których mowa w ust. 2 pkt 1, mogą być przeprowadzone w formie nauczania na odległość z wykorzystaniem technik komputerowych i Internetu pod nadzorem ośrodka szkolenia kierowców.
4. Egzamin wewnętrzny jest przeprowadzany po ukończeniu części teoretycznej i części praktycznej szkolenia oraz nauki udzielania pierwszej pomocy, o których mowa w ust. 2 pkt 1-3, przez instruktora lub wykładowcę wyznaczonych przez kierownika podmiotu prowadzącego szkolenie. Wykładowca przeprowadza wyłącznie część teoretyczną egzaminu wewnętrznego.
- 4a. Część teoretyczną egzaminu wewnętrznego, o którym mowa w ust. 4, w przypadku zajęć przeprowadzonych w sposób określony w ust. 3, przeprowadza się po zakończeniu zajęć teoretycznych.
5. Szkolenie osoby ubiegającej się o uzyskanie uprawnienia do kierowania tramwajem obejmuje:

- 1) część teoretyczną w zakresie podstaw kierowania tramwajem, uczestnictwa w ruchu drogowym i obsługi technicznej tramwaju, przeprowadzaną w formie wykładów;
  - 2) część praktyczną w zakresie obsługi technicznej i kierowania tramwajem;
  - 3) ćwiczenia sprawdzające wiedzę i umiejętności z zakresu, o którym mowa w pkt 1 i 2;
  - 4) naukę udzielania pierwszej pomocy przeprowadzaną w formie wykładów i zajęć praktycznych.
6. Czas poświęcony na przeprowadzenie zajęć, o których mowa w ust. 2 pkt 1-3 oraz ust. 3 i 5, powinien być dostosowany do umiejętności i predyspozycji osoby szkolonej, nie krótszy jednak od minimalnych wymagań określonych dla uprawnień danej kategorii prawa jazdy lub pozwolenia na kierowanie tramwajem.
7. Przepisy ust. 1-4 i 6 stosuje się odpowiednio do szkolenia żołnierzy na potrzeby Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz funkcjonariuszy służb podległych lub nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

Art. 23a [Zwolnienie z odbywania zajęć] Osoba ubiegająca się o uzyskanie uprawnienia do kierowania motorowerem, pojazdem silnikowym lub uprawnienia do kierowania tramwajem, która uzyskała pozytywny wynik z części teoretycznej egzaminu państwowego jest zwolniona z odbywania zajęć, o których mowa odpowiednio w art. 23 ust. 2 pkt 1 lub ust. 5 pkt 1, oraz odpowiednio z części teoretycznej egzaminu wewnętrznego, o którym mowa w art. 23 ust. 4, lub części teoretycznej ćwiczeń sprawdzających, o których mowa w art. 23 ust. 5 pkt 3.

Art. 24 [Pojazd szkoleniowy] Nauka jazdy jest prowadzona:

- 1) pojazdem:
  - a) odpowiadającym wymaganiom określonym dla danej kategorii prawa jazdy lub dla pozwolenia na kierowanie tramwajem,
  - b) oznakowanym kwadratową tablicą barwy niebieskiej z białą literą „L”,
  - c) przystosowanym do nauki jazdy, zgodnie z wymaganiami określonymi w przepisach wydanych na podstawie art. 66 ust. 5 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym,
  - d) posiadającym adnotację w dokumencie stwierdzającym dopuszczenie do ruchu o spełnieniu wymagań, o których mowa w lit. a-c, dokonywaną przez odpowiedni organ, na podstawie pozytywnego wyniku badania technicznego przeprowadzonego przez stację kontroli pojazdów, o której mowa w art. 83 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym - nie dotyczy tramwaju;
- 2) pojazdem odpowiednio przystosowanym do rodzaju niepełnosprawności spełniającym warunki, o których mowa w pkt 1 lit. a i b - w przypadku szkolenia osoby niepełnosprawnej.

Art. 25 [Instruktor techniki jazdy]

1. Podczas jazdy osoby ubiegającej się o uzyskanie uprawnienia do kierowania motorowerem, pojazdem silnikowym lub uprawnienia do kierowania tramwajem, wobec instruktora stosuje się przepisy dotyczące kierującego pojazdem, w szczególności w zakresie:

- 1) dokumentów wymaganych do kierowania pojazdem i używania pojazdu;
  - 2) zawartości w organizmie alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu.
2. Instruktor, niezależnie od dokumentów wymaganych od kierującego pojazdem, jest obowiązany posiadać i okazywać na żądanie organów kontroli ruchu drogowego, właściwego starosty sprawującego nadzór nad szkoleniem, a także osoby ubiegającej się o uzyskanie uprawnienia do kierowania pojazdem legitymację instruktora.
3. Nie można prowadzić zajęć z osobą ubiegającą się o uzyskanie uprawnienia do kierowania motorowerem, pojazdem silnikowym lub uprawnienia do kierowania tramwajem, która znajduje się w stanie nietrzeźwości, w stanie po użyciu alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu.
4. Przepisy ust. 1-3 stosuje się do szkolenia żołnierzy na potrzeby Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz funkcjonariuszy służb podległych lub nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

Art. 26 [Ośrodki szkoleniowe]

1. Szkolenie osoby ubiegającej się o uzyskanie uprawnienia do kierowania motorowerem lub pojazdem silnikowym w formie kursu, z zastrzeżeniem ust. 3, jest prowadzone przez:

- 1) ośrodek szkolenia kierowców - jednostkę organizacyjną przedsiębiorcy wpisanego do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodek szkolenia kierowców;
  - 2) jednostkę wojskową - w zakresie szkolenia żołnierzy na potrzeby Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej;
  - 3) jednostkę organizacyjną służb podległych lub nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych - w zakresie szkolenia osób na potrzeby tych służb.
2. Szkolenie osób w formie nauczania na odległość z wykorzystaniem technik komputerowych i Internetu, o którym mowa w art. 23 ust. 3, jest prowadzone wyłącznie przez ośrodek szkolenia kierowców posiadający poświadczenie potwierdzające spełnianie dodatkowych wymagań.

3. Szkolenie osoby ubiegającej się o uzyskanie uprawnienia do kierowania pojazdami silnikowymi w formie zajęć szkolnych jest prowadzone dla uczniów (słuchaczy) przez szkołę, jeżeli w podstawie programowej kształcenia w danym zawodzie jest przewidziane uzyskanie umiejętności kierowania pojazdami silnikowymi.

4. Szkolenie osoby ubiegającej się o uzyskanie uprawnienia do kierowania tramwajem jest prowadzone przez podmiot wykonujący przewozy tramwajem lub upoważniony przez niego ośrodek szkolenia kierowców, działający w imieniu i na zasadach określonych dla podmiotu wykonującego przewozy tramwajem.

5. Zajęcia podczas szkolenia prowadzą:

- 1) instruktor lub będący instruktorem przedsiębiorca prowadzący ośrodek szkolenia kierowców - w zakresie, o którym mowa w art. 23 ust. 2 pkt 1 i 2 - odpowiednio do posiadanych uprawnień;
- 2) nauczyciel posiadający uprawnienia instruktora - w zakresie, o którym mowa w art. 23 ust. 2 pkt 1 i 2;
- 3) osoba, o której mowa w art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz.U. z 2013 r. poz. 757, z późn. zm.⁷⁾) - w zakresie, o którym mowa w art. 23 ust. 2 pkt 3 oraz ust. 5 pkt 4;

4) instruktor - w przypadku szkolenia prowadzonego przez jednostkę wojskową, jednostkę organizacyjną służb podległych lub nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych lub podmiot wykonujący przewozy tramwajem - w zakresie, o którym mowa w art. 23 ust. 2 pkt 1 i 2 lub odpowiednio w art. 23 ust. 5 pkt 1 i

2.

6. Zajęcia, o których mowa w art. 23 ust. 2 pkt 1 i art. 23 ust. 5 pkt 1, mogą być prowadzone przez wykładowcę.

7. Zajęcia, o których mowa w art. 23 ust. 3, są prowadzone pod nadzorem instruktora lub wykładowcy zatrudnionego w ośrodku szkolenia kierowców lub związanego z ośrodkiem szkolenia kierowców umową zlecenia, umową o dzieło lub innym stosunkiem prawnym o podobnym charakterze.

8. Instruktor lub wykładowca prowadzi zajęcia wyłącznie w zakresie uzyskiwania uprawnień odpowiedniej kategorii prawa jazdy lub pozwolenia na kierowanie tramwajem, odpowiednio do posiadanych uprawnień.

9. Ośrodek szkolenia kierowców prowadzi szkolenie wyłącznie na terenie powiatu, w którym został zgłoszony do rejestru przedsiębiorców, o którym mowa w art. 28 ust. 1, oraz na terenie powiatu sąsiedniego.

10. Przepisu ust. 9 nie stosuje się do:

1) nauki jazdy przeprowadzanej w ruchu miejskim oraz w ruchu poza obszarem zabudowanym - dla szkolenia w zakresie uzyskiwania uprawnień do prowadzenia motoroweru lub pojazdu silnikowego dowolnej kategorii prawa jazdy;

2) nauki jazdy przeprowadzanej na placu manewrowym - dla szkolenia w zakresie uprawnień prawa jazdy kategorii B+E, C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D lub D+E.

Art. 27 [Obowiązki kierownika]

1. Kierownik ośrodka szkolenia kierowców jest obowiązany:

1) przedstawić staroście właściwemu ze względu na miejsce prowadzenia ośrodka szkolenia kierowców, najpóźniej w następnym dniu roboczym od dnia rozpoczęcia kursu, listę uczestników kursu oraz informację o terminie, czasie i miejscu rozpoczęcia pierwszych zajęć teoretycznych w ramach danego kursu;

2) prowadzić dokumentację kursu;

2a) prowadzić harmonogram zajęć teoretycznych dla każdego kursu zawierający terminy, miejsce prowadzenia zajęć teoretycznych oraz godziny rozpoczęcia i zakończenia poszczególnych zajęć;

3) *(uchylony)*

4) *(uchylony)*

5) umożliwić osobie upoważnionej przez starostę przeprowadzenie kontroli wymaganej dokumentacji, kontroli prowadzonych zajęć oraz uczestnictwo w tych zajęciach;

6) składać staroście, o którym mowa w pkt 1, dokumenty zawierające informację o przeprowadzonych kursach:

a) do dnia 31 stycznia każdego roku - w zakresie dotyczącym poprzedniego roku,

b) w terminie 14 dni od dnia, w którym przedsiębiorca zrezygnował z prowadzenia ośrodka szkolenia kierowców lub w którym wydano decyzję o zakazie prowadzenia przez przedsiębiorcę ośrodka szkolenia kierowców - w zakresie dotyczącym okresu od dnia 1 stycznia bieżącego roku do tego dnia.

2. Kierownik podmiotu innego niż wymieniony w ust. 1, prowadzącego szkolenie w formie kursu, jest obowiązany:

1) przedstawić staroście właściwemu ze względu na siedzibę tego podmiotu najpóźniej w następnym dniu roboczym od dnia rozpoczęcia kursu informację o terminie, czasie i miejscu, w których będą prowadzone zajęcia, wraz z listą uczestników kursu;

2) prowadzić dokumentację kursu;

3) przekazywać staroście, o którym mowa w pkt 1, w terminie 14 dni od dnia zakończenia kursu i wydania zaświadczenia o jego ukończeniu, następujące dane osób, które ukończyły kurs:

a) imię i nazwisko,

b) datę i miejsce urodzenia,

c) numer PESEL, a w przypadku osoby nieposiadającej numeru PESEL - serię, numer i nazwę dokumentu potwierdzającego tożsamość oraz nazwę państwa, które wydało ten dokument,

d) adres zamieszkania,

e) zakres ukończonego kursu,

f) imię i nazwisko odpowiednio instruktora lub wykładowcy, który prowadził zajęcia, jego numer ewidencyjny oraz numer ewidencyjny jednostki szkolącej;

4) umożliwić osobie upoważnionej przez starostę przeprowadzenie kontroli wymaganej dokumentacji, kontroli prowadzonych zajęć oraz uczestnictwo w tych zajęciach;

5) składać staroście, o którym mowa w pkt 1, dokumenty zawierające informację o przeprowadzonych kursach:

a) do dnia 31 stycznia każdego roku - w zakresie dotyczącym poprzedniego roku,

b) w terminie 14 dni od dnia, w którym podmiot zrezygnował z prowadzenia szkolenia kierowców lub w którym wydano decyzję o zakazie prowadzenia przez podmiot szkolenia kierowców - w zakresie dotyczącym okresu od dnia 1 stycznia bieżącego roku do tego dnia.

3. Przepis ust. 2 pkt 1, 4 i 5 nie dotyczy jednostek, o których mowa w art. 26 ust. 1 pkt 2 i 3.

4. Ośrodek szkolenia kierowców lub inny podmiot prowadzący szkolenie wydaje osobie ubiegającej się o uzyskanie uprawnienia do kierowania motorowerem, pojazdem silnikowym lub uprawnienia do kierowania tramwajem zaświadczenie o ukończeniu szkolenia, jeżeli osoba ta:

1) uczestniczyła:

a) w minimum 80% przewidzianych w programie zajęć, o których mowa w art. 23 ust. 2 pkt 1 oraz w art. 23 ust. 5 pkt 1,

b) we wszystkich przewidzianych w programie zajęciach, o których mowa w art. 23 ust. 2 pkt 2 i 3 oraz w art. 23 ust. 5 pkt 2-4;

2) uzyskała pozytywny wynik egzaminu wewnętrznego lub ćwiczeń sprawdzających, o których mowa w art. 23 ust. 5 pkt 3.

4a. Osobie, o której mowa w art. 23a, zaświadczenie, o którym mowa w ust. 4, wydaje się jeżeli osoba ta:

1) uczestniczyła we wszystkich przewidzianych w programie zajęciach, o których mowa w art. 23 ust. 2 pkt 2 i 3, i uzyskała pozytywny wynik egzaminu wewnętrznego, lub

2) uczestniczyła we wszystkich przewidzianych w programie zajęciach, o których mowa w art. 23 ust. 5 pkt 2 i 4, i uzyskała pozytywny wynik ćwiczeń sprawdzających.

5. Zaświadczenie, o którym mowa w ust. 4, podpisuje odpowiednio kierownik ośrodka szkolenia kierowców albo kierownik innego podmiotu prowadzącego szkolenie.

6. 8) Starosta, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, może umożliwić przekazywanie informacji oraz danych, o których mowa w ust. 1 pkt 1 oraz ust. 2 pkt 1, w formie elektronicznej z wykorzystaniem kwalifikowanego podpisu elektronicznego lub podpisu potwierdzonego profilem zaufanym ePUAP.

7. Dokumentacja, o której mowa w ust. 1 pkt 2 oraz w ust. 2 pkt 2, z wyłączeniem wydawania zaświadczeń o ukończeniu kursu, może być prowadzona w formie elektronicznej.

Rozdział 5. Ośrodki szkolenia kierowców i inne podmioty prowadzące szkolenie.

Art. 28 [Wpis do rejestru przedsiębiorców]

1. Działalność gospodarcza w zakresie prowadzenia ośrodka szkolenia kierowców jest działalnością regulowaną w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. z 2015 r. poz. 584, z późn. zm.⁹⁾) i wymaga uzyskania wpisu do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodki szkolenia kierowców.

2. Ośrodek szkolenia kierowców może prowadzić przedsiębiorca, który:

1) posiada infrastrukturę odpowiednią do zakresu prowadzonego szkolenia:

- a) salę wykładową,
- b) pomieszczenie biurowe,
- c) plac manewrowy oraz
- d) pojazd przeznaczony do nauki jazdy;

2) zatrudnia w ośrodku szkolenia kierowców co najmniej jednego instruktora posiadającego uprawnienia oraz udokumentowaną 3-letnią praktykę w szkoleniu kandydatów na kierowców pozwalającą na prowadzenie szkolenia w zakresie uzyskiwania uprawnienia do kierowania pojazdami silnikowymi kategorii prawa jazdy określonej we wniosku, o którym mowa w ust. 4, lub sam jest instruktorem spełniającym te wymagania;

3) posiada w ośrodku szkolenia kierowców zbiory przepisów ruchu drogowego oraz pomoce dydaktyczne właściwe ze względu na rodzaj prowadzonego szkolenia;

4) nie był prawomocnie skazany za przestępstwo popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów - dotyczy to osoby fizycznej lub członków organów osoby prawnej.

3. Organem prowadzącym rejestr, o którym mowa w ust. 1, jest starosta właściwy ze względu na miejsce prowadzenia ośrodka szkolenia kierowców.

4. Wpis do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodki szkolenia kierowców jest dokonywany na wniosek przedsiębiorcy zawierający następujące dane:

- 1) firmę przedsiębiorcy oraz oznaczenie jego adresu i siedziby albo miejsca zamieszkania;
- 2) ¹⁰⁾ numer w rejestrze przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym - o ile taki numer jest wymagany;
- 3) numer identyfikacji podatkowej (NIP) - o ile taki numer przedsiębiorca posiada;
- 4) numer identyfikacji statystycznej (REGON) - o ile taki numer przedsiębiorca posiada;
- 5) oznaczenie i adres ośrodka szkolenia kierowców;
- 6) adresy należących do ośrodka szkolenia kierowców pomieszczeń biurowych, sal wykładowych i placów manewrowych, wraz z określeniem tytułu prawnego oraz dat określających okres, na jaki przedsiębiorca posiada tytuł prawny do tych obiektów;
- 7) zakres prowadzonego szkolenia;
- 8) imiona i nazwiska instruktorów i wykładowców wraz z ich numerami ewidencyjnymi;
- 9) numer rejestracyjny każdego pojazdu, którym prowadzona jest nauka jazdy.

5. Do wniosku o wpis do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodki szkolenia kierowców przedsiębiorca jest obowiązany dołączyć oświadczenie o następującej treści:

Oświadczam, że:

- „ 1) dane zawarte we wniosku o wpis do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodki szkolenia kierowców są kompletne i zgodne z prawdą;
- 2) znane mi są i spełniam warunki wykonywania działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia ośrodka szkolenia kierowców, określone w ustawie z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami. ”.

6. Oświadczenie powinno również zawierać:

- 1) firmę przedsiębiorcy oraz oznaczenie jego adresu i siedziby albo miejsca zamieszkania;
- 2) oznaczenie miejsca i datę złożenia oświadczenia;
- 3) podpis osoby uprawnionej do reprezentowania przedsiębiorcy, z podaniem imienia i nazwiska oraz pełnionej funkcji.

7. W rejestrze przedsiębiorców prowadzących ośrodki szkolenia kierowców umieszcza się dane przedsiębiorcy, o których mowa w ust. 4, z wyjątkiem adresu zamieszkania, jeżeli jest on inny niż adres siedziby, oraz jego numer w tym rejestrze i numer ewidencyjny ośrodka szkolenia kierowców.

8. Starosta dokonuje wpisu do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodki szkolenia kierowców, za opłatą oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej, i wydaje zaświadczenie o dokonaniu wpisu.

9. Przedsiębiorca może złożyć wniosek o rozszerzenie zakresu szkolenia prowadzonego przez ośrodek szkolenia kierowców. Przepisy ust. 2-8 stosuje się odpowiednio.

10. W przypadku gdy część infrastruktury ośrodka szkolenia kierowców, o której mowa w ust. 2 pkt 1, znajduje się na terenie innego powiatu, starosta, dokonując wpisu do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodki szkolenia kierowców, informuje starostów, na których obszarze działania znajduje się infrastruktura ośrodka, o fakcie dokonania wpisu, przesyłając informację na temat tej infrastruktury i jej lokalizacji.

11. Przedsiębiorca jest obowiązany złożyć staroście, o którym mowa w ust. 3, informację o wszelkich zmianach danych w zakresie, o którym mowa w ust. 4, w terminie 14 dni od dnia ich wystąpienia.

12. Opłata, o której mowa w ust. 8, z wyjątkiem opłaty ewidencyjnej, stanowi dochód powiatu.

Art. 29 [Podmioty uprawnione do prowadzenia ośrodków]

1. Jednostka wojskowa i jednostka organizacyjna służb podległych lub nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych mogą prowadzić szkolenie w zakresie określonym odpowiednio w art. 26 ust. 1 pkt 2 i 3 po spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 28 ust. 2 pkt 1-3.
2. Szkoła może prowadzić szkolenie w zakresie określonym w art. 26 ust. 3 po spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 28 ust. 2 pkt 1-3.
3. Podmioty, o których mowa w ust. 1 i 2, są obowiązane przekazywać staroście właściwemu ze względu na siedzibę jednostki lub szkoły informacje w formie pisemnej:
  - 1) o podjęciu działalności w zakresie szkolenia osób ubiegających się o uzyskanie uprawnień do kierowania pojazdami silnikowymi oraz dane, o których mowa w art. 30 ust. 2 - najpóźniej do dnia rozpoczęcia prowadzenia zajęć;
  - 2) o zmianie danych, o których mowa w art. 30 ust. 2 - w terminie 14 dni od dnia ich zmiany;
  - 3) o zakończeniu działalności w zakresie szkolenia osób ubiegających się o uzyskanie uprawnień do kierowania pojazdami silnikowymi - w terminie 14 dni od dnia jej zakończenia.
4. Podmiot wykonujący przewozy tramwajem może prowadzić szkolenie osób ubiegających się o uzyskanie uprawnień do kierowania tramwajem:
  - 1) po spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 28 ust. 2 pkt 1-3;
  - 2) po złożeniu wniosku o wpis i uzyskaniu wpisu do ewidencji podmiotów prowadzących szkolenie, o której mowa w art. 30 ust. 1; wniosek powinien zawierać dane, o których mowa w art. 30 ust. 2.
5. Podmiot wykonujący przewozy tramwajem, prowadzący szkolenie osób ubiegających się o uzyskanie uprawnień do kierowania tramwajem, jest obowiązany przekazywać staroście właściwemu ze względu na siedzibę tego podmiotu informacje w formie pisemnej:
  - 1) o zmianie danych, o których mowa w art. 30 ust. 2 - w terminie 14 dni od dnia ich zmiany;
  - 2) o zakończeniu działalności w zakresie szkolenia osób ubiegających się o uzyskanie uprawnień do kierowania tramwajem - w terminie 14 dni od dnia jej zakończenia.

Art. 30 [Ewidencja podmiotów prowadzących szkolenie]

1. Starosta, o którym mowa w art. 29 ust. 3 i 5, prowadzi ewidencję podmiotów prowadzących szkolenie, o których mowa w art. 29.
2. W ewidencji umieszcza się następujące dane:
  - 1) nazwę podmiotu oraz oznaczenie jego adresu i siedziby;
  - 2) numer identyfikacji podatkowej (NIP) - o ile podmiot taki numer posiada;
  - 3) numer identyfikacji statystycznej (REGON) - o ile podmiot taki numer posiada;
  - 4) numer ewidencyjny podmiotu prowadzącego szkolenie;
  - 5) poszczególne rodzaje uprawnień, w zakresie których ośrodek może prowadzić szkolenie, oraz daty ich uzyskania;
  - 6) adresy pomieszczeń biurowych, sal wykładowych i placów manewrowych wraz z datami określającymi okres, na jaki podmiot posiada tytuł prawny do tych obiektów;
  - 7) imiona, nazwiska i numery ewidencyjne instruktorów i wykładowców prowadzących szkolenie na rzecz podmiotu.
3. Starosta, o którym mowa w art. 29 ust. 3 i 5, wpisuje do ewidencji:
  - 1) jednostkę wojskową, jednostkę organizacyjną służb podległych lub nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych oraz szkołę po otrzymaniu informacji, o której mowa w art. 29 ust. 3 pkt 1,
  - 2) podmiot wykonujący przewozy tramwajem po otrzymaniu wniosku o wpis do ewidencji, o którym mowa w art. 29 ust. 4 pkt 2, i po sprawdzeniu danych w nim zawartych - nadając im numery ewidencyjne oraz zawiadamiając je o nadanym numerze.
4. Starosta odmawia wpisu podmiotu wykonującego przewozy tramwajem do ewidencji, jeżeli dane zawarte we wniosku nie odpowiadają stanowi faktycznemu.
5. Starosta skreśla podmiot z ewidencji:
  - 1) z urzędu:
    - a) po otrzymaniu od tego podmiotu informacji o zakończeniu działalności w zakresie szkolenia albo
    - b) po wydaniu decyzji, o której mowa w art. 47 ust. 6 - w przypadku podmiotu wykonującego przewozy tramwajem;
  - 2) na wniosek jednostki organizacyjnej albo organu sprawującego nadzór nad tym podmiotem.

Art. 31 [Poświadczenie]

1. Przedsiębiorca prowadzący ośrodek szkolenia kierowców może wystąpić do starosty, o którym mowa w art. 28 ust. 3, z wnioskiem o wydanie poświadczenia potwierdzającego spełnianie dodatkowych wymagań w zakresie prawa jazdy kategorii A, B, C lub D, jeżeli:
  - 1) prowadzi działalność gospodarczą w zakresie prowadzenia ośrodka szkolenia kierowców co najmniej od 5 lat;
  - 2) *(uchylony)*
  - 3) posiada:
    - a) odpowiednie warunki lokalowe, w tym co najmniej:
      - lokal biurowy, który umożliwi przyjmowanie interesantów, przechowywanie dokumentacji związanej ze szkoleniem oraz jest wyposażony w sprzęt i urządzenia biurowe,
      - salę wykładową, która jest wyposażona w sprzęt i urządzenia umożliwiające prowadzenie zajęć,
      - plac manewrowy, który powinien być zabezpieczony przed dostępem osób postronnych, w szczególności ogrodzony oraz umożliwiać wykonanie wszystkich zadań wynikających z programu szkolenia,
    - b) pojazdy szkoleniowe w zakresie prawa jazdy kategorii objętej poświadczeniem potwierdzającym spełnianie dodatkowych wymagań w zakresie prawa jazdy kategorii A, B, C lub D, przy czym:
      - co najmniej jeden pojazd w zakresie danej kategorii prawa jazdy jest własnością tego przedsiębiorcy lub przedmiotem umowy leasingu,
      - pojazd w zakresie prawa jazdy kategorii A i B jest nie starszy niż 5 lat, w zakresie prawa jazdy kategorii C jest nie starszy niż 7 lat, a w zakresie prawa jazdy kategorii D jest nie starszy niż 12 lat,

- c) pomoce i środki dydaktyczne zapewniające prowadzenie szkolenia zgodnie z obowiązującym programem szkolenia w zakresie:
- uzyskiwania uprawnień do kierowania pojazdami w zakresie prawa jazdy kategorii objętej poświadczeniem potwierdzającym spełnianie dodatkowych wymagań,
  - uzyskiwania uprawnień instruktorów,
  - szkolenia osób ubiegających się o kartę rowerową;
- 4) zatrudnia wykwalifikowaną kadrę dydaktyczną, w tym:
- a) dwóch instruktorów posiadających uprawnienia do prowadzenia szkolenia w zakresie prawa jazdy kategorii B lub C od co najmniej 5 lat,
  - b) jednego instruktora posiadającego uprawnienia do prowadzenia szkolenia w zakresie prawa jazdy kategorii objętej poświadczeniem potwierdzającym spełnianie dodatkowych wymagań oraz
  - c) osobę posiadającą przygotowanie pedagogiczne zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2014 r. poz. 191 i 1198 oraz z 2015 r. poz. 357, 1268 i 1418) oraz
- 5) posiada akredytację kuratora oświaty, o której mowa w art. 68b ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2015 r. poz. 2156 oraz z 2016 r. poz. 35, 64 i 195).
2. Do wniosku przedsiębiorca załącza kopie dokumentów potwierdzających spełnienie wymagań, o których mowa w ust. 1.
3. Poświadczenie, o którym mowa w ust. 1, wydaje za opłatą oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej, w drodze decyzji administracyjnej, starosta, o którym mowa w art. 28 ust. 3, po sprawdzeniu spełniania dodatkowych wymagań przez ośrodek szkolenia kierowców.
4. Starosta umieszcza informację o wydaniu poświadczenia potwierdzającego spełnianie dodatkowych wymagań przez ośrodek szkolenia kierowców w rejestrze przedsiębiorców prowadzących ośrodek szkolenia kierowców.
5. Starosta wydaje decyzję o cofnięciu poświadczenia potwierdzającego spełnianie dodatkowych wymagań przez ośrodek szkolenia kierowców, jeżeli ośrodek szkolenia kierowców przestał spełniać wymagania, o których mowa w ust. 1.
6. Poświadczenie zachowuje ważność do czasu zmiany stanu faktycznego stanowiącego podstawę wydania poświadczenia.
7. Przedsiębiorca jest obowiązany w terminie 14 dni zawiadomić starostę, który wydał poświadczenie, o zmianie stanu faktycznego stanowiącego podstawę wydania poświadczenia.
8. Opłata, o której mowa w ust. 3, z wyjątkiem opłaty ewidencyjnej, stanowi dochód powiatu.

Art. 32 [Delegacja dla ministra]

1. Minister właściwy do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia:
- 1) sposób tworzenia i nadawania numeru ewidencyjnego ośrodka szkolenia kierowców i innego podmiotu prowadzącego szkolenie;
  - 2) wzór:
    - a) wniosku o wpis do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodek szkolenia kierowców,
    - b) zaświadczenia potwierdzającego wpis przedsiębiorcy do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodek szkolenia kierowców,
    - c) poświadczenia potwierdzającego spełnianie przez ośrodek szkolenia kierowców dodatkowych wymagań, o których mowa w art. 31 ust. 1,
    - d) pieczęci ośrodka szkolenia kierowców;
  - 3) wysokość opłaty:
    - a) za wpis do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodek szkolenia kierowców, przy czym jej wysokość nie może przekroczyć 600 zł,
    - b) za wydanie poświadczenia potwierdzającego spełnianie dodatkowych wymagań przez ośrodek szkolenia kierowców, przy czym jej wysokość nie może przekroczyć 600 zł.
2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, uwzględnia się odpowiednio:
- 1) potrzebę zapewnienia ujednoczonych procedur oznaczania ośrodków szkolenia kierowców i innych podmiotów prowadzących szkolenie;
  - 2) potrzebę ujednoczenia dokumentów;
  - 3) koszty rzeczowe i osobowe związane z:
    - a) prowadzeniem rejestru przedsiębiorców,
    - b) wykonywaniem nadzoru nad ośrodkami szkolenia kierowców,
    - c) postępowaniem sprawdzającym spełnianie dodatkowych wymagań oraz z wydaniem poświadczenia.
3. Minister właściwy do spraw transportu w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych oraz Ministrem Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:
- 1) szczegółowe wymagania w zakresie wyposażenia dydaktycznego, warunków lokalowych i placu manewrowego:
    - a) ośrodków szkolenia kierowców i innych podmiotów prowadzących szkolenie osób ubiegających się o uzyskanie uprawnienia do kierowania motorowerem, pojazdami silnikowymi lub tramwajem,
    - b) ośrodków szkolenia kierowców i innych podmiotów prowadzących szkolenie osób ubiegających się o uzyskanie uprawnienia do kierowania motorowerem, pojazdami silnikowymi lub tramwajem, spełniających dodatkowe wymagania w zakresie, o którym mowa w art. 31 ust. 1;
  - 2) szczegółowy program oraz szczegółowe warunki, tryb, zakres i sposób prowadzenia:
    - a) szkolenia osób ubiegających się o uzyskanie uprawnienia do kierowania motorowerem, pojazdami silnikowymi lub tramwajem,
    - b) szkolenia:
      - kandydatów na instruktorów i instruktorów,
      - kandydatów na wykładowców i wykładowców,
    - c) warsztatów doskonalenia zawodowego dla instruktorów i wykładowców;

- 3) szczegółowe warunki i tryb:
  - a) postępowania z dokumentami dotyczącymi osób ubiegających się o uzyskanie uprawnienia do kierowania motocyklem, pojazdami silnikowymi lub tramwajem i kandydatów na instruktorów oraz wzory stosowanych dokumentów,
  - b) prowadzenia dokumentacji przez ośrodki szkolenia kierowców;
- 4) wzory dokumentów związanych z prowadzeniem szkolenia.
4. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 3, uwzględnia się odpowiednio:
  - 1) obowiązujące w tym zakresie przepisy Unii Europejskiej;
  - 2) potrzebę zapewnienia należytych wymagań organizacyjno-technicznych do przeprowadzania kursów i zajęć w zależności od rodzaju i zakresu szkolenia;
  - 3) zakres wiedzy i umiejętności niezbędny do bezpiecznego i sprawnego uczestnictwa w ruchu drogowym osoby posiadającej prawo jazdy lub pozwolenie na kierowanie tramwajem;
  - 4) potrzebę zapewnienia sprawności procedur administracyjnych i należytej ochrony dokumentacji związanej z prowadzeniem szkolenia;
  - 5) konieczność ujednolicenia stosowanych dokumentów.

Rozdział 6. Instruktorzy i wykładowcy.

Art. 33 [Kwalifikacje instruktora; ewidencja]

1. Instruktorem jest osoba, która:
  - 1) *(uchylony)*
  - 2) posiada prawo jazdy:
    - a) kategorii A co najmniej przez okres 2 lat - dotyczy instruktorów osób ubiegających się o uzyskanie uprawnienia do kierowania pojazdami, którzy uzyskują uprawnienia instruktora wyłącznie w zakresie prawa jazdy kategorii A,
    - b) kategorii B co najmniej przez okres 2 lat - dotyczy instruktorów osób ubiegających się o uzyskanie uprawnienia do kierowania pojazdami ubiegających się o uprawnienia do prowadzenia szkolenia w zakresie prawa jazdy kategorii B,
    - c) kategorii B+E, C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D lub D+E odpowiednio do zakresu prowadzonych zajęć co najmniej przez okres roku oraz co najmniej 3-letnie doświadczenie w prowadzeniu szkolenia osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami w zakresie prawa jazdy kategorii B - dotyczy instruktorów osób ubiegających się o uzyskanie uprawnienia do kierowania pojazdami rozszerzających uprawnienia do prowadzenia szkolenia o jedną z wymienionych kategorii,
    - d) kategorii T co najmniej przez okres 2 lat - dotyczy instruktorów osób ubiegających się o uzyskanie uprawnienia do kierowania pojazdami, którzy uzyskują uprawnienia instruktora wyłącznie w zakresie prawa jazdy kategorii T;
  - 3) posiada prawo jazdy kategorii B co najmniej przez okres 2 lat oraz pozwolenie na kierowanie tramwajem - dotyczy instruktorów osób ubiegających się o uzyskanie uprawnienia do kierowania tramwajem;
  - 4) posiada ważne orzeczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania czynności instruktora;
  - 5) posiada ważne orzeczenie psychologiczne o braku przeciwwskazań psychologicznych do wykonywania czynności instruktora;
  - 6) ukończyła z wynikiem pozytywnym kurs dla kandydatów na instruktorów i posiada zaświadczenie o jego ukończeniu - dotyczy instruktorów osób ubiegających się o uzyskanie uprawnienia do kierowania pojazdami silnikowymi;
  - 7) złożyła z wynikiem pozytywnym egzamin sprawdzający kwalifikacje przed komisją powołaną przez wojewodę;
  - 8) nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądu za:
    - a) przestępstwo przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji,
    - b) przestępstwo popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej,
    - c) przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów,
    - d) prowadzenie pojazdu w stanie po użyciu alkoholu lub w stanie po użyciu innego podobnie działającego środka,
    - e) przestępstwo umyślne przeciwko życiu i zdrowiu,
    - f) przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajności;
  - 9) jest wpisana do ewidencji instruktorów.
2. Ewidencję instruktorów prowadzi starosta właściwy ze względu na miejsce ich zamieszkania, który:
  - 1) wpisuje do ewidencji, w drodze decyzji administracyjnej, za opłatą oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej, osobę spełniającą wymagania, o których mowa w *ust. 1 pkt 1-8*;
  - 2) nadaje instruktorowi numer ewidencyjny;
  - 3) odmawia wpisu do ewidencji, w drodze decyzji administracyjnej, w przypadku gdy osoba:
    - a) nie spełnia wymagań, o których mowa w *ust. 1 pkt 1-8*, lub
    - b) została skreślona z ewidencji w związku z dopuszczeniem się rażącego naruszenia przepisów w zakresie szkolenia - w okresie, o którym mowa w art. 46 ust. 5.
3. W ewidencji instruktorów umieszcza się następujące dane instruktora:
  - 1) numer ewidencyjny;
  - 2) imię i nazwisko;
  - 3) numer PESEL, a w przypadku osoby nieposiadającej numeru PESEL - serię, numer i nazwę dokumentu potwierdzającego tożsamość oraz nazwę państwa, które wydało ten dokument;
  - 4) adres zamieszkania;
  - 5) wynikające z ukończonego kursu i zakresu złożonego egzaminu, poszczególne rodzaje uprawnień, w zakresie których może prowadzić szkolenie, oraz daty ich uzyskania;

6) numer ewidencyjny ośrodka szkolenia kierowców lub numer ewidencyjny innego podmiotu, w którym prowadzi szkolenie;

7) datę ważności legitymacji.

3a. Starosta, wpisując osobę do ewidencji instruktorów w zakresie prawa jazdy kategorii:

1) A - wpisuje z urzędu uprawnienia do szkolenia odpowiednio w zakresie prawa jazdy kategorii AM, A1 i A2;

2) B, C lub D - wpisuje z urzędu uprawnienia do szkolenia odpowiednio w zakresie prawa jazdy kategorii B1, C1 lub D1;

3) C+E lub D+E - wpisuje z urzędu uprawnienia do szkolenia w zakresie prawa jazdy kategorii B+E oraz odpowiednio w zakresie prawa jazdy kategorii C1+E lub D1+E;

4) B+E, C+E lub D+E - wpisuje z urzędu uprawnienia do szkolenia w zakresie prawa jazdy kategorii T;

5) C+E posiadającą uprawnienia do szkolenia w zakresie prawa jazdy kategorii D oraz prawo jazdy kategorii D+E - wpisuje z urzędu uprawnienia do szkolenia w zakresie prawa jazdy kategorii D+E.

4. Za przeprowadzenie egzaminu, o którym mowa w ust. 1 pkt 7, pobiera się opłatę przeznaczoną na organizację tego egzaminu i wynagrodzenia członków komisji.

5. Opłata, o której mowa w ust. 2 pkt 1, z wyjątkiem opłaty ewidencyjnej, stanowi dochód powiatu.

Art. 34 [Badania lekarskie]

1. Orzeczenie lekarskie o istnieniu lub braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania czynności instruktora wydaje, po przeprowadzeniu badania lekarskiego, uprawniony lekarz posiadający prawo do wykonywania badań profilaktycznych, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz.U. z 2014 r. poz. 1502, z późn. zm.¹¹⁾), zwanej dalej "Kodeksem pracy", oraz posiadający uprawnienia do przeprowadzania

badania lekarskich w celu ustalenia istnienia lub braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdami.

2. Badanie lekarskie, o którym mowa w ust. 1, jest wykonywane w zakresie i na zasadach określonych w Kodeksie pracy, z zastrzeżeniem ust. 5.

3. Zakres badań lekarskich, o których mowa w ust. 1, obejmuje ponadto ustalenie istnienia lub braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdami.

4. Orzeczenie psychologiczne o istnieniu lub braku przeciwwskazań psychologicznych do wykonywania czynności instruktora wydaje uprawniony psycholog, o którym mowa w art. 84 ust. 1, po przeprowadzeniu badania psychologicznego.

5. Badanie lekarskie, o którym mowa w ust. 1, i badanie psychologiczne, o którym mowa w ust. 4, przeprowadza się przed przystąpieniem do kursu, o którym mowa w art. 33 ust. 1 pkt 6, a następnie okresowo dla osób w wieku:

1) do 60 lat - co 5 lat;

2) powyżej 60 lat - co 30 miesięcy.

6. Terminy badań, o których mowa w ust. 5, mogą ulec skróceniu, jeżeli lekarz lub psycholog w wyniku badań, o których mowa w ust. 1 lub 4, stwierdzi u osoby badanej stan zdrowia wskazujący na możliwość wystąpienia przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdami przed upływem terminów, o których mowa w ust. 5.

7. Skierowanie na badanie lekarskie i badanie psychologiczne dla instruktorów wydaje odpowiedni podmiot prowadzący szkolenie.

Art. 35 [Kurs kandydatów na instruktorów]

1. Kurs dla kandydatów na instruktorów może prowadzić:

1) ośrodek szkolenia kierowców posiadający poświadczenie potwierdzające spełnianie dodatkowych wymagań - odpowiednio do zakresu posiadanego poświadczenia;

2) jednostka wojskowa - w zakresie szkolenia instruktorów na potrzeby Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej;

3) jednostka organizacyjna służb podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych - w zakresie szkolenia osób na potrzeby tych służb;

4) podmiot wykonujący przewozy tramwajem - w zakresie szkolenia instruktorów osób ubiegających się o uprawnienie do kierowania tramwajem;

5) wojewódzki ośrodek ruchu drogowego spełniający wymagania, o których mowa w art. 31 ust. 1 pkt 3-5.

2. Kurs dla kandydatów na instruktorów jest prowadzony w zakresie uprawnień poszczególnych kategorii prawa jazdy, przy czym w przypadku rozszerzania posiadanych uprawnień instruktora osoba ta uczestniczy jedynie w kursie uzupełniającym.

3. Kurs dla kandydatów na instruktorów obejmuje:

1) zajęcia teoretyczne w zakresie:

a) nauki podstaw techniki jazdy,

b) przepisów ruchu drogowego,

c) zasad prowadzenia zajęć dydaktycznych,

d) problematyki:

- wypadków drogowych,

- psychologii transportu,

- etyki zawodu instruktora,

e) wiedzy na temat problemów i szkód związanych z nadużywaniem alkoholu oraz środków działających podobnie do alkoholu - prowadzone w formie wykładów i ćwiczeń przez osoby posiadające specjalistyczną wiedzę w tym zakresie;

2) zajęcia praktyczne z techniki jazdy i prowadzenia nauki jazdy pojazdem odpowiednim do rodzaju szkolenia - prowadzone przez osoby posiadające specjalistyczną wiedzę i umiejętności w tym zakresie;

3) kontrolne sprawdzenie poziomu osiągniętej wiedzy i umiejętności - przeprowadzane w formie egzaminu.

4. Kurs uzupełniający dla instruktorów obejmuje:

1) zajęcia teoretyczne i praktyczne uzupełniające wiedzę i umiejętności, o których mowa w ust. 3 pkt 1 i 2, w zakresie właściwym dla uprawnień instruktora w danej kategorii prawa jazdy;

2) kontrolne sprawdzenie poziomu osiągniętej wiedzy i umiejętności przeprowadzane w formie egzaminu.

5. Podmiot, o którym mowa w ust. 1, wydaje kandydatowi na instruktora lub instruktorowi zaświadczenie o ukończeniu odpowiedniego kursu, jeżeli osoba ta:

- 1) uczestniczyła we wszystkich przewidzianych w programie zajęciach;
  - 2) uzyskała pozytywny wynik egzaminu, o którym mowa odpowiednio w ust. 3 pkt 3 lub ust. 4 pkt 2.
6. Podmiot, o którym mowa w ust. 1 pkt 1-3, posiadający poświadczenie potwierdzające spełnianie dodatkowych wymagań w zakresie prawa jazdy kategorii A, B, C i D lub podmiot wykonujący przewozy tramwajem - w zakresie szkolenia instruktorów osób ubiegających się o uprawnienie do kierowania tramwajem, lub wojewódzki ośrodek ruchu drogowego spełniający wymagania, o których mowa w art. 31 ust. 1 pkt 3-5, w zakresie prawa jazdy kategorii A, B, C i D organizuje warsztaty doskonalenia zawodowego według programu określonego w przepisach wydanych na podstawie art. 32 ust. 3 pkt 2 lit. c i zapewnia udział w warsztatach wszystkim zainteresowanym instruktorom i wykładowcom oraz wydaje zaświadczenie potwierdzające uczestnictwo w tych warsztatach.
7. Przepisy ust. 1-6 stosuje się odpowiednio do kandydatów na wykładowców i wykładowców, z wyjątkiem przepisów odnoszących się do obowiązku ukończenia szkolenia praktycznego.

Art. 36 [Legitymacja instruktora]

1. Starosta wydaje instruktorowi legitymację instruktora, określając jej ważność na okres wynikający z terminów badań lekarskich i psychologicznych, o których mowa w art. 34.

2. Starosta przedłuża okres ważności legitymacji na okres wynikający z terminów badań lekarskich i psychologicznych, o których mowa w art. 34, po przedstawieniu przez instruktora ważnych orzeczeń.

Art. 37 [Obowiązki instruktora]

1. Instruktor jest obowiązany:

1) przekazywać staroście:

- a) numer ewidencyjny ośrodka szkolenia lub numer ewidencyjny innego podmiotu, w którym prowadzi szkolenie - najpóźniej do dnia rozpoczęcia prowadzenia zajęć,
- b) informację o zmianie danych, o których mowa w art. 33 ust. 3 pkt 2-5 - w terminie 14 dni od dnia ich zmiany;

2) corocznie uczestniczyć w warsztatach doskonalenia zawodowego, o których mowa w art. 35 ust. 6;

3) do dnia 7 stycznia każdego roku przedkładać staroście zaświadczenie potwierdzające uczestnictwo w roku ubiegłym w warsztatach, o których mowa w art. 35 ust. 6;

4) rzetelnie i bezstronnie wykonywać swoje obowiązki;

5) poszerzać wiedzę zawodową i podnosić kwalifikacje;

6) posiadać w czasie prowadzenia zajęć praktycznych legitymację instruktora oraz okazywać ją na żądanie uprawnionego podmiotu.

1a. Obowiązek, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, nie dotyczy osoby, która uzyskała po raz pierwszy uprawnienia instruktora w tym samym roku, w którym byłaby obowiązana uczestniczyć w warsztatach doskonalenia zawodowego.

2. Koszty okresowych badań lekarskich i psychologicznych oraz koszt uczestnictwa w warsztatach ponosi:

1) podmiot prowadzący szkolenie osób ubiegających się o uzyskanie uprawnień do kierowania odpowiednio motowozem, pojazdami silnikowymi lub tramwajem - w przypadku gdy instruktor jest przez niego zatrudniony;

2) jednostka wojskowa lub jednostka organizacyjna służb podległych lub nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych - w przypadku gdy instruktor pełni w niej służbę lub jest w niej zatrudniony;

3) zainteresowana osoba - w pozostałych przypadkach.

Art. 38 [Kwalifikacje wykładowców, ewidencja]

1. Wykładowcą jest osoba, która:

1) spełnia wymagania, o których mowa w art. 33 ust. 1 pkt 1, 7 i 8, oraz posiada zaświadczenie o ukończeniu z wynikiem pozytywnym kursu dla kandydatów na instruktorów lub wykładowców;

2) jest wpisana do ewidencji wykładowców.

2. Ewidencję wykładowców prowadzi starosta właściwy ze względu na miejsce ich zamieszkania, który:

1) wpisuje do ewidencji, w drodze decyzji administracyjnej, za opłatą oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej, osobę spełniającą wymagania, o których mowa w art. 33 ust. 1 pkt 1 i 6-8;

2) wydaje zaświadczenie o wpisie do ewidencji;

3) nadaje wykładowcy numer ewidencyjny;

4) odmawia wpisu do ewidencji, w drodze decyzji administracyjnej, w przypadku gdy osoba:

a) nie spełnia wymagań, o których mowa w art. 33 ust. 1 pkt 1 i 6-8, lub

b) została skreślona z ewidencji w związku z dopuszczeniem się rażącego naruszenia przepisów w zakresie szkolenia - w okresie, o którym mowa w art. 46 ust. 5.

3. W ewidencji wykładowców umieszcza się następujące dane wykładowcy:

1) numer ewidencyjny;

2) imię i nazwisko;

3) numer PESEL, a w przypadku osoby nieposiadającej numeru PESEL - serię, numer i nazwę dokumentu potwierdzającego tożsamość oraz nazwę państwa, które wydało ten dokument;

4) adres zamieszkania;

5) wynikające z zakresu złożonego egzaminu poszczególne rodzaje uprawnień, w zakresie których może prowadzić szkolenie, oraz daty ich uzyskania;

6) numer ewidencyjny ośrodka szkolenia kierowców lub numer ewidencyjny innego podmiotu, w którym prowadzi szkolenie;

7) datę wydania zaświadczenia o wpisie do ewidencji.

3a. Starosta, wpisując osobę do ewidencji wykładowców w zakresie prawa jazdy kategorii:

1) A - wpisuje z urzędu uprawnienia do szkolenia odpowiednio w zakresie prawa jazdy kategorii AM, A1 i A2;

2) B, C lub D - wpisuje z urzędu uprawnienia do szkolenia odpowiednio w zakresie prawa jazdy kategorii B1, C1 lub D1;

3) C+E lub D+E - wpisuje z urzędu uprawnienia do szkolenia w zakresie prawa jazdy kategorii B+E oraz odpowiednio w zakresie prawa jazdy kategorii C1+E lub D1+E;

4) B+E, C+E lub D+E - wpisuje z urzędu uprawnienia do szkolenia w zakresie prawa jazdy kategorii T;

5) C+E posiadającą uprawnienia do prowadzenia szkolenia w zakresie prawa jazdy kategorii D - wpisuje z urzędu uprawnienia do szkolenia w zakresie prawa jazdy kategorii D+E.

4. Opłata, o której mowa w ust. 2 pkt 1, z wyjątkiem opłaty ewidencyjnej, stanowi dochód powiatu.

5. Wykładowca jest obowiązany:

1) przekazywać staroście:

a) numer ewidencyjny ośrodka szkolenia lub numer ewidencyjny innego podmiotu, w którym prowadzi szkolenie - najpóźniej do dnia rozpoczęcia prowadzenia zajęć,

b) informację o zmianie danych, o których mowa w ust. 3 pkt 2-5 - w terminie 14 dni od dnia ich zmiany;

2) corocznie uczestniczyć w warsztatach doskonalenia zawodowego, o których mowa w art. 35 ust. 6;

3) do dnia 7 stycznia każdego roku przedkładać staroście zaświadczenie potwierdzające uczestnictwo w warsztatach;

4) rzetelnie i bezstronnie wykonywać swoje obowiązki;

5) poszerzać wiedzę zawodową i podnosić kwalifikacje;

6) posiadać w czasie prowadzenia nauki teoretycznej zaświadczenie o wpisie do ewidencji wykładowców oraz okazywać je na żądanie uprawnionego podmiotu.

6. Obowiązek, o którym mowa w ust. 5 pkt 2 i 3, nie dotyczy osoby, która uzyskała po raz pierwszy uprawnienia wykładowcy w tym samym roku, w którym byłaby obowiązana uczestniczyć w warsztatach doskonalenia zawodowego.

7. Wymóg, o którym mowa w art. 33 ust. 1 pkt 7, w odniesieniu do wykładowcy uznaje się za spełniony, jeżeli osoba uzyskała pozytywny wynik egzaminu sprawdzającego kwalifikacje instruktora.

Art. 38a [Zaświadczenie] W przypadku instruktora lub wykładowcy, posiadającego uprawnienia egzaminatora, obowiązek, o którym mowa w art. 37 ust. 1 pkt 2 oraz w art. 38 ust. 5 pkt 2, uznaje się za spełniony także po dostarczeniu staroście, w terminie określonym w art. 37 ust. 1 pkt 3 lub art. 38 ust. 5 pkt 3, zaświadczenia lub kopii zaświadczenia potwierdzającego uczestnictwo w warsztatach, o których mowa w art. 62 ust. 3.

Art. 39 [Egzamin, komisja]

1. Egzamin dla kandydatów na instruktorów i instruktorków, o którym mowa w art. 33 ust. 1 pkt 7, przeprowadza komisja egzaminacyjna powołana przez wojewodę.

2. Komisja, o której mowa w ust. 1, działa w składzie:

1) przewodniczący komisji - przedstawiciel wojewody;

2) 3 członków komisji posiadających:

a) uprawnienia egzaminatora w zakresie prawa jazdy kategorii A, B i C lub instruktora nauki jazdy w zakresie

prawa jazdy kategorii A, B, C i C+E, wyższe wykształcenie, prawo jazdy kategorii A, B, C i C+E oraz co

najmniej 5-letnią praktykę w szkoleniu lub egzaminowaniu kandydatów na kierowców - jedna osoba,

b) uprawnienia instruktora w zakresie prawa jazdy kategorii A, B, C, D, B+E, C+E, D+E i T - druga osoba,

c) wyższe wykształcenie pedagogiczne - trzecia osoba;

3) sekretarz komisji.

3. Członkowie komisji egzaminacyjnej przeprowadzający egzamin w zakresie pozwolenia na kierowanie tramwajem posiadają co najmniej:

1) uprawnienia egzaminatora lub instruktora nauki jazdy w zakresie pozwolenia na kierowanie tramwajem, wyższe wykształcenie oraz co najmniej 5-letnią praktykę w szkoleniu lub egzaminowaniu kandydatów na motorniczych - jedna osoba;

2) uprawnienia instruktora w zakresie pozwolenia na kierowanie tramwajem - druga osoba;

3) wyższe wykształcenie pedagogiczne - trzecia osoba.

4. Okres posiadania uprawnień egzaminatora lub instruktora w zakresie jednej z określonych w ust. 2 i 3 kategorii prawa jazdy lub pozwolenia nie może być krótszy niż 5 lat.

5. Szczegółową organizację oraz tryb działania komisji określa wewnętrzny regulamin zatwierdzony przez wojewodę.

6. Wojewoda zapewnia środki na prowadzenie działalności komisji i jej obsługę.

7. Na egzaminie, o którym mowa w art. 33 ust. 1 pkt 7, stosuje się pytania egzaminacyjne pochodzące z katalogu pytań zatwierdzonego przez ministra właściwego do spraw transportu. Katalog pytań oraz pytania zawarte w teście egzaminacyjnym nie stanowią informacji publicznej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2015 r. poz. 2058 oraz z 2016 r. poz. 34 i 352).

8. Na wniosek osoby, która uzyskała negatywny wynik egzaminu, podmiot organizujący egzamin udostępnia tej osobie do wglądu pytania egzaminacyjne, na które osoba ta udzieliła nieprawidłowej odpowiedzi, wraz z informacją o brzmieniu odpowiedzi prawidłowych.

Art. 40 [Delegacja dla ministra]

1. Minister właściwy do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia:

1) szczegółowe warunki i zakres egzaminu dla kandydatów na instruktorów i instruktorków oraz kandydatów na wykładowców i wykładowców;

2) sposób tworzenia i nadawania numeru ewidencyjnego instruktora i wykładowcy;

3) wzór:

a) wniosku:

- o wpis do ewidencji instruktorów,

- o wpis do ewidencji wykładowców,

b) legitymacji instruktora,

c) zaświadczenia o wpisie do ewidencji wykładowców,

d) pieczęci instruktora i wykładowcy,

e) zaświadczeń, o których mowa w art. 35 ust. 5 i 6;

4) wysokość:

a) stawek wynagrodzenia członków komisji powoływanej przez wojewodę,

b) opłaty, o której mowa w art. 33 ust. 4, przy czym jej wysokość nie może przekroczyć 400 zł za egzamin przeprowadzany dla jednej kategorii prawa jazdy,

- c) opłaty, o której mowa w art. 33 ust. 2 pkt 1 i art. 38 ust. 2 pkt 1, przy czym jej wysokość nie może przekroczyć 50 zł.
2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, uwzględnia się odpowiednio:
- 1) potrzebę zapewnienia należytych warunków organizacyjno-technicznych do przeprowadzania egzaminów dla kandydatów na instruktorów i kandydatów na wykładowców;
  - 2) potrzebę zapewnienia wysokich kwalifikacji członków komisji egzaminacyjnej, instruktorów i wykładowców;
  - 3) potrzebę zapewnienia ujednoczonych procedur nadawania numerów ewidencyjnych instruktorom i wykładowcom;
  - 4) potrzebę ujednoczenia dokumentów i ich prawidłowego zabezpieczenia przed podrobieniem lub przerobieniem;
  - 5) nakład pracy członków komisji egzaminacyjnej;
  - 6) koszty rzeczowe i osobowe związane z organizacją i przeprowadzaniem egzaminów oraz z prowadzeniem ewidencji instruktorów i ewidencji wykładowców.

Rozdział 7. Zajęcia dla osób ubiegających się o wydanie karty rowerowej.

Art. 41 [Zajęcia]

1. W podstawie programowej kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół, o której mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 2 lit. b ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, zawiera się treści umożliwiające przygotowanie ucznia szkoły podstawowej do ubiegania się o wydanie karty rowerowej.
2. Zajęcia dla uczniów przygotowujących się do ubiegania o wydanie karty rowerowej prowadzą nauczyciele posiadający kwalifikacje określone w art. 9 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela.
3. Dyrektor szkoły może zawrzeć porozumienie z wojewódzkim ośrodkiem ruchu drogowego lub ośrodkiem szkolenia kierowców posiadającym poświadczenie potwierdzające spełnianie dodatkowych wymagań, o których mowa w art. 31, o nieodpłatnym uczestnictwie uczniów w zajęciach organizowanych przez ten ośrodek dla osób ubiegających się o wydanie karty rowerowej.
4. Zajęcia dla osób ubiegających się o wydanie karty rowerowej, a niebędących uczniami szkoły podstawowej, są prowadzone w wojewódzkim ośrodku ruchu drogowego lub w ośrodku szkolenia kierowców posiadającym poświadczenie potwierdzające spełnianie dodatkowych wymagań, o których mowa w art. 31 ust. 1.
5. Koszty uczestnictwa uczniów w zajęciach, o których mowa w ust. 3, są pokrywane ze środków własnych wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego lub ośrodka szkolenia kierowców.

Art. 42 [Delegacja dla ministra]

1. Minister właściwy do spraw transportu w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw oświaty i wychowania określi, w drodze rozporządzenia:
- 1) wymagania oraz sposób organizacji zajęć dla osób niebędących uczniami szkoły podstawowej, ubiegających się o wydanie karty rowerowej;
  - 2) tryb i warunki przeprowadzania egzaminu w zakresie karty rowerowej;
  - 3) kwalifikacje osób prowadzących zajęcia dla osób niebędących uczniami szkoły podstawowej;
  - 4) wzór karty rowerowej.
2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, uwzględnia się odpowiednio:
- 1) konieczność przygotowania osób uzyskujących kartę rowerową do bezpiecznego uczestnictwa w ruchu drogowym;
  - 2) potrzebę ujednoczenia wzorów dokumentów;
  - 3) specyfikę ruchu pojazdów jednośladowych, w tym istniejące zagrożenia ze strony innych uczestników ruchu;
  - 4) konieczność zapewnienia odpowiednich kwalifikacji osób prowadzących zajęcia.

Rozdział 8. Nadzór nad szkoleniem.

Art. 43 [Nadzór]

1. Starosta, o którym mowa w art. 28 ust. 3, sprawuje nadzór w zakresie zgodności prowadzenia szkolenia osób ubiegających się o uzyskanie uprawnień do kierowania motorowerem lub pojazdami silnikowymi, kursu dla kandydatów na instruktorów i kandydatów na wykładowców oraz dla instruktorów i wykładowców, z wymaganiami określonymi w przepisach ustawy, w ramach którego:
- 1) rozpatruje skargi dotyczące działalności ośrodka szkolenia kierowców;
  - 2) prowadzi kontrolę działalności ośrodka szkolenia kierowców;
  - 3) wydaje zalecenia pokontrolne;
  - 4) wydaje decyzję o zakazie prowadzenia przez przedsiębiorcę działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia ośrodka szkolenia kierowców;
  - 5) skreśla instruktora lub wykładowcę z ewidencji;
  - 6) sporządza analizę, przetwarza oraz podaje do publicznej wiadomości wyniki analizy statystycznej, w zakresie:
    - a) średniej zdawalności osób szkolonych w danym ośrodku,
    - b) liczby uwzględnionych skarg złożonych na dany ośrodek.
2. Przy sprawowaniu nadzoru ze starostą współpracują:
- 1) starostowie, na których obszarze działania znajduje się infrastruktura ośrodka;
  - 2) Policja - w zakresie kontroli wykonywania praktycznej nauki jazdy prowadzonej poza ośrodkiem szkolenia kierowców;
  - 3) wojewódzkie ośrodki ruchu drogowego - w zakresie pomocy merytorycznej oraz przekazywania informacji o wynikach egzaminu państwowego uzyskiwanych przez osoby, które ukończyły szkolenie w danym ośrodku szkolenia kierowców;

wchodzi od 2018-06-04) administrator centralnej ewidencji kierowców - w zakresie przekazywania informacji o naruszeniach przepisów ruchu drogowego popełnionych przez kierowców, którzy ukończyli szkolenie w danym ośrodku szkolenia kierowców.

3. W przypadku podjęcia współpracy w zakresie pomocy merytorycznej, o której mowa w ust. 2 pkt 3, starosta zawiera porozumienie z dyrektorem wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego określające warunki udziału przedstawiciela wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego w kontroli, o której mowa w ust. 1 pkt 2, oraz zasady finansowania tej współpracy.

4. Przedstawiciel wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego nie może uczestniczyć w kontroli działalności ośrodka szkolenia kierowców jeżeli pozostaje w stosunkach prawnych, o których mowa w art. 24 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2016 r. poz. 23), odpowiednio z właścicielem lub z osobą zarządzającą tym ośrodkiem.

Art. 44 [Uprawnienia starosty]

1. Starosta, o którym mowa w art. 28 ust. 3, kontroluje ośrodek szkolenia kierowców:

- 1) co najmniej raz w roku lub
- 2) jeżeli na nieprawidłowy przebieg szkolenia wskazują:
  - a) analiza statystyczna zdawalności osób szkolonych w tym ośrodku lub
  - b) (wchodzi od 4-06-2018 r.);
  - c) złożone na ośrodek skargi.

2. Starosta kontroluje ośrodek szkolenia kierowców wpisany do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodek szkolenia kierowców w innym powiecie, którego infrastruktura jest zlokalizowana na obszarze działania tego starosty:

- 1) co najmniej raz w roku lub
- 2) jeżeli na nieprawidłowy przebieg szkolenia wskazują złożone na ośrodek skargi, lub
- 3) na wniosek starosty, który wpisał ośrodek szkolenia kierowców do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodek szkolenia kierowców.

3. Analizę statystyczną, o której mowa w ust. 1 pkt 2 lit. a i b, sporządza starosta na podstawie danych uzyskanych:

- 1) z wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego - w zakresie informacji o wynikach egzaminu państwowego uzyskiwanych przez osoby, które ukończyły szkolenie w danym ośrodku szkolenia kierowców;
- 2) od administratora centralnej ewidencji kierowców - w zakresie informacji o naruszeniach przepisów ruchu drogowego popełnionych przez kierowców, którzy ukończyli szkolenie w danym ośrodku szkolenia kierowców.

4. Starosta, w ramach kontroli działalności ośrodka szkolenia kierowców, sprawdza:

- 1) spełnianie przez przedsiębiorcę prowadzącego ośrodek szkolenia kierowców wymagań, o których mowa w art. 28 ust. 2 oraz odpowiednio w art. 31 ust. 1;
- 2) zgodność prowadzonego kursu lub zajęć z:
  - a) przepisami określającymi zasady i warunki prowadzenia szkolenia,
  - b) informacją lub danymi, o których mowa w art. 27 ust. 1 pkt 1,
  - c) dokumentami, o których mowa w art. 27 ust. 1 pkt 6;
- 3) kwalifikacje osób prowadzących szkolenie.

5. Kontrolę ośrodka szkolenia kierowców przeprowadza upoważniona przez starostę osoba, która ma prawo:

- 1) żądania od kierownika ośrodka szkolenia kierowców i jego pracowników pisemnych lub ustnych wyjaśnień, udostępniania dokumentów i innych nośników informacji oraz udostępniania wszelkich danych mających związek z przedmiotem kontroli;
- 2) wstępu na teren ośrodka szkolenia kierowców i do pomieszczeń, gdzie są prowadzone zajęcia, w dniach i godzinach, w których jest lub powinna być wykonywana przez ośrodek działalność, oraz do pojazdów wykorzystywanych do nauki jazdy;
- 3) uczestnictwa w przeprowadzanych zajęciach.

6. Po przeprowadzeniu kontroli osoba ją przeprowadzająca sporządza pisemny protokół z dokonanych czynności i stwierdzonego w ich wyniku stanu faktycznego. Protokół podpisuje osoba reprezentująca przedsiębiorcę, która może wnieść do protokołu ewentualne zastrzeżenia lub odmówić jego podpisania. W przypadku odmowy podpisania protokołu sporządza się stosowną adnotację w protokole.

7. W przypadku gdy protokół, o którym mowa w ust. 6, dotyczy infrastruktury ośrodka szkolenia kierowców prowadzonego przez przedsiębiorcę wpisanego na terenie innego powiatu do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodek szkolenia kierowców, starosta dokonujący kontroli przesyła ten protokół, w terminie 7 dni od jej zakończenia, organowi prowadzącemu rejestr, w którym ten przedsiębiorca jest wpisany.

Art. 45 [Decyzja o zakazie wykonywania działalności]

1. Starosta, o którym mowa w art. 28 ust. 3, wydaje decyzję administracyjną o zakazie wykonywania przez przedsiębiorcę działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia ośrodka szkolenia kierowców, skreślając przedsiębiorcę z rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodek szkolenia kierowców, jeżeli przedsiębiorca:

- 1) złożył oświadczenie, o którym mowa w art. 28 ust. 5, niezgodne ze stanem faktycznym;
- 2) nie usunął naruszeń warunków wykonywania działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia ośrodka szkolenia kierowców w wyznaczonym przez starostę terminie;
- 3) rażąco naruszył warunki wykonywania działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia ośrodka szkolenia kierowców;
- 4) naruszył zakaz, o którym mowa w art. 54b.

2. Rażąco naruszeniem warunków wykonywania działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia ośrodka szkolenia kierowców jest:

- 1) wielokrotne prowadzenie szkolenia:
  - a) w sposób niezgodny z wymaganymi warunkami przeprowadzania zajęć,
  - b) w sposób niezgodny z programem szkolenia, o którym mowa w art. 23 ust. 2,
  - c) pojazdami niespełniającymi wymagań, o których mowa w art. 24;
- 2) wielokrotne nieprzedstawienie informacji, o której mowa w art. 27 ust. 1 pkt 1;
- 3) wielokrotne wystawienie niezgodnie ze stanem faktycznym zaświadczenia o ukończeniu szkolenia;

- 4) odmowa poddania się kontroli, o której mowa w art. 43 ust. 1 pkt 2.
3. Decyzję, o której mowa w ust. 1, starosta wydaje również na wniosek starosty, który podczas kontroli infrastruktury ośrodka szkolenia kierowców znajdującej się na obszarze jego działania stwierdził nieprawidłowości, o których mowa w ust. 1.

Art. 46 [Skreślenie z ewidencji instruktorów]

1. Starosta skreśla instruktora z ewidencji instruktorów w przypadku:
- 1) śmierci instruktora;
  - 2) ¹²⁾ niespełniania przez niego co najmniej jednego z wymagań określonych w art. 33 ust. 1 pkt 2-8;
  - 3) nieprzedłożenia do dnia 7 stycznia każdego roku zaświadczenia potwierdzającego uczestnictwo w roku ubiegłym w warsztatach doskonalenia zawodowego;
  - 4) dopuszczenia się rażącego naruszenia przepisów poprzez:
    - a) wielokrotne przeprowadzenie szkolenia niezgodnie z obowiązującym programem szkolenia,
    - b) wielokrotne przeprowadzenie szkolenia praktycznego jednocześnie dla więcej niż jednej osoby szkolonej,
    - c) potwierdzenie nieprawdy w dokumentacji dotyczącej szkolenia.
2. Starosta skreśla wykładowcę z ewidencji wykładowców w przypadku:
- 1) śmierci wykładowcy;
  - 2) ¹³⁾ niespełniania przez niego co najmniej jednego z wymagań określonych w art. 33 ust. 1 pkt 6-8;
  - 3) nieprzedłożenia do dnia 7 stycznia każdego roku zaświadczenia potwierdzającego uczestnictwo w roku ubiegłym w warsztatach doskonalenia zawodowego;
  - 4) dopuszczenia się rażącego naruszenia przepisów poprzez:
    - a) wielokrotne przeprowadzenie szkolenia niezgodnie z obowiązującym programem szkolenia,
    - b) potwierdzenie nieprawdy w dokumentacji dotyczącej szkolenia.
3. Starosta skreśla instruktora lub wykładowcę z odpowiedniej ewidencji:
- 1) z urzędu;
  - 2) na wniosek:
    - a) jednostki organizacyjnej podległej Ministrowi Obrony Narodowej właściwej w sprawach transportu i ruchu wojsk - w przypadku prowadzenia szkolenia przez jednostkę wojskową,
    - b) odpowiedniego organu podległego ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych - w przypadku szkolenia osób ubiegających się o uzyskanie uprawnienia do kierowania pojazdami prowadzonego przez jednostkę organizacyjną służb podległych lub nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych,
    - c) organu właściwego do wykonywania nadzoru pedagogicznego - w przypadku szkolenia w szkole, dla której podstawa programowa kształcenia w zawodzie przewiduje uzyskanie umiejętności kierowania pojazdem silnikowym lub podstawa programowa kształcenia ogólnego przewiduje uzyskanie karty rowerowej.
4. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 2-4 oraz ust. 2 pkt 2-4 starosta wydaje decyzję administracyjną.
5. W przypadku skreślenia z ewidencji instruktora lub wykładowcy, który dopuścił się rażącego naruszenia przepisów w zakresie szkolenia, ponowny wpis do ewidencji może być dokonany:
- 1) nie wcześniej niż po upływie 2 lat od dnia, w którym decyzja o skreśleniu stała się ostateczna, oraz
  - 2) po ponownym złożeniu egzaminu, o którym mowa w art. 33 ust. 1 pkt 7, z wynikiem pozytywnym.
6. Starosta kieruje osobę, o której mowa w ust. 5, na egzamin, o którym mowa w art. 33 ust. 1 pkt 7, jeżeli osoba ta wystąpiła o ponowny wpis do ewidencji instruktorów. Skierowanie można wydać po upływie co najmniej 1,5 roku od dnia, w którym decyzja o skreśleniu z ewidencji instruktorów lub wykładowców stała się ostateczna.
7. W przypadku skreślenia z ewidencji instruktora lub wykładowcy ze względu, o którym mowa w ust. 1 pkt 3 lub ust. 2 pkt 3, ponowny wpis do ewidencji może być dokonany po odbyciu warsztatów doskonalenia zawodowego, o których mowa w art. 35 ust. 6.

Art. 47 [Nadzór]

1. Nadzór nad szkoleniem osób ubiegających się o uzyskanie uprawnień do kierowania pojazdami, prowadzonym przez jednostkę wojskową, sprawuje jednostka organizacyjna podległa Ministrowi Obrony Narodowej właściwa w sprawach transportu i ruchu wojsk.
2. Nadzór nad szkoleniem osób ubiegających się o uzyskanie uprawnień do kierowania pojazdami, prowadzonym przez jednostkę organizacyjną służb podległych lub nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych, sprawuje odpowiedni dla tej jednostki organ jemu podległy lub przez niego nadzorowany.
3. Nadzór nad szkołą, dla której podstawa programowa kształcenia w zawodzie przewiduje uzyskanie umiejętności kierowania pojazdem silnikowym lub podstawa programowa kształcenia ogólnego przewiduje uzyskanie karty rowerowej, sprawuje organ właściwy do wykonywania nadzoru pedagogicznego.
4. Jednostka organizacyjna albo organ, o których mowa w ust. 1-3, w ramach nadzoru:
- 1) rozpatruje skargi dotyczące szkolenia;
  - 2) przeprowadza kontrolę szkolenia;
  - 3) występuje do starosty z wnioskiem o:
    - a) wydanie decyzji o skreśleniu instruktora albo wykładowcy z ewidencji w przypadkach, o których mowa w art. 46 ust. 1 i 2,
    - b) skreślenie podmiotu z ewidencji podmiotów prowadzących szkolenie.
5. Nadzór nad szkoleniem osób ubiegających się o uzyskanie uprawnienia do kierowania tramwajem sprawuje starosta, o którym mowa w art. 29 ust. 5, który w ramach nadzoru:
- 1) rozpatruje skargi dotyczące szkolenia;
  - 2) prowadzi kontrolę szkolenia na zasadach określonych w art. 44;
  - 3) wydaje zalecenia pokontrolne;
  - 4) wydaje decyzję o zakazie prowadzenia szkolenia;
  - 5) skreśla instruktora lub wykładowcę z ewidencji.
6. Starosta, o którym mowa w art. 29 ust. 5, wydaje decyzję o zakazie prowadzenia szkolenia osób ubiegających się o wydanie pozwolenia na kierowanie tramwajem, jeżeli podmiot:

- 1) nie spełnia wymagań, o których mowa w art. 28 ust. 2 pkt 1-3;
- 2) nie wykonał zaleceń pokontrolnych w wyznaczonym terminie;
- 3) rażąco naruszył warunki prowadzenia szkolenia, o których mowa w art. 45 ust. 2.

Art. 48 [Delegacja dla ministra] Minister właściwy do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres, warunki i tryb przeprowadzania kontroli, o której mowa w art. 44, oraz wzory stosowanych przy tym dokumentów, uwzględniając potrzebę ujednoczenia w skali kraju zakresu, warunków i trybu przeprowadzanej kontroli oraz zapewnienia jej efektywności.

Art. 48a [Delegacja ustawowa dla ministrów] Minister właściwy do spraw informatyzacji w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb przekazywania staroście przez administratora centralnej ewidencji kierowców informacji o naruszeniach przepisów ruchu drogowego przez osoby szkolone w ośrodku szkolenia kierowców w okresie 2 lat od dnia uzyskania przez nie prawa jazdy określonej kategorii, uwzględniając potrzebę ujednoczenia w skali kraju systemu przekazywania informacji.

Rozdział 9. Sprawdzanie kwalifikacji i przeprowadzanie egzaminów państwowych.

Art. 49 [Osoby podlegające sprawdzeniu kwalifikacji]

1. Sprawdzeniu kwalifikacji w formie egzaminu państwowego podlega:

- 1) osoba ubiegająca się o uzyskanie uprawnień do kierowania motorowerem, pojazdami silnikowymi lub tramwajem;
- 2) osoba posiadająca prawo jazdy lub pozwolenie na kierowanie tramwajem w razie uzasadnionych zastrzeżeń co do jej kwalifikacji;
- 3) osoba ubiegająca się o:
  - a) przywrócenie uprawnienia do kierowania motorowerem, pojazdami silnikowymi lub tramwajem cofniętego na okres przekraczający rok lub cofniętego w związku z utratą kwalifikacji,
  - b) zwrot zatrzymanego prawa jazdy lub pozwolenia na kierowanie tramwajem, którego była pozbawiona na okres przekraczający rok.

2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 3, prawo jazdy lub pozwolenie na kierowanie tramwajem wydaje się po złożeniu, z wynikiem pozytywnym, odpowiedniego do rodzaju uprawnienia egzaminu państwowego sprawdzającego kwalifikacje.

3. Przepisów ust. 1 pkt 3 lit. b nie stosuje się do osób, wobec których zapadł wyrok niewinniający albo postępowanie zostało bezwarunkowo umorzone.

4. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do osób ubiegających się o wydanie albo przywrócenie pozwolenia wojskowego lub posiadających pozwolenie wojskowe.

5. Sprawdzenie niezbędnych umiejętności osoby ubiegającej się o wydanie karty rowerowej odbywa się w ramach zajęć, o których mowa w art. 41.

Art. 50 [Osoby ubiegające się o uprawnienie]

1. Osoba ubiegająca się o uzyskanie uprawnienia do kierowania motorowerem, pojazdami silnikowymi lub tramwajem może przystąpić do egzaminu państwowego nie wcześniej niż miesiąc przed osiągnięciem minimalnego wieku, o którym mowa w art. 8 i 9, wymaganego od kierującego pojazdem objętym tym uprawnieniem.

2. Nie może być egzaminowana osoba:

- 1) niespełniająca wymagań, o których mowa w ust. 1;
- 2) w stosunku do której został orzeczony, prawomocnym wyrokiem sądu, zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych - w okresie i zakresie obowiązywania tego zakazu;
- 3) w stosunku do której wydano decyzję o cofnięciu uprawnień do kierowania pojazdami lub zatrzymaniu prawa jazdy - w okresie i zakresie obowiązywania tej decyzji;
- 4) nieposiadająca:
  - a) orzeczenia lekarskiego o braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdem,
  - b) orzeczenia psychologicznego o braku przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem - nie dotyczy uprawnień w zakresie prawa jazdy kategorii AM, A1, A2, A, B1, B, B+E i T;
- 5) nieposiadająca zaświadczenia o ukończeniu wymaganego szkolenia lub w stosunku do której nie zamieszczono w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 51 ust. 2a pkt 1, informacji o ukończeniu takiego szkolenia - nie dotyczy części teoretycznej egzaminu państwowego;
- 6) nieposiadająca dokumentu tożsamości;
- 7) której stan lub zachowanie uzasadnia podejrzenie, że:
  - a) znajduje się ona w stanie nietrzeźwości, w stanie po użyciu alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu,
  - b) nie posiada ona odpowiedniej sprawności fizycznej lub psychicznej;
- 8) która nie ukończyła 18 lat i nie posiada zgody, o której mowa w art. 11 ust. 2.

3. Przepis ust. 2 pkt 2 stosuje się także wobec osoby przystępującej do egzaminu państwowego w zakresie uprawnień kategorii:

- 1) C1, C, D1 lub D - w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych obejmującego uprawnienia w zakresie prawa jazdy kategorii B;
- 2) B+E, C1+E, C+E, D1+E lub D+E - w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych obejmującego uprawnienia w zakresie prawa jazdy kategorii B lub odpowiednio kategorii C1, C, D1 lub D.

3a. Przepisu ust. 2 pkt 2 nie stosuje się w przypadku orzeczenia sądu o wykonywaniu zakazu prowadzenia pojazdów w postaci, o której mowa w art. 182a § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny wykonawczy.

4. Osoba, która ukończyła wymagane szkolenie w zakresie prawa jazdy kategorii:

- 1) A1 - jest uprawniona do przystąpienia do egzaminu państwowego w zakresie prawa jazdy kategorii AM;
- 2) A2 - jest uprawniona do przystąpienia do egzaminu państwowego w zakresie prawa jazdy kategorii A1 lub AM;
- 3) A - jest uprawniona do przystąpienia do egzaminu państwowego w zakresie prawa jazdy kategorii A2, A1 lub AM;
- 4) B, B+E, C, C+E, D lub D+E - jest odpowiednio uprawniona do przystąpienia do egzaminu państwowego w zakresie prawa jazdy kategorii B1, C1, C1+E, D1 lub D1+E oraz do przystąpienia do egzaminu państwowego w zakresie prawa jazdy kategorii AM.

Art. 51 [Egzamin państwowy]

1. Egzamin państwowy jest przeprowadzany w celu sprawdzenia kwalifikacji osoby egzaminowanej, w tym:

- 1) sprawdzenia wiedzy w zakresie:
  - a) zasad i przepisów służących bezpiecznemu poruszaniu się pojazdem po drodze publicznej,
  - b) zagrożeń związanych z ruchem drogowym,
  - c) obowiązków kierowcy, osoby posiadającej pozwolenie na kierowanie tramwajem i posiadacza pojazdu,
  - d) postępowania w sytuacjach nadzwyczajnych;
- 2) sprawdzenia umiejętności w zakresie zgodnego z przepisami, bezpiecznego, energooszczędnego, sprawnego i nieutrudniającego innym uczestnikom ruchu poruszania się, odpowiednio do uprawnienia, o które ubiega się osoba zdająca egzamin, w ruchu drogowym motorowerem, pojazdem silnikowym lub zespołem pojazdów składającym się z takiego pojazdu i przyczepy oraz tramwajem.

2. Egzamin państwowy składa się z:

- 1) części teoretycznej przeprowadzanej w formie testów jednokrotnego wyboru z pytaniami generowanymi w czasie rzeczywistym za pomocą techniki informatycznej - dotyczy sprawdzenia wiedzy, o której mowa w ust. 1 pkt 1, w zakresie uprawnień prawa jazdy kategorii AM, A1, A2, A, B1, B, C1, C, D1, D i T oraz uprawnienia do kierowania tramwajem;

- 2) części praktycznej przeprowadzanej przy użyciu odpowiedniego do uprawnienia pojazdu - dotyczy sprawdzenia umiejętności, o których mowa w ust. 1 pkt 2.

2a. Część teoretyczna egzaminu państwowego jest przeprowadzana:

- 1) z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego w rozumieniu art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne zintegrowanego z systemem, o którym mowa w art. 16a, oraz

- 2) przy użyciu pytań egzaminacyjnych składających się ze scenariuszy, wizualizacji i opisów zatwierdzonych przez ministra właściwego do spraw transportu.

2b. Pytania egzaminacyjne oraz wchodzące w ich skład scenariusze, wizualizacje i opisy zatwierdzone przez ministra właściwego do spraw transportu oraz pytania zawarte w teście egzaminacyjnym stanowią informację publiczną w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej.

3. Część praktyczna egzaminu państwowego w zakresie prawa jazdy jest przeprowadzana:

- 1) na placu manewrowym wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego - w zakresie obejmującym:
  - a) sprawdzenie podstawowych umiejętności w zakresie panowania nad pojazdem odpowiednim dla uprawnień prawa jazdy kategorii AM, A1, A2, A, B1 i B,
  - b) sprawdzenie umiejętności manewrowania pojazdem lub zespołem pojazdów odpowiednim dla uprawnień prawa jazdy kategorii B+E, C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D, D+E i T;
- 2) w ruchu drogowym na drogach publicznych - w zakresie obejmującym sprawdzenie pozostałych umiejętności wymaganych podczas części praktycznej egzaminu dla uprawnień dowolnej kategorii prawa jazdy.

4. Egzamin państwowy w zakresie wszystkich kategorii prawa jazdy jest przeprowadzany w mieście wojewódzkim lub w zależności od potrzeb w mieście na prawach powiatu albo w mieście, w którym do dnia 31 grudnia 1998 r. funkcjonował wojewódzki ośrodek ruchu drogowego.

4a. Egzamin państwowy w zakresie prawa jazdy kategorii AM, A1, A2, A, B1 lub B może być także przeprowadzany w mieście niespełniającym warunków, o których mowa w ust. 4, wskazanym przez sejmik województwa na wniosek marszałka województwa.

5. Część praktyczna egzaminu państwowego w zakresie uzyskania uprawnienia do kierowania tramwajem jest przeprowadzana:

- 1) na placu manewrowym podmiotu wykonującego przewozy tramwajem, który zawarł umowę o współpracy z wojewódzkim ośrodkiem ruchu drogowego - w zakresie obejmującym sprawdzenie umiejętności manewrowania tramwajem;
- 2) w ruchu drogowym na torowiskach umieszczonych na drogach publicznych - w zakresie obejmującym sprawdzenie pozostałych umiejętności wymaganych podczas części praktycznej egzaminu.

Art. 52 [Część teoretyczna i praktyczna]

1. Warunkiem przystąpienia do praktycznej części egzaminu państwowego jest uzyskanie pozytywnego wyniku z części teoretycznej.

2. Część praktyczna egzaminu może zostać zakończona przed wykonaniem wszystkich określonych zakresem egzaminu zadań jedynie w przypadku, gdy zachowanie osoby zdającej zagraża bezpośrednio życiu i zdrowiu uczestników ruchu drogowego.

3. Jeżeli wyniki lub przebieg egzaminu osoby posiadającej prawo jazdy wskazują na uzasadnione zastrzeżenia co do kwalifikacji osoby egzaminowanej, dyrektor wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego występuje do starosty z wnioskiem o skierowanie tej osoby na egzamin sprawdzający kwalifikacje w zakresie dotychczas posiadanych uprawnień.

Art. 52a [Wgląd w pytania egzaminacyjne] Na wniosek osoby, która uzyskała negatywny wynik z części teoretycznej egzaminu państwowego, podmiot organizujący egzamin udostępnia tej osobie do wglądu pytania egzaminacyjne, wraz z informacją o brzmieniu odpowiedzi prawidłowych.

Art. 53 [Część praktyczna]

1. Praktyczna część egzaminu państwowego w zakresie uzyskiwania uprawnienia do kierowania motorowerem lub pojazdami silnikowymi jest prowadzona pojazdem pozostającym w dyspozycji wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego.

2. Praktyczna część egzaminu państwowego w zakresie uzyskiwania uprawnienia do kierowania tramwajem jest prowadzona pojazdem szynowym podmiotu, o którym mowa w art. 51 ust. 5 pkt 1.

3. Pojazdy wykorzystywane do prowadzenia części praktycznej egzaminu państwowego w zakresie uzyskiwania uprawnienia do kierowania motorowerem lub pojazdami silnikowymi powinny spełniać wymagania, o których mowa w art. 24.

4. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do pojazdów:

1) ¹⁴⁾ o których mowa w art. 54 ust. 5;

2) którymi prowadzi się egzamin w zakresie uprawnień prawa jazdy kategorii B1, C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D lub D+E.

4a. Praktyczna część egzaminu państwowego w zakresie prawa jazdy kategorii AM, A1, A2, A, B lub B+E na wniosek i koszt osoby egzaminowanej, jest prowadzona wskazanym pojazdem ośrodka szkolenia kierowców, który prowadził szkolenie tej osoby.

5. Wojewódzkie ośrodki ruchu drogowego, przeprowadzając postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego, którego przedmiotem są pojazdy do przeprowadzania praktycznej części egzaminu na prawo jazdy przygotowując specyfikację istotnych warunków zamówienia lub powołując komisję przetargową, włączają do prac przedstawicieli regionalnych organizacji zrzeszających ośrodki szkolenia kierowców, na ich wniosek, a w razie braku takich organizacji - przedstawicieli ogólnopolskich organizacji zrzeszających ośrodki szkolenia kierowców, wyrażających wolę wzięcia udziału w postępowaniu. Umowa w sprawie zamówienia publicznego na pojazdy jest zawierana przez wojewódzkie ośrodki ruchu drogowego na okres nie krótszy niż 4 lata.

Art. 53a [Oświadczenie]

1. Składając wniosek, o którym mowa w art. 53 ust. 4a, osoba egzaminowana dołącza oświadczenie ośrodka szkolenia kierowców o wyrażeniu zgody na udział pojazdu tego ośrodka w części praktycznej egzaminu państwowego.

2. Ośrodek szkolenia kierowców, który złożył oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, może odmówić udostępnienia pojazdu oraz zawiadomić o tej odmowie osobę egzaminowaną i wojewódzki ośrodek ruchu drogowego nie później niż 5 dni przed wyznaczonym terminem egzaminu.

3. Jeżeli ośrodek szkolenia kierowców, którego pojazdem miała być przeprowadzona część praktyczna egzaminu państwowego, nie udostępnił tego pojazdu w wyznaczonym terminie egzaminu i nie zawiadomił o odmowie udostępnienia pojazdu w terminie, o którym mowa w ust. 2, dodatkowy koszt przeprowadzenia tej części egzaminu pojazdem wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego jest pokrywany przez ten ośrodek szkolenia kierowców.

4. Jeżeli egzamin ma być przeprowadzony pojazdem ośrodka szkolenia kierowców, a osoba egzaminowana ma wyznaczony na ten sam dzień termin części teoretycznej i praktycznej egzaminu państwowego i uzyska negatywny wynik z części teoretycznej egzaminu państwowego, koszt udostępnienia pojazdu pokrywa ośrodek szkolenia kierowców, który go udostępnia.

Art. 54 [Część praktyczna, rozwinięcie]

1. Przebieg praktycznej części egzaminu państwowego w zakresie uprawnień prawa jazdy kategorii B jest rejestrowany za pomocą urządzenia technicznego służącego do zapisu obrazu i dźwięku.

2. Zapis z praktycznej części egzaminu przechowuje się przez okres 21 dni od dnia przeprowadzenia egzaminu.

3. Dopuszcza się rejestrowanie przebiegu praktycznej części egzaminu państwowego w zakresie innych uprawnień prawa jazdy niż kategorii B przy zastosowaniu urządzenia, o którym mowa w ust. 1.

4. W przypadku gdy osoba składająca egzamin złożyła skargę na jego przebieg lub warunki, w jakich był przeprowadzany, zapis jest przechowywany do czasu zakończenia postępowania wyjaśniającego.

5. Przepisów ust. 1-3 nie stosuje się jeżeli egzamin jest przeprowadzany pojazdem:

1) osoby niepełnosprawnej wymagającej przystosowania pojazdu do rodzaju schorzenia;

2) bez pedału sprzęgła, jeżeli nie jest to pojazd będący w dyspozycji wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego.

6. Na pisemny wniosek osoby, o której mowa w ust. 5 pkt 1, w egzaminie uczestniczy dodatkowo egzaminator, który nadzoruje ten egzamin, wyznaczony przez dyrektora wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego.

Art. 54a [Urządzenie]

1. Urządzenie, o którym mowa w art. 54 ust. 1, w przypadku pojazdu ośrodka szkolenia kierowców, o którym mowa w art. 53 ust. 4a, zapewnia ośrodek szkolenia kierowców udostępniający pojazd.

2. Urządzenie, o którym mowa w art. 54 ust. 1, powinno odpowiadać warunkom określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 66 ust. 1 pkt 1-5, 7 i 8 oraz pozwalać na rejestrację przebiegu egzaminu i przekazanie zapisu bezpośrednio po egzaminie dla potrzeb wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego z wykorzystaniem ogólnodostępnych informatycznych nośników danych.

3. Plik z nagraniem powinien być zapisany w powszechnie stosowanym formacie zapisu i odczytu danych, możliwym do odtworzenia bez specjalistycznego oprogramowania i sprzętu.

Art. 54b [Zakaz rozpowszechniania zapisu] Ośrodek szkolenia kierowców będący w posiadaniu zapisu z przebiegu praktycznej części egzaminu państwowego przeprowadzonego pojazdem tego ośrodka nie może rozpowszechniać tego zapisu.

Art. 55 [Obserwator]

1. Podczas przeprowadzania części praktycznej egzaminu państwowego, na wniosek osoby składającej egzamin, może być obecny jako obserwator instruktor, który szkolił tę osobę.

2. Po zakończeniu części praktycznej egzaminu, egzaminator szczegółowo omawia jego wyniki z osobą, która składała egzamin oraz z instruktorem, o którym mowa w ust. 1.

3. Jeżeli egzamin państwowy jest przeprowadzany przez kandydata na egzaminatora, w ramach zajęć praktycznych, o których mowa w art. 61 ust. 3 pkt 2, to wynik egzaminu podany przez egzaminującego uznaje się za wiążący po zatwierdzeniu go przez egzaminatora nadzorującego ten egzamin.

Art. 56 [Przeprowadzenie egzaminu]

1. Egzamin państwowy jest organizowany przez wojewódzki ośrodek ruchu drogowego.
2. Egzamin państwowy na prawo jazdy przeprowadza egzaminator zatrudniony przez dyrektora wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego, z zastrzeżeniem art. 55 ust. 3 i art. 61 ust. 3 pkt 3.
- 2a. Egzamin państwowy w zakresie pozwolenia na kierowanie tramwajem przeprowadza egzaminator posiadający uprawnienie do egzaminowania w zakresie pozwolenia na kierowanie tramwajem, z zastrzeżeniem art. 55 ust. 3 i art. 61 ust. 3 pkt 3.
3. Egzamin państwowy jest przeprowadzany za opłatą, która stanowi dochód wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego.

Art. 57 [Zakaz przeprowadzenia egzaminu] Egzaminator nie przeprowadza egzaminu państwowego dla osoby:

- 1) z którą pozostaje w stosunkach prawnych, o których mowa w art. 24 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego;
- 2) która była szkolona przez instruktora lub wykładowcę, z którymi egzaminator pozostaje w stosunkach prawnych, o których mowa w pkt 1;
- 3) która była szkolona w ośrodku szkolenia kierowców, szkole, jednostce wojskowej lub jednostce organizacyjnej służb podległych lub nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych prowadzącej szkolenie kandydatów na kierowców - w przypadku gdy egzaminator pozostaje w stosunkach prawnych, o których mowa w pkt 1, odpowiednio z właścicielami lub osobami zarządzającymi tymi podmiotami;
- 4) która była szkolona w ośrodku szkolenia kierowców - w przypadku gdy egzaminator uczestniczył w kontroli działalności tego ośrodka, o której mowa w art. 43 ust. 1 pkt 2.

Art. 57a [Komisja]

1. Minister właściwy do spraw transportu powołuje komisję do spraw weryfikacji i rekomendacji pytań egzaminacyjnych stosowanych na egzaminie państwowym oraz na egzaminach, o których mowa w art. 33 ust. 1 pkt 7, art. 58 ust. 1 pkt 7 i art. 117 ust. 2 pkt 7.
2. W skład komisji, o której mowa w ust. 1, wchodzi:
  - 1) przewodniczący - przedstawiciel ministra właściwego do spraw transportu;
  - 2) sekretarz - przedstawiciel ministra właściwego do spraw transportu;
  - 3) członkowie - właścici specjaliści co najmniej w zakresie:
    - a) bezpieczeństwa ruchu drogowego - w tym zasad uzyskiwania uprawnień do kierowania pojazdami,
    - b) zdrowia - w tym medycyny ratunkowej,
    - c) dydaktyki i metodyki nauczania,
    - d) psychologii,
    - e) języka polskiego.
3. Komisja, o której mowa w ust. 1:
  - 1) przygotowuje lub weryfikuje, na zlecenie ministra właściwego do spraw transportu, scenariusze, wizualizacje i opisy wchodzące w skład pytań egzaminacyjnych stosowanych na egzaminie państwowym, oraz pytania egzaminacyjne stosowane na egzaminach, o których mowa w art. 33 ust. 1 pkt 7, art. 58 ust. 1 pkt 7 i art. 117 ust. 2 pkt 7;
  - 2) weryfikuje scenariusze, wizualizacje i opisy wchodzące w skład pytań egzaminacyjnych stosowanych na egzaminie państwowym przekazane przez podmioty zewnętrzne oraz przez osoby prywatne;
  - 3) rekomenduje do zatwierdzenia ministrowi właściwemu do spraw transportu zweryfikowane scenariusze, wizualizacje i opisy, o których mowa w pkt 1 i 2.
4. Minister właściwy do spraw transportu po otrzymaniu rekomendacji zatwierdza pytania egzaminacyjne, o których mowa w ust. 1.
5. Komisja, o której mowa w ust. 1, działa na podstawie regulaminu określonego przez ministra właściwego do spraw transportu.
6. Propozycje scenariuszy, wizualizacji i opisów wchodzących w skład pytań egzaminacyjnych stosowanych na egzaminie państwowym mogą być przekazywane komisji, o której mowa w ust. 1, przez podmioty zewnętrzne oraz przez osoby prywatne.
7. W przypadku rekomendacji do zatwierdzenia scenariuszy, wizualizacji i opisów wchodzących w skład pytań egzaminacyjnych stosowanych na egzaminie państwowym, przekazanych przez podmioty zewnętrzne oraz przez osoby prywatne komisja wystawia zaświadczenie o zatwierdzeniu poszczególnych scenariuszy, wizualizacji i opisów wchodzących w skład pytań egzaminacyjnych przez ministra właściwego do spraw transportu.
8. Zaświadczenie, o którym mowa w ust. 7, może być wykorzystywane do celów marketingowych, ze wskazaniem scenariuszy, wizualizacji i opisów wchodzących w skład pytań egzaminacyjnych, których dotyczy. Prawo do wykorzystania zaświadczenia do celów marketingowych przysługuje wyłącznie podmiotom zewnętrznym i osobom prywatnym, którym je wydano, i nie może być zbyte, wynajęte, wypożyczone lub w inny sposób udostępnione podmiotom i osobom trzecim.
9. Podmiotom zewnętrznym i osobom prywatnym, które przekazały propozycje scenariuszy, wizualizacji i opisów wchodzących w skład pytań egzaminacyjnych nie przysługuje wynagrodzenie za przesłane propozycje ani wynagrodzenie za wykorzystanie przesłanych propozycji podczas egzaminów państwowych.
10. Osobom wchodzącym w skład komisji, o której mowa w ust. 1, przysługuje wynagrodzenie za pracę w komisji.
11. Minister właściwy do spraw transportu zapewnia z części budżetu państwa, której jest dysponentem, środki na prowadzenie działalności komisji, o której mowa w ust. 1, jej obsługę oraz na wynagrodzenia osób wchodzących w jej skład.

Art. 57b [Wybór dostawcy] Dyrektor wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego dokonuje, z zachowaniem przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych, wyboru dostawcy systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 51 ust. 2a pkt 1.

Art. 57c [Wpływ do budżetu]

1. Wojewódzkie ośrodki ruchu drogowego przekazują 1,5% opłaty za przeprowadzenie części teoretycznej egzaminu państwowego do budżetu państwa.

2. Wojewódzkie ośrodki ruchu drogowego obowiązane są do przekazania części opłaty, o której mowa w ust. 1, do 10. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym przeprowadzono część teoretyczną egzaminu państwowego.
3. Od nieterminowo przekazanych środków pobiera się odsetki za zwłokę, w wysokości odsetek należnych za nieterminowe regulowanie zobowiązań podatkowych.
4. Do należności z tytułu opłaty, o której mowa w ust. 1, oraz odsetek za zwłokę stosuje się odpowiednio przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2015 r. poz. 613, z późn. zm.¹⁵⁾), z tym że uprawnienia organów podatkowych przysługują ministrowi właściwemu do spraw transportu.
5. Ściągnięcie należności następuje na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz.U. z 2014 r. poz. 1619, z późn. zm.¹⁶⁾) - w zakresie egzekucji obowiązków o charakterze pieniężnym.

Art. 57d [Delegacja ustawowa]

1. Minister właściwy do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia:
  - 1) szczegółową organizację i tryb działania komisji, o której mowa w art. 57a ust. 1;
  - 2) szczegółowe zasady zgłaszania propozycji scenariuszy, wizualizacji i opisów wchodzących w skład pytań egzaminacyjnych oraz wzory dokumentów stosowanych w tych sprawach;
  - 3) szczegółowy sposób, tryb i terminy przeprowadzania weryfikacji pytań egzaminacyjnych przez komisję oraz wzory dokumentów z tym związane;
  - 4) rodzaje kosztów prowadzenia działalności komisji i jej obsługi oraz sposób ich ustalania;
  - 5) wysokość wynagrodzenia członków komisji.
2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, uwzględnia się odpowiednio:
  - 1) potrzebę zapewnienia wysokiego poziomu merytorycznego i językowego pytań egzaminacyjnych zatwierdzanych przez ministra właściwego do spraw transportu;
  - 2) potrzebę zapewnienia przejrzystości i określoności przekazywanych propozycji scenariuszy, wizualizacji i opisów wchodzących w skład pytań egzaminacyjnych, a także ujednolicenia stosowanych w tym zakresie dokumentów;
  - 3) potrzebę sprawnego i obiektywnego procesu weryfikacji przekazywanych propozycji scenariuszy, wizualizacji i opisów wchodzących w skład pytań egzaminacyjnych, a także ujednolicenia stosowanych w tym zakresie dokumentów;
  - 4) koszty funkcjonowania komisji, koszty sporządzania, weryfikacji i przekazywania do zatwierdzenia scenariuszy, wizualizacji i opisów wchodzących w skład pytań egzaminacyjnych z uwzględnieniem ich łącznej liczby i nakładu pracy członków komisji.

Rozdział 10. Egzaminatorzy i inne osoby dokonujące sprawdzenia kwalifikacji.

Art. 58 [Kwalifikacje egzaminatora]

1. Egzaminatorem jest osoba, która:
  - 1) posiada co najmniej wykształcenie średnie;
  - 2) posiada przez okres co najmniej 3 lat prawo jazdy kategorii B oraz przez okres co najmniej roku, odpowiednio do zakresu przeprowadzanego egzaminu:
    - a) prawo jazdy właściwej kategorii lub
    - b) pozwolenie na kierowanie tramwajem;
  - 2a) ukończyła 23 lata;
  - 3) posiada uprawnienia egzaminatora w zakresie prawa jazdy kategorii B od co najmniej 3 lat, w przypadku osoby ubiegającej się o uprawnienia do egzaminowania na pozostałe kategorie prawa jazdy;
  - 4) posiada ważne orzeczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania czynności egzaminatora;
  - 5) posiada ważne orzeczenie psychologiczne o braku przeciwwskazań psychologicznych do wykonywania czynności egzaminatora;
  - 6) ukończyła z wynikiem pozytywnym kurs kwalifikacyjny potwierdzony zaświadczeniem o jego ukończeniu;
  - 7) złożyła z wynikiem pozytywnym egzamin przed komisją weryfikacyjną powołaną przez ministra właściwego do spraw transportu;
  - 8) daje rękojmię należytego wykonywania swoich obowiązków;
  - 9) nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądu za:
    - a) przestępstwo przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji,
    - b) przestępstwo popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej,
    - c) przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów,
    - d) prowadzenie pojazdu w stanie po użyciu alkoholu lub w stanie po użyciu innego podobnie działającego środka,
    - e) przestępstwo umyślne przeciwko życiu i zdrowiu lub
    - f) przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajności;
  - 10) jest wpisana do ewidencji egzaminatorów.
2. Ewidencję egzaminatorów prowadzi marszałek województwa właściwy ze względu na miejsce zamieszkania, który:
  - 1) wpisuje do ewidencji, w drodze decyzji administracyjnej, za opłatą oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej, osobę spełniającą wymagania, o których mowa w ust. 1 pkt 1-9;
  - 2) nadaje egzaminatorowi numer ewidencyjny;
  - 3) odmawia wpisu do ewidencji, w drodze decyzji administracyjnej, w przypadku gdy osoba:
    - a) nie spełnia wymagań, o których mowa w ust. 1 pkt 1-9,
    - b) została skreślona z ewidencji w związku z dopuszczeniem się rażącego naruszenia przepisów w zakresie egzaminowania - w okresie, o którym mowa w art. 71 ust. 4,

c) nie zdała egzaminu, o którym mowa w art. 71 ust. 5.

3. W ewidencji egzaminatorów umieszcza się następujące dane egzaminatora:

- 1) numer ewidencyjny;
- 2) imię i nazwisko;
- 3) numer PESEL, a w przypadku osoby nieposiadającej numeru PESEL - serię, numer i nazwę dokumentu tożsamości oraz nazwę państwa, które wydało ten dokument;
- 4) adres zamieszkania;
- 5) poszczególne rodzaje uprawnień wynikające z ukończonego kursu kwalifikacyjnego, złożonego z wynikiem pozytywnym egzaminu oraz posiadanego prawa jazdy, w zakresie których może przeprowadzać egzamin, a także daty ich uzyskania;
- 6) nazwę i adres wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego, w którym jest on zatrudniony;
- 7) datę ważności legitymacji.

4. (uchylony)

5. Za przeprowadzenie egzaminu, o którym mowa w ust. 1 pkt 7, pobiera się opłatę, która stanowi dochód budżetu państwa.

6. Opłata, o której mowa w ust. 2 pkt 1, z wyjątkiem opłaty ewidencyjnej, stanowi dochód samorządu województwa.

Art. 59 [Egzaminowanie w zakresie poszczególnych kategorii] Egzaminator posiadający uprawnienie do egzaminowania w zakresie prawa jazdy kategorii:

- 1) B, C lub D oraz posiadający dodatkowo uprawnienia do kierowania pojazdami odpowiednio w zakresie prawa jazdy kategorii B+E, C+E, D+E - jest uprawniony do egzaminowania w zakresie prawa jazdy kategorii T oraz odpowiednio w zakresie prawa jazdy kategorii B+E, C1+E, C+E, D1+E lub D+E;
- 2) C lub D oraz posiadający dodatkowo uprawnienia do kierowania w zakresie prawa jazdy C1+E lub D1+E - jest uprawniony do egzaminowania odpowiednio w zakresie prawa jazdy kategorii C1+E lub D1+E;
- 3) B, C lub D - jest uprawniony do egzaminowania odpowiednio w zakresie prawa jazdy kategorii B1, C1 lub D1;
- 4) A - jest uprawniony do egzaminowania odpowiednio w zakresie prawa jazdy kategorii AM, A1 lub A2.

Art. 60 [Odpowiednie stosowanie art. 34] Do badań lekarskich i badań psychologicznych kandydatów na egzaminatorów i egzaminatorów stosuje się odpowiednio przepisy art. 34.

Art. 61 [Kurs kwalifikacyjny]

1. Wojewódzki ośrodek ruchu drogowego prowadzi kurs kwalifikacyjny, o którym mowa w art. 58 ust. 1 pkt 6, w zakresie poszczególnych kategorii prawa jazdy, a w przypadku pozwolenia na kierowanie tramwajem - we współpracy z podmiotem wykonującym przewozy tramwajem.

2. W kursie kwalifikacyjnym prowadzonym dla kandydatów na egzaminatorów uczestniczyć mogą wyłącznie osoby spełniające wymagania, o których mowa w art. 58 ust. 1 pkt 1-5, 8 i 9.

3. Kurs kwalifikacyjny obejmuje:

- 1) zajęcia teoretyczne w zakresie:
  - a) nauki podstaw techniki jazdy,
  - b) przepisów ruchu drogowego,
  - c) zasad przeprowadzania egzaminu państwowego,
  - d) problematyki:
    - wypadków drogowych,
    - psychologii transportu,
    - etyki zawodu egzaminatora,
  - e) wiedzy na temat problemów i szkód związanych z nadużywaniem alkoholu oraz środków działających podobnie do alkoholu - prowadzone w formie wykładów i ćwiczeń przez osoby posiadające specjalistyczną wiedzę w tym zakresie;
- 2) zajęcia praktyczne z techniki jazdy i prowadzenia egzaminu - prowadzone przez osoby posiadające specjalistyczną wiedzę i umiejętności w tym zakresie;
- 3) uczestnictwo w co najmniej 20 egzaminach państwowych w charakterze obserwatora oraz przeprowadzenie co najmniej 10 takich egzaminów pod kierunkiem egzaminatora wyznaczonego przez dyrektora wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego - odpowiednio w zakresie każdej kategorii prawa jazdy objętej kursem kwalifikacyjnym.
4. Egzaminator rozszerzający posiadane uprawnienia do egzaminowania kandydatów na kierowców jest obowiązany do ukończenia kursu kwalifikacyjnego w zakresie odpowiedniej kategorii prawa jazdy.
5. Dyrektor wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego wydaje kandydatowi na egzaminatora lub egzaminatorowi zaświadczenie o ukończeniu kursu kwalifikacyjnego, jeżeli uczestniczył we wszystkich przewidzianych w programie zajęciach.

Art. 62 [Legitymacja egzaminatora]

1. Dyrektor wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego wydaje legitymację egzaminatora osobie zatrudnionej w wojewódzkim ośrodku ruchu drogowego spełniającej wymagania, o których mowa w art. 58, określając ważność tej legitymacji na okres wynikający z terminów badań lekarskich i psychologicznych, o których mowa w art. 60.

2. Dyrektor wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego przedłuża ważność legitymacji egzaminatora na okres wynikający z terminów badań lekarskich i psychologicznych, o których mowa w art. 60, po przedstawieniu przez egzaminatora ważnych orzeczeń.

3. Dyrektor wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego corocznie organizuje 3-dniowe warsztaty doskonalenia zawodowego dla egzaminatorów, według programu zatwierdzonego przez marszałka województwa.

4. Udział w warsztatach doskonalenia zawodowego jest:

- 1) nieodpłatny - dla egzaminatorów zatrudnionych w wojewódzkim ośrodku ruchu drogowego;
- 2) odpłatny - dla egzaminatorów niezatrudnionych w wojewódzkim ośrodku ruchu drogowego.

5. Dyrektor wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego wydaje egzaminatorowi zaświadczenie potwierdzające uczestnictwo w tych warsztatach.

Art. 63 [Obowiązki egzaminatora]

1. Egzaminator jest obowiązany:

1) przekazywać marszałkowi województwa:

- a) nazwę i adres wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego, w którym jest zatrudniony - najpóźniej do dnia rozpoczęcia wykonywania swoich obowiązków,
- b) informację o zmianie danych, o których mowa w art. 58 ust. 1 pkt 9 oraz ust. 3 pkt 2-5 - w terminie 14 dni od dnia ich zmiany;

2) corocznie uczestniczyć w warsztatach, o których mowa w art. 62 ust. 3;

3) do dnia 7 stycznia każdego roku przedkładać marszałkowi województwa zaświadczenie potwierdzające uczestnictwo, w roku ubiegłym, w warsztatach, o których mowa w art. 62 ust. 3;

4) rzetelnie i bezstronnie wykonywać swoje obowiązki;

5) poszerzać wiedzę zawodową i podnosić kwalifikacje;

6) posiadać w czasie przeprowadzania egzaminów legitymację egzaminatora oraz okazywać ją na żądanie uprawnionego podmiotu.

1a. Obowiązek, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, nie dotyczy osoby, która uzyskała po raz pierwszy uprawnienia egzaminatora w tym samym roku, w którym byłaby obowiązana uczestniczyć w warsztatach doskonalenia zawodowego.

2. Egzaminator w czasie wykonywania obowiązków zawodowych podlega ochronie przysługującej funkcjonariuszowi publicznemu.

3. Egzaminator zatrudniony w wojewódzkim ośrodku ruchu drogowego nie może podejmować zajęć zarobkowych bez zgody dyrektora wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego.

4. Egzaminator zatrudniony w wojewódzkim ośrodku ruchu drogowego nie może jednocześnie prowadzić szkoleń dla osób ubiegających się o uzyskanie uprawnienia do kierowania pojazdami.

5. Do egzaminatora zatrudnionego w wojewódzkim ośrodku ruchu drogowego stosuje się przepisy art. 4, art. 5 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1, art. 10 ust. 1, 3 i 4 oraz art. 14 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz.U. z 2006 r. poz. 1584, z 2008 r. poz. 1458, z 2009 r. poz. 1375, z 2010 r. poz. 1228 oraz z 2015 r. poz. 1635).

6. Egzaminator zatrudniony w wojewódzkim ośrodku ruchu drogowego jest obowiązany informować na bieżąco dyrektora wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego, w którym wykonuje czynności egzaminatora, o:

1) osobach, o których mowa w art. 57 pkt 1;

2) instruktorach lub wykładowcach, o których mowa w art. 57 pkt 2;

3) właścicielach lub osobach zarządzających podmiotami, o których mowa w art. 57 pkt 3.

7. Informację, o której mowa w ust. 6, składa się pisemnie w formie oświadczenia pod rygorem odpowiedzialności karnej wynikającej z art. 233 Kodeksu karnego.

Art. 63a [Zaświadczenie] W przypadku egzaminatora posiadającego uprawnienia instruktora lub wykładowcy obowiązek, o którym mowa w art. 63 ust. 1 pkt 2, uznaje się za spełniony także po dostarczeniu marszałkowi województwa, w trybie art. 63 ust. 1 pkt 3, zaświadczenia lub kopii zaświadczenia potwierdzającego uczestnictwo w warsztatach, o których mowa w art. 35 ust. 6.

Art. 64 [Komisja weryfikacyjna]

1. Egzamin, o którym mowa w art. 58 ust. 1 pkt 7, jest przeprowadzany przez komisję weryfikacyjną powołaną przez ministra właściwego do spraw transportu.

2. Do komisji, o której mowa w ust. 1, są powoływani:

1) przewodniczący komisji - przedstawiciel ministra właściwego do spraw transportu;

2) członkowie komisji - osoby posiadające uprawnienia egzaminatora w zakresie wszystkich kategorii prawa jazdy do przeprowadzenia egzaminu w zakresie kategorii A, B, C, D i T prawa jazdy lub uprawnienia egzaminatora w zakresie pozwolenia na kierowanie tramwajem do przeprowadzenia egzaminu w zakresie pozwolenia do kierowania tramwajem;

3) sekretarz komisji.

3. Komisja przeprowadza egzamin w składzie:

1) przewodniczący komisji;

2) 4 członków komisji;

3) sekretarz komisji.

4. W przypadku przeprowadzania wyłącznie części teoretycznej egzaminu weryfikacyjnego skład komisji może zostać ograniczony do przewodniczącego komisji, 2 członków komisji i sekretarza komisji.

5. Przewodniczący komisji, przed egzaminem, ustala skład komisji.

6. Osoby, o których mowa w ust. 2 pkt 2, muszą posiadać co najmniej 10-letnią praktykę w przeprowadzaniu egzaminów na prawo jazdy lub 3-letnią praktykę w przeprowadzaniu egzaminów na pozwolenie na kierowanie tramwajem.

7. Szczegółową organizację oraz tryb działania komisji określa wewnętrzny regulamin zatwierdzony przez ministra właściwego do spraw transportu.

7a. Na egzaminie, o którym mowa w art. 58 ust. 1 pkt 7, stosuje się pytania egzaminacyjne pochodzące z katalogu pytań zatwierdzonego przez ministra właściwego do spraw transportu. Katalog pytań oraz pytania zawarte w teście egzaminacyjnym nie stanowią informacji publicznej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej.

7b. Na wniosek osoby, która uzyskała negatywny wynik egzaminu, podmiot organizujący egzamin udostępnia tej osobie do wglądu pytania egzaminacyjne, na które osoba ta udzieliła nieprawidłowej odpowiedzi, wraz z informacją o brzmieniu odpowiedzi prawidłowych.

8. Minister właściwy do spraw transportu zapewnia z części budżetu państwa, której jest dysponentem, środki na prowadzenie działalności komisji i jej obsługę.

Art. 65 [Karta rowerowa, sprawdzenie umiejętności]

1. Sprawdzenia niezbędnych umiejętności osoby ubiegającej się o kartę rowerową dokonuje:
  - 1) nauczyciel posiadający specjalistyczne przeszkolenie z zakresu ruchu drogowego organizowane nieodpłatnie w wojewódzkim ośrodku ruchu drogowego;
  - 2) policjant lub policjant w stanie spoczynku, posiadający specjalistyczne przeszkolenie z zakresu ruchu drogowego;
  - 3) egzaminator;
  - 4) instruktor.
2. Sprawdzenie umiejętności odbywa się w jednostce prowadzącej zajęcia w obecności nauczyciela, rodzica lub opiekuna.

Art. 66 [Delegacja dla ministra]

1. Minister właściwy do spraw transportu w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych oraz Ministrem Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:
  - 1) szczegółowe wymagania w stosunku do jednostek przeprowadzających egzaminy państwowe dotyczące wyposażenia, warunków lokalowych oraz placu manewrowego z uwzględnieniem wymagań określonych w art. 28 ust. 2 pkt 1;
  - 2) szczegółowy program kursu kwalifikacyjnego;
  - 3) ramowy program 3-dniowych warsztatów doskonalenia zawodowego dla egzaminatorów;
  - 4) szczegółowe warunki, tryb, zakres i sposób:
    - a) organizacji i przeprowadzania egzaminu państwowego oraz wzory stosowanych dokumentów,
    - b) organizacji i przeprowadzania kursu kwalifikacyjnego oraz wzory stosowanych dokumentów,
    - c) organizacji obiegu oraz postępowania z dokumentami dotyczącymi osób przystępujących do egzaminu państwowego oraz do kursu kwalifikacyjnego,
    - d) prowadzenia dokumentacji przez wojewódzki ośrodek ruchu drogowego;
  - 5) szczegółowe warunki i zakres egzaminu, o którym mowa w art. 58 ust. 1 pkt 7;
  - 6) wysokość:
    - a) opłaty za przeprowadzenie egzaminu państwowego, przy czym wysokość opłaty za przeprowadzenie części teoretycznej egzaminu w zakresie uprawnień każdej kategorii prawa jazdy nie może przekroczyć 50 zł, a za przeprowadzenie części praktycznej:
      - 200 zł w zakresie uprawnień prawa jazdy kategorii AM, A1, A2, A, B1, B, C1, D1 lub T albo uprawnienia do kierowania tramwajem,
      - 250 zł w zakresie uprawnień prawa jazdy kategorii B+E, C1+E, C, C+E, D, D+E lub D1+E,
    - b) opłaty za egzamin, o którym mowa w art. 58 ust. 1 pkt 7, przy czym jej wysokość nie może przekroczyć 400 zł za egzamin przeprowadzany w zakresie uprawnień poszczególnych kategorii prawa jazdy lub uprawnienia do kierowania tramwajem,
    - c) opłaty za wpis do ewidencji egzaminatorów, przy czym jej wysokość nie może przekroczyć 50 zł,
    - d) stawek wynagrodzenia członków komisji weryfikacyjnej powoływanej przez ministra właściwego do spraw transportu;
  - 7) wzór i sposób nadawania numeru ewidencyjnego egzaminatora;
  - 8) wzór legitymacji i pieczęci imiennej egzaminatora.
2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, uwzględnia się odpowiednio:
  - 1) obowiązujące w tym zakresie przepisy Unii Europejskiej;
  - 2) konieczność zapewnienia właściwych i bezpiecznych warunków przeprowadzania egzaminu państwowego gwarantujących obiektywne i pełne sprawdzenie wiedzy i umiejętności osób przystępujących do tego egzaminu;
  - 3) konieczność zapewnienia właściwych kwalifikacji członków komisji powoływanej przez dyrektora wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego gwarantujących obiektywne i pełne sprawdzenie wiedzy i umiejętności osób niepełnosprawnych przystępujących do egzaminu państwowego;
  - 4) konieczność zapewnienia wysokich kwalifikacji egzaminatorów oraz członków komisji weryfikacyjnej powoływanej przez ministra właściwego do spraw transportu;
  - 5) konieczność zabezpieczenia obiegu dokumentów związanych z egzaminem przed dostępem i możliwością ingerencji osób nieupoważnionych;
  - 6) koszty rzeczowe i osobowe związane z prowadzeniem ewidencji egzaminatorów oraz z przeprowadzaniem egzaminów państwowych;
  - 7) nakład pracy członków komisji weryfikacyjnej;
  - 8) potrzebę zapewnienia ujednoliconych procedur nadawania egzaminatorom numerów ewidencyjnych;
  - 9) potrzebę ujednolicenia dokumentów i ich prawidłowego zabezpieczenia przed podrobieniem lub przerobieniem.

Rozdział 11. Nadzór nad sprawdzaniem kwalifikacji.

Art. 67 [Nadzór marszałka województwa]

1. Marszałek województwa sprawuje nadzór nad przeprowadzaniem egzaminów państwowych, o których mowa w art. 51, w ramach którego:
  - 1) rozpatruje skargi dotyczące egzaminu;
  - 2) kontroluje działalność wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego w zakresie przeprowadzania egzaminów;
  - 3) wydaje zalecenia pokontrolne;
  - 4) unieważnia egzamin;
  - 5) zawiesza przeprowadzanie przez wojewódzki ośrodek ruchu drogowego egzaminów;
  - 6) skreśla egzaminatora z ewidencji egzaminatorów;
  - 7) występuje do zarządu województwa z wnioskiem o odwołanie dyrektora wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego z zajmowanego stanowiska;

- 8) prowadzi analizę:
    - a) kwartalną w zakresie średniej zdawalności osób egzaminowanych w danym ośrodku,
    - b) bieżącą w zakresie skarg złożonych na ośrodek;
  - 9) przerywa egzamin prowadzony niezgodnie z przepisami;
  - 10) kieruje na egzamin egzaminatora skreślonego z ewidencji egzaminatorów.
2. Przy sprawowaniu nadzoru z marszałkiem województwa współpracują:
- 1) Policja - w zakresie kontroli przeprowadzania praktycznej części egzaminu;
  - 2) administrator centralnej ewidencji kierowców - w zakresie przekazywania informacji o naruszeniach przepisów ruchu drogowego popełnionych przez kierowców, którzy zdali egzamin w danym wojewódzkim ośrodku ruchu drogowego.

Art. 68 [Skarga]

1. Skargę dotyczącą egzaminu państwowego wraz z jej uzasadnieniem składa się w terminie 14 dni od dnia, w którym był przeprowadzany egzamin, do marszałka województwa, za pośrednictwem dyrektora wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego.
  - 1a. Egzaminator jest stroną postępowania administracyjnego prowadzonego w sprawie unieważnienia egzaminu państwowego na prawo jazdy.
  2. Dyrektor wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego przesyła skargę wraz z wyjaśnieniami i niezbędną dokumentacją, w tym odpowiednio z zapisem przebiegu praktycznej części egzaminu państwowego, o którym mowa w art. 54 ust. 1 albo art. 54 ust. 3, lub wraz z pisemną informacją egzaminatora nadzorującego, o którym mowa w art. 54 ust. 6, w terminie 14 dni od dnia jej złożenia.
  3. Dyrektor wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego prowadzi rejestr skarg.

Art. 69 [Zakres kontroli]

1. Marszałek województwa kontroluje wojewódzki ośrodek ruchu drogowego:
  - 1) co najmniej raz na pół roku;
  - 2) jeżeli analizy, o których mowa w art. 67 ust. 1 pkt 8, wskazują na nieprawidłowe działanie ośrodka.
2. Analizę, o której mowa w art. 67 ust. 1 pkt 8 lit. a, sporządza marszałek województwa na podstawie danych uzyskanych z wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego.
3. Marszałek województwa w ramach kontroli działalności wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego w zakresie przeprowadzania egzaminów państwowych sprawdza w szczególności:
  - 1) spełnianie przez ośrodek wymagań dotyczących wyposażenia, warunków lokalowych oraz placu manewrowego;
  - 2) zgodność egzaminu z wymaganiami określonymi w ustawie i przepisach wydanych na podstawie art. 66;
  - 3) kwalifikacje osób przeprowadzających egzamin.
4. Kontrolę przeprowadza upoważniona przez marszałka województwa osoba, która ma prawo:
  - 1) żądania od egzaminatorów i pracowników wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego pisemnych lub ustnych wyjaśnień, okazania dokumentów i innych nośników informacji, w szczególności zapisów, o których mowa w art. 54, oraz udostępnienia wszelkich danych mających związek z przedmiotem kontroli;
  - 2) wstępu na teren i do pomieszczeń wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego oraz do pojazdów wykorzystywanych do przeprowadzania egzaminów;
  - 3) wstępu na teren podmiotu wykonującego przewozy tramwajem, o którym mowa w art. 51 ust. 5;
  - 4) uczestnictwa w przeprowadzanym egzaminie państwowym.
5. Po przeprowadzeniu kontroli osoba ją przeprowadzająca sporządza pisemny protokół z dokonanych czynności i stwierdzonego w ich wyniku stanu faktycznego. Protokół podpisuje osoba reprezentująca, odpowiednio do miejsca prowadzenia kontroli, wojewódzki ośrodek ruchu drogowego lub podmiot wykonujący przewozy tramwajem, która może wnieść do protokołu ewentualne zastrzeżenia lub odmówić jego podpisania. W przypadku odmowy podpisania protokołu sporządza się stosowną adnotację w protokole.

Art. 70 [Zawieszenie w przeprowadzaniu egzaminów]

1. Marszałek województwa zawiesza przeprowadzanie przez wojewódzki ośrodek ruchu drogowego egzaminów państwowych, jeżeli:
  - 1) ośrodek nie spełnia wymagań dotyczących wyposażenia, warunków lokalowych oraz placu manewrowego;
  - 2) w wyniku kontroli stwierdzono rażące uchybienia w zakresie, o którym mowa w art. 69 ust. 3 pkt 2 i 3.
2. Przeprowadzanie przez wojewódzki ośrodek ruchu drogowego egzaminów państwowych w zakresie uzyskiwania uprawnień określonej kategorii prawa jazdy lub pozwolenia na kierowanie tramwajem jest zawieszane przez marszałka województwa do czasu usunięcia uchybień.

Art. 71 [Skreślenie egzaminatora z ewidencji]

1. Marszałek województwa skreśla egzaminatora z ewidencji egzaminatorów, w przypadku:
  - 1) śmierci egzaminatora;
  - 2) niespełniania przez niego co najmniej jednego z wymagań, o których mowa w art. 58 ust. 1 pkt 1-9;
  - 3) nieprzedłożenia do dnia 7 stycznia każdego roku zaświadczenia potwierdzającego uczestnictwo, w roku ubiegłym, w warsztatach, o których mowa w art. 62 ust. 3;
  - 4) dopuszczenia się rażącego naruszenia przepisów poprzez:
    - a) wielokrotne przeprowadzenie egzaminu państwowego w sposób niezgodny z przepisami ustawy,
    - b) przeprowadzenie egzaminu w przypadkach określonych w art. 57,
    - c) potwierdzenie nieprawdy w dokumentach dotyczących egzaminu.
2. Marszałek województwa skreśla egzaminatora z ewidencji:
  - 1) z urzędu;
  - 2) na wniosek dyrektora wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego.
3. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 2-4 marszałek województwa wydaje decyzję administracyjną.
4. W przypadku skreślenia z ewidencji egzaminatora, który dopuścił się rażącego naruszenia przepisów z zakresu egzaminowania, ponowny wpis do ewidencji nie może być dokonany wcześniej niż po upływie 2 lat od dnia, w którym decyzja administracyjna o skreśleniu stała się ostateczna.
5. Marszałek województwa kieruje egzaminatora, o którym mowa w ust. 4, na egzamin, o którym mowa w art. 58 ust. 1 pkt 7, w przypadku jeżeli osoba ta wystąpiła o ponowny wpis do ewidencji egzaminatorów. Skierowanie można wydać po upływie co najmniej 2 lat od dnia, w którym decyzja administracyjna o skreśleniu z ewidencji

egzaminatorów stała się ostateczna.

6. W przypadku skreślenia z ewidencji egzaminatora ze względu, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, ponowny wpis do ewidencji może być dokonany po odbyciu warsztatów doskonalenia zawodowego.

Art. 72 [Decyzja o unieważnieniu egzaminu]

1. Marszałek województwa, w drodze decyzji administracyjnej, unieważnia egzamin państwowy, jeżeli:

1) egzaminowi została poddana osoba, o której mowa w art. 50 ust. 2;

2) był przeprowadzony w sposób niezgodny z przepisami ustawy, a ujawnione nieprawidłowości miały wpływ na jego wynik.

2. Marszałek województwa unieważnia egzamin państwowy:

1) z urzędu;

2) na wniosek dyrektora wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego.

3. Unieważniony egzamin przeprowadza się ponownie na koszt wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego.

Art. 73 [Nadzór nad sprawdzaniem umiejętności osoby ubiegającej się o kartę rowerową]

1. Nadzór nad sprawdzaniem umiejętności osoby ubiegającej się o kartę rowerową sprawuje właściwy organ nadzoru odpowiednio do miejsca, w którym jest ono wykonywane.

2. Przedstawiciel organu nadzoru, o którym mowa w ust. 1, w ramach prowadzonego nadzoru jest obowiązany:

1) rozpatrywać skargi;

2) prowadzić kontrole w zakresie warunków, przebiegu i sposobu sprawdzenia umiejętności;

3) podejmować działania w celu niezwłocznego wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości.

Art. 74 [Delegacja dla ministra] Minister właściwy do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres, warunki i tryb przeprowadzenia kontroli, o której mowa w art. 69, oraz wzory stosowanych przy tym dokumentów, uwzględniając potrzebę ujednocnienia w skali kraju zakresu, warunków i trybu przeprowadzanej kontroli oraz zapewnienia jej efektywności.

Art. 74a [Delegacja ustawowa dla ministrów] Minister właściwy do spraw informatyzacji w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb przekazywania marszałkowi województwa przez administratora centralnej ewidencji kierowców informacji o naruszeniach przepisów ruchu drogowego przez kierowców, którzy zdali egzamin w danym wojewódzkim ośrodku ruchu drogowego, uwzględniając potrzebę ujednocnienia w skali kraju systemu przekazywania informacji.

Rozdział 12. Badanie lekarskie.

Art. 75 [Osoby podlegające badaniu lekarskiemu]

1. Badaniu lekarskiemu przeprowadzanemu w celu ustalenia istnienia lub braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdami, zwanemu dalej „badaniem lekarskim”, podlega, z zastrzeżeniem ust. 4:

1) osoba ubiegająca się o uzyskanie uprawnień do kierowania motorowerem, pojazdami silnikowymi lub uprawnienia do kierowania tramwajem;

2) osoba przedłużająca ważność prawa jazdy określonej kategorii lub pozwolenia na kierowanie tramwajem;

3) osoba ubiegająca się o przywrócenie uprawnienia do kierowania pojazdem cofniętego ze względu na stan zdrowia;

4) kierujący motorowerem, pojazdem silnikowym lub tramwajem, jeżeli kierował pojazdem w stanie nietrzeźwości, w stanie po użyciu alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu;

5) osoba posiadająca prawo jazdy lub pozwolenie na kierowanie tramwajem, jeżeli istnieją uzasadnione i poważne zastrzeżenia co do stanu jej zdrowia;

6) osoba występująca o zezwolenie na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym lub przewożącym wartości pieniężne albo o przedłużenie ważności tego dokumentu.

2. Badanie lekarskie, o którym mowa w ust. 1, przeprowadza się:

1) na wniosek osoby w przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 1-3 i 6;

2) na podstawie skierowania w przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 4 i 5.

3. Wymóg, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, uznaje się za spełniony - w zakresie odpowiednich kategorii prawa jazdy - w przypadku osoby, która posiada ważne orzeczenie lekarskie, wydane na podstawie art. 34 ust. 1 lub art. 60 lub na podstawie art. 39j ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym.

4. Osoba posiadająca pozwolenie na kierowanie tramwajem podlega okresowym badaniom lekarskim w terminach określonych w art. 34 ust. 5.

Art. 76 [Zakres badań]

1. Badanie lekarskie jest wykonywane w zakresie:

1) uprawnień prawa jazdy kategorii AM, A1, A2, A, B1, B, B+E i T;

2) uprawnień prawa jazdy kategorii C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D i D+E;

3) uprawnienia do kierowania tramwajem;

4) zezwolenia na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym lub przewożącym wartości pieniężne, określonym w prawie jazdy kategorii:

a) A1, A2 i A,

b) B1, B i B+E,

c) C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D i D+E.

2. Badanie lekarskie jest przeprowadzane na koszt osoby badanej, z wyjątkiem badań, o których mowa w art. 229 Kodeksu pracy.

3. Badanie lekarskie osoby ubiegającej się o uzyskanie uprawnienia do kierowania odpowiednim pojazdem silnikowym lub zespołem pojazdów Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz osoby ubiegającej się o wydanie zezwolenia na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej jest finansowane z części budżetu państwa, której dysponentem jest Minister Obrony Narodowej.

4. Badanie lekarskie osoby ubiegającej się o wydanie zezwolenia na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym jednostki organizacyjnej służb podległych lub nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych jest finansowane z części budżetu państwa, której dysponentem jest minister właściwy do spraw wewnętrznych.

5. Badanie lekarskie osoby ubiegającej się o wydanie zezwolenia na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym ochotniczej straży pożarnej jest finansowane z budżetu gminy.

Art. 77 [Kwalifikacje uprawnionego lekarza]

1. Lekarzem uprawnionym do przeprowadzania badań lekarskich, zwanym dalej „uprawnionym lekarzem”, jest osoba łącznie spełniająca następujące wymagania:

- 1) posiadająca prawo wykonywania zawodu lekarza;
- 2) posiadająca co najmniej 5-letni staż w zawodzie lekarza;
- 3) posiadająca:
  - a) specjalizację w zakresie medycyny transportu lub medycyny pracy albo
  - b) inną specjalizację i dodatkowe szkolenie określone w przepisach wydanych na podstawie art. 81 ust. 1;
- 4) która nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowych lub przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów;
- 5) wpisana do ewidencji uprawnionych lekarzy.

2. Ewidencję uprawnionych lekarzy prowadzi marszałek województwa, który:

- 1) wpisuje do ewidencji, w drodze decyzji administracyjnej, za opłatą oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej, osobę spełniającą warunki określone w ust. 1 pkt 1-4;
- 2) wydaje zaświadczenie o wpisie do ewidencji;
- 3) nadaje numer ewidencyjny uprawnionemu lekarzowi;
- 4) odmawia wpisu do ewidencji, w drodze decyzji administracyjnej, w przypadku gdy osoba:
  - a) nie spełnia wymagań, o których mowa w ust. 1 pkt 1-4,
  - b) została skreślona z ewidencji w związku ze stwierdzeniem rażących nieprawidłowości w wykonywaniu lub dokumentowaniu badań lekarskich - w okresie, o którym mowa w art. 80 ust. 6.

3. W ewidencji uprawnionych lekarzy umieszcza się następujące dane lekarza:

- 1) numer ewidencyjny;
- 2) imię i nazwisko;
- 3) numer PESEL, a w przypadku osoby nieposiadającej numeru PESEL - serię, numer i nazwę dokumentu potwierdzającego tożsamość oraz nazwę państwa, które wydało ten dokument;
- 4) adres zamieszkania;
- 5) numer prawa wykonywania zawodu;
- 6) adres jednostki organizacyjnej, w której przeprowadza badania.

4. Opłata, o której mowa w ust. 2 pkt 1, z wyjątkiem opłaty ewidencyjnej, stanowi dochód samorządu województwa.

Art. 78 [Oświadczenie] Osoba podlegająca badaniu lekarskiemu jest obowiązana wypełnić oświadczenie, w formie ankiety, dotyczące stanu zdrowia, pod rygorem odpowiedzialności karnej wynikającej z art. 233 Kodeksu karnego.

Ankieta składa się uprawnionemu lekarzowi.

Art. 79 [Orzeczenie lekarskie]

1. W ramach badania lekarskiego uprawniony lekarz może skierować osobę badaną na konsultację do lekarza specjalisty lub psychologa albo zlecić przeprowadzenie pomocniczych badań diagnostycznych.

2. Uprawniony lekarz, po przeprowadzeniu badania lekarskiego, wydaje osobie badanej orzeczenie lekarskie.

3. Orzeczenie lekarskie może zawierać wynikające ze stanu zdrowia ograniczenia w zakresie:

- 1) terminu ważności uprawnienia do kierowania pojazdami;
- 2) pojazdów, którymi może kierować osoba badana, ich wyposażenia, oznakowania lub przystosowania;
- 3) specjalnych wymagań wobec osoby kierującej pojazdem.

4. Osoba badana lub podmiot kierujący na badania, niezgadający się z treścią orzeczenia lekarskiego, może wystąpić z wnioskiem o przeprowadzenie ponownego badania lekarskiego w jednostce określonej w przepisach wydanych na podstawie art. 81. Ponowne badanie lekarskie jest przeprowadzane na koszt osoby badanej, z wyjątkiem badań, o których mowa w art. 229 Kodeksu pracy.

5. Jednostka, o której mowa w ust. 4, mająca przeprowadzać badania w trybie odwoławczym powinna być jednostką o wyższym poziomie referencyjnym w stosunku do jednostki, która przeprowadziła badanie pierwotne.

6. Wniosek o przeprowadzenie ponownego badania lekarskiego składa się pisemnie, w terminie 14 dni od dnia otrzymania orzeczenia lekarskiego, za pośrednictwem lekarza, który je wydał.

7. Orzeczenie lekarskie wydane po przeprowadzeniu ponownego badania lekarskiego jest ostateczne.

8. W przypadku gdy w orzeczeniu lekarskim zostały stwierdzone przeciwwskazania zdrowotne do kierowania pojazdem albo wynikające ze stanu zdrowia ograniczenia, o których mowa w ust. 3, uprawniony lekarz przesyła jego kopię:

- 1) jednostce wykonującej ponowne badanie, jeżeli osoba złożyła wniosek o przeprowadzenie ponownego badania lekarskiego;
- 2) staroście właściwemu ze względu na miejsce zamieszkania osoby badanej, po upływie 14 dni od dnia badania, jeżeli osoba badana lub podmiot kierujący na badania nie złożył wniosku o przeprowadzenie ponownego badania albo orzeczenie lekarskie zostało wydane po przeprowadzeniu ponownego badania.

9. W przypadku, o którym mowa w ust. 8 pkt 1, do kopii orzeczenia lekarskiego uprawniony lekarz załącza kopię dokumentacji związanej z przeprowadzonym badaniem.

10. W stosunku do osób, o których mowa w art. 10 ust. 3, w przypadku określonym w ust. 8 pkt 2, kopię orzeczenia lekarskiego uprawniony lekarz przesyła marszałkowi województwa mazowieckiego.

Art. 80 [Nadzór marszałka województwa]

1. Marszałek województwa sprawuje nadzór nad wykonywaniem badań lekarskich i wydawaniem orzeczeń lekarskich do kierowania pojazdem.

2. Marszałek województwa w ramach nadzoru:

- 1) prowadzi kontrolę:
  - a) wykonywania badań lekarskich,
  - b) dokumentacji prowadzonej w związku z tymi badaniami,
  - c) wydawanych orzeczeń;
- 2) skreśla uprawnionego lekarza z ewidencji uprawnionych lekarzy.

3. Kontrolę, o której mowa w ust. 2 pkt 1, przeprowadza upoważniony przez marszałka województwa uprawniony lekarz.

4. Marszałek województwa skreśla uprawnionego lekarza z ewidencji uprawnionych lekarzy, w przypadku:

- 1) śmierci lekarza;
  - 2) gdy lekarz przestał spełniać co najmniej jedno z wymagań określonych w art. 77 ust. 1 pkt 1-4;
  - 3) stwierdzenia rażącego nieprawidłowości w wykonywaniu lub dokumentowaniu badań lekarskich.
5. W przypadkach, o których mowa w ust. 4 pkt 2 i 3, marszałek województwa wydaje decyzję administracyjną.
6. W przypadku, o którym mowa w ust. 4 pkt 3, ponowne nabycie uprawnień, o których mowa w art. 77, może nastąpić po upływie 2 lat od dnia, w którym decyzja o skreśleniu z ewidencji uprawnionych lekarzy stała się ostateczna.

Art. 81 [Delegacja dla ministra]

1. Minister właściwy do spraw zdrowia w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe warunki i tryb przeprowadzania badania lekarskiego;
  - 2) zakres:
    - a) badań lekarskich,
    - b) konsultacji u lekarzy specjalistów,
    - c) pomocniczych badań diagnostycznych;
  - 3) jednostki uprawnione do przeprowadzania badań, o których mowa w art. 75 ust. 1 pkt 3-5 oraz w art. 79 ust. 4 i 5;
  - 4) wzory stosowanych dokumentów oraz wzór pieczętki uprawnionego lekarza;
  - 5) dodatkowe kwalifikacje, o których mowa w art. 77 ust. 1 pkt 3 lit. b;
  - 6) podmioty uprawnione do przeprowadzania szkoleń lekarzy w zakresie badań kierowców oraz ramowy program ich szkolenia;
  - 7) wysokość opłaty:
    - a) za badanie lekarskie, przy czym maksymalna jej wysokość nie może przekroczyć 200 zł,
    - b) za wpis do ewidencji, o którym mowa w art. 77 ust. 2 pkt 1, przy czym nie może ona przekroczyć 50 zł.
2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, uwzględnia się odpowiednio:
- 1) zróżnicowane wymagania zdrowotne, kryteria oceny stanu zdrowia osoby poddanej badaniu oraz przyczyny przeprowadzania badania lekarskiego;
  - 2) przepisy Unii Europejskiej odnoszące się do badań, o których mowa w ust. 1 pkt 2;
  - 3) konieczność zapewnienia odpowiedniego poziomu merytorycznego jednostek uprawnionych do przeprowadzania ponownego badania lekarskiego i podmiotów uprawnionych do przeprowadzania szkolenia lekarzy;
  - 4) potrzebę ujednoczenia dokumentów, o których mowa w ust. 1 pkt 4;
  - 5) konieczność zapewnienia odpowiedniego poziomu kwalifikacji uprawnionego lekarza i posiadania przez niego dodatkowej wiedzy;
  - 6) wysokość rzeczywistych kosztów związanych z przeprowadzeniem badania lekarskiego.

Rozdział 13. Badanie psychologiczne.

Art. 82 [Osoby podlegające badaniu psychologicznemu]

1. Badaniu psychologicznemu przeprowadzanemu w celu ustalenia istnienia lub braku przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem, zwanym dalej „badaniem psychologicznym w zakresie psychologii transportu”, podlega:

- 1) osoba ubiegająca się o:
  - a) uzyskanie uprawnienia w zakresie prawa jazdy kategorii C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D i D+E lub uprawnienia do kierowania tramwajem,
  - b) przywrócenie uprawnienia w zakresie prawa jazdy kategorii AM, A1, A2, A, B1, B, B+E i T, wobec której wydana została decyzja o cofnięciu uprawnienia w trybie art. 103 ust. 1 pkt 2 lub 3,
  - c) przywrócenie uprawnienia do kierowania pojazdem, cofniętego ze względu na istnienie przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdami;
- 2) osoba przedłużająca ważność uprawnienia w zakresie prawa jazdy kategorii C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D i D+E lub pozwolenia na kierowanie tramwajem;
- 3) kierujący motorowerem, pojazdem silnikowym lub tramwajem, jeżeli był sprawcą wypadku drogowego, w następstwie którego inna osoba poniosła śmierć lub doznała obrażeń, o których mowa w art. 156 § 1 lub art. 157 § 1 Kodeksu karnego;
- 4) kierujący motorowerem, pojazdem silnikowym lub tramwajem, jeżeli:
  - a) kierował pojazdem w stanie nietrzeźwości, w stanie po użyciu alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu,
  - b) przekroczył liczbę 24 punktów otrzymanych za naruszenia przepisów ruchu drogowego,
  - c) (wchodzi od 4-06-2018 r.);
- 5) osoba posiadająca prawo jazdy lub pozwolenie na kierowanie tramwajem, jeżeli w wyniku badania lekarskiego tej osoby została stwierdzona możliwość istnienia poważnych przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem;

6) osoba ubiegająca się o wydanie zezwolenia na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym lub przewożącym wartości pieniężne albo o przedłużenie terminu ważności tego dokumentu.

7) (uchylony)

2. Badaniu psychologicznemu w zakresie psychologii transportu podlegają również:

1) kandydat na instruktora i instruktor - w celu ustalenia istnienia lub braku przeciwwskazań do wykonywania czynności instruktora;

2) kandydat na egzaminatora i egzaminator - w celu ustalenia istnienia lub braku przeciwwskazań do wykonywania czynności egzaminatora.

3. Badanie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 lit. a i pkt 2, przeprowadza się w zakresie:

1) uprawnień prawa jazdy kategorii C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D i D+E;

2) uprawnienia do kierowania tramwajem.

4. Badanie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 lit. b i c oraz pkt 3-5, przeprowadza się w zakresie:

1) uprawnień prawa jazdy kategorii AM, A1, A2, A, B1, B, B+E i T;

2) uprawnień prawa jazdy kategorii C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D i D+E;

3) uprawnienia do kierowania tramwajem.

5. Badanie, o którym mowa w ust. 1 pkt 6, przeprowadza się w zakresie zezwolenia na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym lub przewożącym wartości pieniężne, określonym w prawie jazdy kategorii:

1) A1, A2 i A;

2) B1, B i B+E;

3) C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D i D+E.

6. Wymaganie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, uznaje się za spełnione - w zakresie odpowiednich kategorii prawa jazdy - w przypadku osoby, która posiada ważne orzeczenie psychologiczne, wydane na podstawie art. 34 ust. 4 lub art. 60 lub na podstawie art. 39k ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym.

Art. 83 [Przeprowadzenie badania]

1. Badanie psychologiczne w zakresie psychologii transportu jest przeprowadzane przez uprawnionego do wykonywania tych badań psychologa, zwanego dalej „uprawnionym psychologiem”, w pracowni psychologicznej prowadzonej przez:

1) przedsiębiorcę wpisanego do rejestru przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczną;

2) jednostkę organizacyjną podległą Ministrowi Obrony Narodowej - w zakresie badań osób na potrzeby Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej;

3) jednostkę organizacyjną służb podległych lub nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych lub zakład opieki zdrowotnej nadzorowany przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych;

4) jednostkę sektora finansów publicznych.

2. Badanie psychologiczne w zakresie psychologii transportu jest przeprowadzane na koszt osoby badanej, z wyjątkiem badań, o których mowa w art. 229 Kodeksu pracy.

3. Badanie psychologiczne w zakresie psychologii transportu osoby ubiegającej się o uzyskanie uprawnienia do kierowania odpowiednim pojazdem silnikowym lub zespołem pojazdów Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz osoby ubiegającej się o wydanie zezwolenia na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej jest finansowane z części budżetu państwa, której dysponentem jest Minister Obrony Narodowej.

4. Badanie psychologiczne w zakresie psychologii transportu osoby ubiegającej się o wydanie zezwolenia na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym przeprowadzone przez jednostkę organizacyjną służb podległych lub nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych lub zakład opieki zdrowotnej nadzorowany przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych jest finansowane z części budżetu państwa, której dysponentem jest minister właściwy do spraw wewnętrznych.

5. Badanie psychologiczne w zakresie psychologii transportu osoby ubiegającej się o wydanie zezwolenia na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym ochotniczej straży pożarnej jest finansowane z budżetu gminy.

Art. 84 [Orzeczenie psychologiczne]

1. Uprawniony psycholog, po przeprowadzeniu badania psychologicznego w zakresie psychologii transportu, wydaje osobie badanej orzeczenie psychologiczne o istnieniu lub braku przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem lub wykonywania odpowiednich czynności, o których mowa w art. 82 ust. 2, zwane dalej „orzeczeniem psychologicznym”.

2. Osoba badana lub podmiot kierujący na badania, którzy nie zgadzają się z treścią orzeczenia psychologicznego, mogą wystąpić z wnioskiem o przeprowadzenie ponownego badania psychologicznego do wojewódzkiego ośrodka medycyny pracy, właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby badanej. Ponowne badanie przeprowadza się na koszt osoby badanej, z wyjątkiem badań, o których mowa w art. 229 Kodeksu pracy.

3. Wniosek o przeprowadzenie ponownego badania psychologicznego w zakresie psychologii transportu składa się pisemnie, w terminie 14 dni od dnia otrzymania orzeczenia psychologicznego, za pośrednictwem uprawnionego psychologa, który je wydał.

4. Orzeczenie psychologiczne wydane po przeprowadzeniu ponownego badania psychologicznego jest ostateczne.

5. W przypadku gdy orzeczenie psychologiczne zawiera przeciwwskazania, o których mowa w ust. 1, kopię orzeczenia uprawniony psycholog przesyła:

1) jednostce wykonującej ponowne badanie, jeżeli osoba złożyła lub podmiot złożył wniosek o przeprowadzenie ponownego badania psychologicznego;

2) staroście właściwemu ze względu na miejsce zamieszkania osoby badanej, po upływie 14 dni od daty badania, jeżeli osoba badana nie złożyła wniosku o przeprowadzenie ponownego badania albo orzeczenie psychologiczne zostało wydane w wyniku ponownego badania.

6. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, do kopii orzeczenia psychologicznego uprawniony psycholog załącza kopię dokumentacji związanej z przeprowadzonym badaniem.

7. W stosunku do osób, o których mowa w art. 10 ust. 3, w przypadku określonym w ust. 5 pkt 2, kopię orzeczenia psychologicznego przesyła się marszałkowi województwa mazowieckiego.

Art. 85 [Pracownia psychologiczna]

1. Działalność gospodarcza w zakresie prowadzenia pracowni psychologicznej wykonującej badania psychologiczne w zakresie psychologii transportu jest działalnością regulowaną w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej i wymaga uzyskania wpisu do rejestru przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczną.

2. Pracownię psychologiczną może prowadzić przedsiębiorca, który:

- 1) posiada zestaw metod badawczych i urządzeń, określonych metodyką, oraz warunki lokalowe, gwarantujące wykonywanie badań psychologicznych, zgodnie ze standardami określonymi w metodyce;
- 2) zatrudnia co najmniej jednego uprawnionego psychologa lub sam jest takim psychologiem;
- 3) nie był prawomocnie skazany za przestępstwo popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów - dotyczy osoby fizycznej lub członków organów osoby prawnej.

3. Organem właściwym do prowadzenia rejestru przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczną jest marszałek województwa właściwy ze względu na miejsce prowadzenia działalności.

4. Wpis do rejestru przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczną jest dokonywany na wniosek przedsiębiorcy zawierający następujące dane:

- 1) firmę przedsiębiorcy oraz oznaczenie jego adresu i siedziby albo miejsca zamieszkania;
- 2) numer w rejestrze przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym - o ile taki numer jest wymagany;
- 3) numer identyfikacji podatkowej (NIP) przedsiębiorcy - o ile taki posiada;
- 4) numer identyfikacji statystycznej (REGON) - o ile taki numer przedsiębiorca posiada;
- 5) oznaczenie i adres pracowni psychologicznej;
- 6) imię i nazwisko uprawnionego psychologa prowadzącego w pracowni psychologicznej badania psychologiczne wraz z jego numerem ewidencyjnym.

5. Do wniosku o wpis do rejestru przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczną przedsiębiorca jest obowiązany dołączyć oświadczenie następującej treści:

Oświadczam, że:

- „ 1) dane zawarte we wniosku o wpis do rejestru przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczną są kompletne i zgodne z prawdą;
- 2) znane mi są i spełniam warunki wykonywania działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia pracowni psychologicznych, określone w ustawie z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami. ”.

6. Oświadczenie powinno również zawierać:

- 1) firmę przedsiębiorcy oraz oznaczenie jego adresu i siedziby albo miejsca zamieszkania;
- 2) oznaczenie miejsca i datę złożenia oświadczenia;
- 3) podpis osoby uprawnionej do reprezentowania przedsiębiorcy, z podaniem imienia i nazwiska oraz pełnionej funkcji.

7. W rejestrze przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczną umieszcza się dane, o których mowa w ust. 4, z wyjątkiem adresu zamieszkania, jeżeli jest on inny niż adres siedziby, oraz jego numer w tym rejestrze i numer ewidencyjny pracowni psychologicznej.

8. Marszałek województwa dokonuje wpisu do rejestru przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczną, za opłatą oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej, i wydaje zaświadczenie o dokonaniu wpisu.

9. Przedsiębiorca jest obowiązany złożyć marszałkowi województwa, który wpisał go do rejestru przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczną, pisemną informację o wszelkich zmianach danych w zakresie, o którym mowa w ust. 4, w terminie 14 dni od dnia ich wystąpienia.

10. Opłata, o której mowa w ust. 8, z wyjątkiem opłaty ewidencyjnej, stanowi dochód samorządu województwa.

Art. 86 [Jednostki uprawnione]

1. Jednostka organizacyjna podległa Ministrowi Obrony Narodowej, jednostka organizacyjna służb podległych lub nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych lub zakład opieki zdrowotnej nadzorowany przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych oraz jednostka sektora finansów publicznych mogą prowadzić pracownię psychologiczną w zakresie określonym odpowiednio w art. 83 ust. 1 po spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 85 ust. 2 pkt 1 i 2.

2. Jednostki, o których mowa w ust. 1, zawiadamiają marszałka województwa o rozpoczęciu działalności pracowni psychologicznych najpóźniej na 14 dni przed dniem jej rozpoczęcia.

3. W zawiadomieniu, o którym mowa w ust. 2, określa się:

- 1) nazwę jednostki oraz oznaczenie jej adresu i siedziby;
- 2) oznaczenie i adres pracowni psychologicznej;
- 3) imiona i nazwiska uprawnionych psychologów wykonujących badania psychologiczne wraz z ich numerami ewidencyjnymi.

4. Marszałek województwa prowadzi ewidencję jednostek, o których mowa w ust. 1. W ewidencji umieszcza się dane, o których mowa w ust. 3, numer jednostki w tej ewidencji oraz numer ewidencyjny pracowni psychologicznej.

5. Marszałek województwa wpisuje do ewidencji jednostki, o których mowa w ust. 1, po otrzymaniu zawiadomienia.

6. Jednostki, o których mowa w ust. 1, są obowiązane przekazywać marszałkowi województwa informacje w formie pisemnej:

- 1) o zmianie danych, o których mowa w ust. 3 - w terminie 14 dni od dnia ich zmiany;
- 2) o zakończeniu działalności w zakresie prowadzenia pracowni psychologicznej - w terminie 14 dni od dnia jej zakończenia.

7. Marszałek województwa, w drodze decyzji administracyjnej, skreśla jednostki, o których mowa w ust. 1, z ewidencji, o której mowa w ust. 4:

- 1) z urzędu;
- 2) na wniosek Ministra Obrony Narodowej.

Art. 87 [Kwalifikacje uprawnionego psychologa]

1. Badania psychologiczne w zakresie psychologii transportu są wykonywane przez uprawnionego psychologa.
2. Uprawnionym psychologiem jest osoba, która:
  - 1) posiada tytuł zawodowy magistra uzyskany na kierunku psychologia;
  - 2) ukończyła z wynikiem pozytywnym podyplomowe studia w zakresie psychologii transportu prowadzone przez uczelnię prowadzącą studia wyższe na kierunku psychologia;
  - 3) nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów;
  - 4) została wpisana do ewidencji uprawnionych psychologów.
3. Ewidencję uprawnionych psychologów prowadzi marszałek województwa właściwy ze względu na miejsce zamieszkania, który:
  - 1) wpisuje, w drodze decyzji administracyjnej, do ewidencji, za opłatą oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej, osobę spełniającą warunki, o których mowa w ust. 2 pkt 1-3;
  - 2) wydaje zaświadczenie o wpisie do ewidencji;
  - 3) nadaje numer ewidencyjny uprawnionemu psychologowi;
  - 4) odmawia wpisu do ewidencji, w drodze decyzji administracyjnej, w przypadku osoby:
    - a) niespełniającej wymagań, o których mowa w ust. 2 pkt 1-3,
    - b) skreślonej z ewidencji w związku ze stwierdzeniem rażącej nieprawidłowości w wykonywaniu lub dokumentowaniu badań psychologicznych - w okresie, o którym mowa w art. 88 ust. 8,
    - c) wobec której orzeczono, prawomocnym wyrokiem sądu środek karny w postaci zakazu wykonywania zawodu psychologa - w okresie obowiązywania tego zakazu,
    - d) którą pozbawiono prawa wykonywania zawodu psychologa prawomocnym orzeczeniem komisji dyscyplinarnej, o której mowa w ustawie z dnia 8 czerwca 2001 r. o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów (Dz.U. poz. 763 i 1798 oraz z 2009 r. poz. 120 i 753).
4. W ewidencji umieszcza się następujące dane uprawnionego psychologa:
  - 1) numer ewidencyjny;
  - 2) imię i nazwisko;
  - 3) numer PESEL, a w przypadku osoby nieposiadającej numeru PESEL - serię, numer i nazwę dokumentu potwierdzającego tożsamość oraz nazwę państwa, które wydało ten dokument;
  - 4) adres zamieszkania;
  - 5) oznaczenie pracowni psychologicznej, w której wykonuje on badania;
  - 6) datę wydania zaświadczenia o wpisie do ewidencji.
5. Opłata, o której mowa w ust. 3 pkt 1, z wyjątkiem opłaty ewidencyjnej, stanowi dochód samorządu województwa.
6. Uprawniony psycholog jest obowiązany:
  - 1) przekazać marszałkowi województwa:
    - a) oznaczenie pracowni psychologicznej, w której wykonuje badania - najpóźniej do dnia rozpoczęcia badań,
    - b) informację o zmianie danych, o których mowa w ust. 4 pkt 2-5 - w terminie 14 dni od dnia ich zmiany;
  - 2) poszerzać wiedzę zawodową i podnosić kwalifikacje;
  - 3) posiadać podczas wykonywania badań zaświadczenie o wpisie do ewidencji oraz okazywać je na żądanie uprawnionego podmiotu.

Art. 88 [Nadzór marszałka województwa]

1. Marszałek województwa sprawuje nadzór nad przeprowadzaniem badań psychologicznych w zakresie psychologii transportu, z zastrzeżeniem art. 89 ust. 1.
2. W ramach sprawowanego nadzoru marszałek województwa:
  - 1) rozpatruje skargi;
  - 2) przeprowadza kontrolę w zakresie:
    - a) trybu, zakresu i sposobu przeprowadzania badań psychologicznych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 90 ust. 1 pkt 1,
    - b) prowadzonej dokumentacji,
    - c) wydawanych orzeczeń,
    - d) warunków lokalowych,
    - e) spełniania przez uprawnionego psychologa warunków, o których mowa w art. 87 ust. 2 i ust. 3 pkt 4 lit. c i d;
  - 3) w przypadku stwierdzenia naruszeń warunków wykonywania działalności wyznacza termin ich usunięcia;
  - 4) wydaje decyzję administracyjną o zakazie prowadzenia pracowni psychologicznej w zakresie psychologii transportu;
  - 5) wydaje decyzję administracyjną o skreśleniu psychologa z ewidencji uprawnionych psychologów.
3. Kontrolę, o której mowa w ust. 2 pkt 2, przeprowadza z upoważnienia marszałka województwa uprawniony psycholog.
4. Marszałek województwa wydaje decyzję administracyjną o zakazie prowadzenia przez przedsiębiorcę pracowni psychologicznej w zakresie psychologii transportu, skreślając przedsiębiorcę z rejestru przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczną, jeżeli przedsiębiorca:
  - 1) złożył oświadczenie, o którym mowa w art. 85 ust. 5, niezgodne ze stanem faktycznym;
  - 2) nie usunął naruszeń warunków wykonywania działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia pracowni psychologicznej w wyznaczonym przez marszałka województwa terminie;
  - 3) rażąco naruszył warunki wykonywania działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia pracowni psychologicznej.
5. Rażąco naruszeniem warunków wykonywania działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia pracowni psychologicznej jest:

- 1) przeprowadzanie badań psychologicznych w zakresie psychologii transportu niezgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 90;
  - 2) wydawanie orzeczeń psychologicznych niezgodnych ze stanem faktycznym;
  - 3) odmowa poddania się kontroli, o której mowa w ust. 2 pkt 2.
6. Marszałek województwa wydaje decyzję administracyjną o skreśleniu psychologa z ewidencji, w przypadku:
- 1) śmierci psychologa;
  - 2) niespełnienia przez niego co najmniej jednego z wymagań określonych w art. 87 ust. 2 pkt 1-3;
  - 3) stwierdzenia:
    - a) wielokrotnego przeprowadzenia badań psychologicznych niezgodnie z obowiązującymi przepisami,
    - b) potwierdzenia nieprawdy w dokumentacji dotyczącej badań psychologicznych;
  - 4) orzeczenia wobec niego prawomocnym wyrokiem sądu środka karnego w postaci zakazu wykonywania zawodu psychologa - w okresie obowiązywania tego zakazu;
  - 5) pozbawienia go prawa wykonywania zawodu psychologa prawomocnym orzeczeniem komisji dyscyplinarnej, o której mowa w ustawie z dnia 8 czerwca 2001 r. o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów.
7. Marszałek województwa skreśla psychologa z ewidencji:
- 1) z urzędu;
  - 2) na uzasadniony wniosek Ministra Obrony Narodowej.
8. W przypadku skreślenia psychologa z ewidencji, z przyczyn określonych w ust. 6 pkt 3, ponowny wpis do ewidencji nie może być dokonany wcześniej niż po upływie 2 lat od dnia, w którym decyzja administracyjna o skreśleniu stała się ostateczna.
9. Nadzór nad jednostkami, o których mowa w art. 83 ust. 1 pkt 3 i 4, sprawuje marszałek województwa.
- Art. 89 [Nadzór Ministra Obrony Narodowej]**
1. Nadzór nad jednostką, o której mowa w art. 83 ust. 1 pkt 2, sprawuje Minister Obrony Narodowej.
2. Minister Obrony Narodowej w ramach nadzoru:
- 1) rozpatruje skargi dotyczące pracowni psychologicznych;
  - 2) przeprowadza kontrolę pracowni psychologicznych;
  - 3) występuje do marszałka województwa z wnioskiem o:
    - a) skreślenie jednostki z ewidencji jednostek prowadzących pracownię psychologiczną,
    - b) wydanie decyzji o skreśleniu psychologa, z przyczyn określonych w art. 88 ust. 6 pkt 3, z ewidencji uprawnionych psychologów.
- Art. 90 [Delegacja dla ministra]**
1. Minister właściwy do spraw zdrowia w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia:
- 1) szczegółowe warunki, tryb, zakres i sposób przeprowadzania badań psychologicznych w zakresie psychologii transportu i wydawania orzeczeń psychologicznych;
  - 2) metodykę przeprowadzania badań psychologicznych, o której mowa w art. 85 ust. 2 pkt 1;
  - 3) sposób postępowania z dokumentacją związaną z badaniami psychologicznymi w zakresie psychologii transportu oraz wzory stosowanych dokumentów;
  - 4) wzór zaświadczenia o wpisie do ewidencji uprawnionych psychologów;
  - 5) wzór zaświadczenia o wpisie do rejestru przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczną;
  - 6) szczegółowe warunki, jakie musi spełniać pracownia psychologiczna;
  - 7) wysokości opłat:
    - a) za badanie psychologiczne w zakresie psychologii transportu, przy czym wysokość opłaty nie może przekroczyć 200 zł,
    - b) za wpis do rejestru przedsiębiorców, przy czym wysokość opłaty nie może przekroczyć 600 zł,
    - c) za wpis do ewidencji uprawnionych psychologów, przy czym wysokość opłaty nie może przekroczyć 50 zł.
2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, uwzględnia się w szczególności:
- 1) konieczność zapewnienia odpowiednich warunków do wykonywania niezbędnego zakresu badań psychologicznych w zakresie psychologii transportu;
  - 2) konieczność zapewnienia wysokiego standardu badań;
  - 3) konieczność zapewnienia prawidłowego obiegu dokumentów;
  - 4) wysokość rzeczywistych kosztów związanych z przeprowadzaniem badań psychologicznych w zakresie psychologii transportu oraz prowadzeniem rejestru i ewidencji.

Rozdział 14. Okres próbny.

Art. 91 [Okres próbny; czas, obowiązki kierowcy]

wchodzi od 2018-06-04

1. Okres próbny dla osoby, która po raz pierwszy uzyskała prawo jazdy kategorii B, trwa 2 lata, począwszy od dnia, w którym został jej wydany ten dokument.
2. W okresie próbnym kierowca jest obowiązany:
  - 1) odbyć między 4 a 8 miesiącem, licząc od dnia otrzymania prawa jazdy:
    - a) kurs dokształcający w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego,
    - b) praktyczne szkolenie w zakresie zagrożeń w ruchu drogowym;
  - 2) przedstawić staroście zaświadczenia o ukończeniu szkolenia i kursu, o których mowa w pkt 1, przed upływem 8 miesięcy, licząc od dnia otrzymania prawa jazdy;
  - 3) kierować wyłącznie pojazdem samochodowym oznakowanym z tyłu i z przodu okrągłą nalepką barwy białej z zielonym symbolem liścia klonowego - przez pierwsze 8 miesięcy tego okresu.

3. W okresie próbnym, przed upływem 8 miesiąca, licząc od dnia otrzymania prawa jazdy, kierującemu pojazdem zabrania się:

- 1) przekraczania prędkości 50 km/h na obszarze zabudowanym, 80 km/h poza obszarem zabudowanym oraz 100 km/h na autostradzie i drodze ekspresowej dwujezdniowej;
- 2) kierowania pojazdem nieoznakowanym w sposób, o którym mowa w ust. 2 pkt 3;
- 3) podejmowania pracy zarobkowej w charakterze kierowcy pojazdu określonego w prawie jazdy kategorii B;
- 4) osobistego wykonywania działalności gospodarczej polegającej na kierowaniu pojazdem określonym dla prawa jazdy kategorii B.

4. Przepis ust. 3 pkt 3 i 4 nie dotyczy osób, które uzyskały kwalifikację wstępną lub kwalifikację wstępną przyśpieszoną, określonych w przepisach rozdziału 7a ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym.

5. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do osób, które uzyskały prawo jazdy kategorii B:

- 1) po uprzednim cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami w trybie art. 103 ust. 1 pkt 2 lub 3;
- 2) w trybie określonym w art. 14, w przypadku gdy:
  - a) wydanie polskiego prawa jazdy nastąpiło w okresie krótszym niż 2 lata od dnia wydania zagranicznego prawa jazdy, począwszy od tego dnia,
  - b) ustalenie dnia wydania zagranicznego prawa jazdy nie jest możliwe, począwszy od dnia wydania polskiego prawa jazdy.

Art. 92 [Decyzja o przedłużeniu okresu próbnego]

[wchodzi od 2018-06-04](#)

1. Starosta wydaje decyzję administracyjną o przedłużeniu okresu próbnego:

1) o kolejne 2 lata, jeżeli w trakcie jego trwania kierowca popełnił dwa wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji stwierdzone w tym okresie mandatem karnym, prawomocnym wyrokiem sądu lub orzeczeniem organu orzekającego w sprawie o naruszenie w postępowaniu dyscyplinarnym;

2) o czas zatrzymania prawa jazdy w przypadku, o którym mowa w art. 102 ust. 1 pkt 3.

2. Administrator centralnej ewidencji kierowców przekazuje niezwłocznie staroście informację o popełnieniu przez kierowcę dwóch wykroczeń przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji stwierdzonych w tym okresie mandatami karnymi lub prawomocnymi wyrokami sądów, będących podstawą przedłużenia okresu próbnego.

3. Starosta przesyła niezwłocznie informację o popełnieniu przez kierowcę dwóch wykroczeń przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji stwierdzonych w tym okresie mandatami karnymi lub prawomocnymi wyrokami sądów, podając datę oraz termin przedłużenia okresu próbnego:

1) kierowcy;

2) administratorowi centralnej ewidencji kierowców.

4. ¹⁸⁾ Przez wykroczenia, o których mowa w ust. 1 pkt 1, rozumie się czyny popełnione przez kierującego pojazdem silnikowym lub motorowerem określone w:

1) art. 86 § 1 lub 2, art. 87 § 1, art. 92a w przypadku niestosowania się do ograniczenia prędkości i jej przekroczenia o ponad 30 km/h lub art. 98 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. - Kodeks wykroczeń (Dz.U. z 2015 r. poz. 1094, 1485, 1634 i 1707);

2) art. 90, art. 92 § 1 lub 2 lub art. 97 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. - Kodeks wykroczeń, w związku z niestosowaniem się odpowiednio do:

a) art. 24 ust. 5, 7 lub 11 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym lub znaków drogowych zabraniających wyprzedzania,

b) art. 25 ust. 1-3 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym lub znaków drogowych regulujących pierwszeństwo przejazdu, sygnałów świetlnych zakazujących wjazdu za sygnalizator lub poleceń i sygnałów dawanych przez osoby kierujące ruchem lub uprawnione do jego kontroli, lub

c) art. 26 ust. 1-3 i 7, art. 27 ust. 1, 1a i 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym.

Art. 93 [Kurs doszkalający]

[wchodzi od 2018-06-04](#)

1. Kurs doszkalający w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego, o którym mowa w art. 91 ust. 2 pkt 1 lit. a, prowadzi wojewódzki ośrodek ruchu drogowego.

2. Kurs doszkalający w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego jest prowadzony w formie zajęć o charakterze teoretycznym, trwających 2 godziny, i obejmuje w szczególności przedstawienie:

1) czynników mających wpływ na bezpieczeństwo ruchu drogowego;

2) problematyki wypadków drogowych;

3) psychologicznych aspektów kierowania pojazdem i uczestnictwa w ruchu drogowym.

3. Wojewódzki ośrodek ruchu drogowego wydaje zaświadczenie ukończeniu kursu kierowcy, który uczestniczył we wszystkich przewidzianych w programie zajęciach.

4. Kurs doszkalający w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego jest prowadzony za opłatą.

5. Opłata, o której mowa w ust. 4, stanowi przychód wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego.

Art. 94 [Praktyczne szkolenia]

[wchodzi od 2018-06-04](#)

1. Praktyczne szkolenie w zakresie zagrożeń w ruchu drogowym, o którym mowa w art. 91 ust. 2 pkt 1 lit. b, prowadzi odpłatnie ośrodek doskonalenia techniki jazdy.

2. Praktyczne szkolenie w zakresie zagrożeń w ruchu drogowym jest przeprowadzane w formie ćwiczeń praktycznych, trwających 1 godzinę, i ma na celu:

- 1) uświadomienie niebezpieczeństw wynikających z nadmiernej i niedostosowanej do warunków ruchu prędkości;
- 2) kształtowanie postawy defensywnej u osoby szkolonej.

3. Ośrodek doskonalenia techniki jazdy wydaje zaświadczenie o ukończeniu szkolenia kierowcy, który uczestniczył we wszystkich przewidzianych w programie zajęciach.

Art. 95 [Delegacja dla ministra]

wchodzi od 2018-06-04

1. Minister właściwy do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe programy:
  - a) kursu doszkalcającego w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego,
  - b) praktycznego szkolenia w zakresie zagrożeń w ruchu drogowym;
- 2) wzory dokumentów związanych z przeprowadzaniem szkolenia i kursu, o których mowa w pkt 1, a w szczególności wzory zaświadczeń o ich ukończeniu;
- 3) wysokość opłaty za kurs doszkalcający w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego, przy czym jej wysokość nie może przekroczyć 100 zł;
- 4) wysokość opłaty za praktyczne szkolenie w zakresie zagrożeń w ruchu drogowym, przy czym jej wysokość nie może przekroczyć 200 zł.

2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, należy uwzględnić:

- 1) okoliczności, przyczyny wypadków drogowych i ich konsekwencje oraz konieczność przeciwdziałania wypadkom drogowym;
- 2) potrzebę ujednoczenia dokumentów stosowanych w związku z przeprowadzaniem szkolenia i kursu;
- 3) koszty rzeczowe i osobowe związane z przeprowadzaniem zajęć.

Rozdział 15. Nadzór nad kierującym.

Art. 96 [Nadzór nad kierującym tramwajem]

1. Kierowca i osoba posiadająca pozwolenie na kierowanie tramwajem podlegają nadzorowi w zakresie:

- 1) przestrzegania przepisów ruchu drogowego;
- 2) spełniania wymagań określonych dla uzyskania i posiadania dokumentu stwierdzającego posiadanie uprawnienia do kierowania pojazdem lub tramwajem.

2. Nadzór sprawują:

- 1) organy kontroli ruchu drogowego - w zakresie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1;
- 2) starosta - w zakresie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2.

3. Nadzór, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, w stosunku do osoby, o której mowa w art. 10 ust. 3, sprawuje marszałek województwa mazowieckiego.

Art. 97 [Wymiana prawa jazdy z urzędu]

1. Starosta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby posiadającej prawo jazdy wydane przez państwo członkowskie Unii Europejskiej wymieni z urzędu to prawo jazdy na polskie krajowe prawo jazdy w przypadku:

- 1) wydania wyroku sądu, który orzekł zakaz prowadzenia pojazdów, postanowienia sądu lub postanowienia prokuratora o zatrzymaniu prawa jazdy;
- 2) otrzymania od organu kontroli ruchu drogowego wniosku o skierowanie osoby na badanie lekarskie lub na badanie psychologiczne w zakresie psychologii transportu;
- 3) zaistnienia przesłanek do wydania decyzji, o której mowa w art. 99 ust. 1.

2. Osobie, o której mowa w art. 10 ust. 3, wymiany prawa jazdy dokonuje marszałek województwa mazowieckiego.

3. Do wymiany, o której mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy art. 11 i 14.

4. Wymienianego prawa jazdy nie wydaje się do czasu ustania przyczyny, która spowodowała wymianę dokumentu.

Art. 98 [Naruszenie przepisów ruchu drogowego przez osobę kierującą tramwajem]

wchodzi od 2018-06-04

1. Kierowca lub osoba posiadająca pozwolenie na kierowanie tramwajem, która kierując pojazdem popełniła naruszenie przepisów ruchu drogowego stwierdzone mandatem karnym, prawomocnym wyrokiem sądu lub orzeczeniem organu orzekającego w sprawie o naruszenie w postępowaniu dyscyplinarnym, otrzymuje punkty odpowiadające temu naruszeniu z dniem uprawomocnienia się rozstrzygnięcia.

2. Naruszeniu, o którym mowa w ust. 1, odpowiada określona liczba punktów w skali od 0 do 10 w zależności od stopnia zagrożenia bezpieczeństwa ruchu drogowego i wagi naruszenia.

3. W przypadku jednoczesnego popełnienia kilku naruszeń przez osobę, o której mowa w ust. 1, punkty im odpowiadające sumuje się. Jeżeli suma punktów odpowiadających naruszeniom przekracza 10, osoba ta otrzymuje 10 punktów.

4.¹⁹⁾ Dane o naruszeniu, o którym mowa w ust. 1, są przekazywane do centralnej ewidencji kierowców.

5. Informacje o otrzymanej liczbie punktów zgromadzone w centralnej ewidencji kierowców usuwa się:

- 1) z upływem roku od daty uprawomocnienia się rozstrzygnięcia;

- 2) po uzyskaniu informacji o ukończeniu przez kierowcę kursu reedukacyjnego w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego;
  - 3) po uzyskaniu informacji o cofnięciu uprawnień do kierowania pojazdem w trybie, o którym mowa w art. 103 ust. 1 pkt 2.
- 6.²⁰⁾ Dane o naruszeniu, o którym mowa w ust. 1, zgromadzone w centralnej ewidencji kierowców usuwa się z upływem 5 lat od dnia uprawomocnienia się rozstrzygnięcia.

Art. 99 [Decyzje starosty]

1. Starosta wydaje decyzję administracyjną o skierowaniu kierowcy lub osoby posiadającej pozwolenie na kierowanie tramwajem na:

- 1) kontrolne sprawdzenie kwalifikacji w formie egzaminu państwowego, jeżeli istnieją uzasadnione zastrzeżenia co do ich kwalifikacji;
  - 2) badanie lekarskie, jeżeli:
    - a) kierowała pojazdem w stanie nietrzeźwości, w stanie po użyciu alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu,
    - b) istnieją uzasadnione zastrzeżenia co do stanu zdrowia;
  - 3) badanie psychologiczne w zakresie psychologii transportu, jeżeli:
    - a) kierowała pojazdem w stanie nietrzeźwości, w stanie po użyciu alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu,
    - b) przekroczyła liczbę 24 punktów otrzymanych za naruszenia przepisów ruchu drogowego,
    - c) (wchodzi od 4-06-2018 r.),
    - d) kierując pojazdem spowodowała wypadek drogowy, w następstwie którego inna osoba poniosła śmierć lub doznała obrażeń, o których mowa w art. 156 § 1 lub art. 157 § 1 Kodeksu karnego;
- wchodzi od 2018-06-04⁴⁾ kurs reedukacyjny w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego, z zastrzeżeniem ust. 3, jeżeli:
- a) przekroczyła liczbę 24 punktów otrzymanych za naruszenie przepisów ruchu drogowego,
  - b) w okresie próbnym popełniła co najmniej dwa wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji;
- 5) kurs reedukacyjny w zakresie problematyki przeciwalkoholowej i przeciwdziałania narkomanii, jeżeli kierowała pojazdem w stanie nietrzeźwości, w stanie po użyciu alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu.

2. Starosta wydaje decyzję administracyjną, o której mowa w ust. 1:

- 1) z urzędu:
    - a) na podstawie informacji i ustaleń stanu faktycznego uzyskanych w ramach wykonywania zadań własnych - w zakresie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 i pkt 2 lit. b,
    - b) (wchodzi od 4-06-2018 r.),
    - c) na podstawie zawiadomienia właściwych organów orzekających o niepełnosprawności lub niezdolności do pracy - w zakresie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 lit. b;
  - 2) na wniosek organu kontroli ruchu drogowego lub dyrektora wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego - w zakresie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 i pkt 3 lit. b i d.
- wchodzi od 2018-06-04³⁾. Starosta przekazuje administratorowi centralnej ewidencji kierowców informację o:
- 1) wydaniu skierowania na odpowiedni kurs reedukacyjny i jego ukończeniu, o którym mowa w ust. 1 pkt 4 i 5;
  - 2) wydaniu skierowania na badania i przeprowadzeniu badań, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3.
4. Nie stosuje się przepisu ust. 1 pkt 1 w przypadku, o którym mowa w art. 97 ust. 1 pkt 2 i 3.
5. W przypadku osoby, o której mowa w art. 10 ust. 3, decyzję, o której mowa w ust. 1, wydaje marszałek województwa mazowieckiego.

Art. 100 [Kurs reedukacyjny]²¹⁾

1. Kurs reedukacyjny, o którym mowa w art. 99 ust. 1 pkt 4 lub 5, prowadzi, za opłatą, wojewódzki ośrodek ruchu drogowego.
2. Kurs reedukacyjny w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego jest prowadzony w formie wykładów oraz zajęć warsztatowych i obejmuje w szczególności przedstawienie:
  - 1) skutków wypadków drogowych;
  - 2) czynników mających wpływ na bezpieczeństwo ruchu drogowego;
  - 3) psychologicznych aspektów kierowania pojazdem i uczestnictwa w ruchu drogowym.
3. Kurs reedukacyjny w zakresie problematyki przeciwalkoholowej i przeciwdziałania narkomanii jest prowadzony w formie wykładów i obejmuje w szczególności przedstawienie:
  - 1) skutków wypadków drogowych;
  - 2) wpływu alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu na funkcje percepcyjne kierującego oraz na podejmowane przez niego decyzje w ruchu drogowym;
  - 3) psychologicznych aspektów kierowania pojazdem i uczestnictwa w ruchu drogowym.
4. Kursy reedukacyjne, o których mowa w ust. 2 i 3, prowadzone są przez osoby posiadające odpowiednią specjalistyczną wiedzę w tym zakresie.
5. Wojewódzki ośrodek ruchu drogowego wydaje zaświadczenie o ukończeniu kursu reedukacyjnego kierowcy, który uczestniczył we wszystkich przewidzianych w programie zajęciach.
6. Opłata, o której mowa w ust. 1, stanowi przychód wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego.

Art. 101 [Obowiązki]²¹⁾

1. Osoba skierowana na kurs reedukacyjny, o którym mowa w art. 99 ust. 1 pkt 4 lub 5, jest obowiązana do:
  - 1) odbycia kursu w terminie miesiąca od dnia doręczenia decyzji administracyjnej o skierowaniu;
  - 2) przedstawienia staroście zaświadczenia o ukończeniu kursu w terminie 6 tygodni od dnia doręczenia decyzji o skierowaniu;
  - 3) uiszczenia opłaty ewidencyjnej najpóźniej w dniu dostarczenia staroście zaświadczenia, o którym mowa w pkt 2.
2. Osoba skierowana na badanie, o którym mowa w art. 99 ust. 1 pkt 2 lub 3, jest obowiązana do:

- 1) poddania się badaniu w terminie miesiąca od dnia doręczenia decyzji o skierowaniu;
  - 2) przedstawienia staroście odpowiedniego orzeczenia lekarskiego lub orzeczenia psychologicznego w terminie 3 miesięcy od dnia doręczenia decyzji o skierowaniu;
  - 3) uiszczenia opłaty ewidencyjnej najpóźniej w dniu dostarczenia staroście odpowiedniego orzeczenia, o którym mowa w pkt 2.
3. Osoba, o której mowa w art. 10 ust. 3, przedstawia odpowiedni dokument, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 lub w ust. 2 pkt 2, marszałkowi województwa mazowieckiego.

Art. 102 [Decyzja o zatrzymaniu prawa jazdy lub pozwolenia na kierowanie tramwajem]

1. Starosta wydaje decyzję administracyjną o zatrzymaniu prawa jazdy lub pozwolenia na kierowanie tramwajem, w przypadku gdy:

- 1) upłynął termin ważności prawa jazdy lub pozwolenia na kierowanie tramwajem - jeżeli dokument ten został przesłany przez organy kontroli ruchu drogowego;
- 2) ²¹⁾ osoba posiadająca prawo jazdy lub pozwolenie na kierowanie tramwajem nie przedstawiła w wymaganym terminie zaświadczenia o ukończeniu:
  - a) kursu dokształcającego w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego, o którym mowa w art. 91 ust. 2 pkt 1 lit. a,
  - b) praktycznego szkolenia w zakresie zagrożeń w ruchu drogowym, o którym mowa w art. 91 ust. 2 pkt 1 lit. b,
  - c) kursów reedukacyjnych, o których mowa w art. 99 ust. 1 pkt 4 lub 5;
- 3) osoba posiadająca prawo jazdy lub pozwolenie na kierowanie tramwajem nie przedstawiła w wymaganym terminie orzeczenia:
  - a) o istnieniu lub braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdem, o którym mowa w art. 79 ust. 2,
  - b) o istnieniu lub braku przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem, o którym mowa w art. 84 ust. 1;

4) ²²⁾ kierujący pojazdem przekroczył dopuszczalną prędkość o więcej niż 50 km/h na obszarze zabudowanym;

5) kierujący pojazdem silnikowym przewozi osoby w liczbie przekraczającej liczbę miejsc określoną w dowodzie rejestracyjnym (pozwoleniu czasowym) lub wynikającą z konstrukcyjnego przeznaczenia pojazdu niepodlegającego rejestracji; przepis nie dotyczy przewożenia osób autobusem w publicznym transporcie zbiorowym w gminnych, powiatowych i wojewódzkich przewozach pasażerskich w rozumieniu ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym (Dz.U. z 2015 r. poz. 1440, 1753, 1890 i 1893), o ile w pojeździe przewidziane są miejsca stojące.

1a. Przepisu ust. 1 pkt 5 nie stosuje się, jeżeli liczba przewożonych osób w sposób, o którym mowa w tym przepisie, nie przekracza:

- 1) 5 - w przypadku przewożenia ich autobusem;
- 2) 2 - w przypadku przewożenia ich samochodem osobowym, samochodem ciężarowym lub w przyczepie ciągniętej przez ciągnik rolniczy lub pojazd wolnobieżny.

²³⁾ Administrator centralnej ewidencji kierowców przekazuje staroście informacje w przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 4 i 5, będące podstawą wydania decyzji administracyjnej o zatrzymaniu prawa jazdy.

1c. ²⁴⁾ Starosta wydaje decyzję, o której mowa w ust. 1 pkt 4 lub 5, na okres 3 miesięcy, nadając jej rygor natychmiastowej wykonalności oraz zobowiązując kierującego do zwrotu prawa jazdy, jeżeli dokument ten nie został zatrzymany w trybie art. 135 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym.

1d. ²⁵⁾ Jeżeli osoba kierowała pojazdem silnikowym pomimo wydania decyzji administracyjnej o zatrzymaniu jej prawa jazdy na podstawie ust. 1 pkt 4 lub 5 albo zatrzymania prawa jazdy na podstawie art. 135 ust. 1 pkt 1a ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym, starosta wydaje decyzję administracyjną o przedłużeniu okresu, na który zatrzymano prawo jazdy, do 6 miesięcy. Jeżeli decyzja, o której mowa w ust. 1c, nie została jeszcze wydana, starosta wydaje tę decyzję na okres 6 miesięcy.

1e. Okres, o którym mowa w ust. 1c i 1d, oblicza się na zasadach określonych w ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego, przy czym dla ustalenia początku okresu jest właściwa data zwrotu dokumentu do organu właściwego w sprawach wydawania dokumentów stwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdami, a w przypadku zatrzymania prawa jazdy w trybie art. 135 ust. 1 pkt 1a ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym - data tej czynności. Jeżeli w chwili wydawania decyzji, o której mowa w ust. 1 pkt 4 lub 5, prawo jazdy było już w posiadaniu starosty z innego tytułu, okres zatrzymania prawa jazdy liczy się od dnia wydania tej decyzji.

2. Zwrot zatrzymanego prawa jazdy lub pozwolenia na kierowanie tramwajem następuje po ustaniu przyczyny zatrzymania oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej. Jeżeli od dnia zatrzymania prawa jazdy lub pozwolenia na kierowanie tramwajem upłynął okres przekraczający rok, warunkiem wydania prawa jazdy lub pozwolenia na kierowanie tramwajem jest uzyskanie pozytywnego wyniku kontrolnego sprawdzenia kwalifikacji.

3. Jeżeli sprawa o naruszenie, o którym mowa w ust. 1 pkt 4 lub 5, została skierowana do rozpoznania przez sąd lub organ orzekający o sprawie w postępowaniu dyscyplinarnym i nie zakończyła się prawomocnym rozstrzygnięciem w okresie 3 miesięcy od dnia zatrzymania dokumentu, a w przypadku, o którym mowa w ust. 1d - w okresie 6 miesięcy, podlega on zwrotowi.

Art. 103 [Decyzja o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami]

1. Starosta wydaje decyzję administracyjną o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami w przypadku:

- 1) stwierdzenia:
  - a) na podstawie orzeczenia lekarskiego istnienia przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdem,
  - b) na podstawie orzeczenia psychologicznego istnienia przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem,
  - c) utraty kwalifikacji, na podstawie wyniku egzaminu państwowego przeprowadzonego w trybie art. 49 ust. 1 pkt 2 i 3,

d) niezgłoszenia się we wskazanym terminie na egzamin państwowy który miał być przeprowadzony w trybie art. 49 ust. 1 pkt 2 i pkt 3 lit. b; wchodzi od 2018-06-04²⁾ ponownego przekroczenia liczby 24 punktów otrzymanych za naruszenie przepisów ruchu drogowego w okresie 5 lat od dnia wydania skierowania na kurs reedukacyjny, o którym mowa w art. 99 ust. 1 pkt 4 lit. a; wchodzi od 2018-06-04³⁾ popełnienia w okresie próbnym trzech wykroczeń przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji lub jednego przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji;

4) przerwania zakazu prowadzenia pojazdów;

5) ^{2b)} kierowania pojazdem silnikowym w przedłużonym okresie, o którym mowa w art. 102 ust. 1d;

6) uchylecia sposobu wykonywania zakazu prowadzenia pojazdów na podstawie art. 182a § 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny wykonawczy.

wchodzi od 2018-06-04^{2b)} Administrator centralnej ewidencji kierowców przekazuje staroście dane w przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 2-6, będące podstawą decyzji administracyjnej o cofnięciu uprawnień do kierowania pojazdami.

3. Starosta wydaje decyzję administracyjną o przywróceniu uprawnień do kierowania pojazdami po ustaniu przyczyn, które spowodowały jego cofnięcie, oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej.

3a. Przywrócenie uprawnień następuje również w przypadku orzeczenia sądu o wykonywaniu zakazu prowadzenia pojazdów w postaci, o której mowa w art. 182a § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny wykonawczy. Wydając decyzję o przywróceniu uprawnienia do kierowania pojazdami, starosta wpisuje do prawa jazdy informację o ograniczeniu, o którym mowa w art. 13 ust. 5 pkt 7. Wpis dokonywany jest z urzędu, na okres trwania zakazu prowadzenia pojazdów, po uiszczeniu przez osobę ubiegającą się o przywrócenie uprawnienia opłaty, o której mowa w art. 10 ust. 1, oraz opłaty ewidencyjnej.

4. Przepisu ust. 3 nie stosuje się w przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 2, 3 i 5.

5. Uprawnienia do kierowania pojazdami wynikające z pozwolenia wojskowego cofa lub przywraca dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz pełni służbę.

6. Decyzję administracyjną o cofnięciu lub przywróceniu uprawnienia do kierowania pojazdami osobom, o których mowa w art. 10 ust. 3, wydaje marszałek województwa mazowieckiego.

Art. 104 [Odzyskanie uprawnień do kierowania pojazdami] Osoba, w stosunku do której została wydana decyzja o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami, odpowiednio w trybie art. 103 ust. 1 pkt 2, 3 lub 5, może uzyskać uprawnienie do kierowania pojazdami po ponownym spełnieniu wszystkich wymagań stawianych osobie po raz pierwszy ubiegającej się o uprawnienie do kierowania pojazdami.

Art. 104a [Zawieszenie uprawnień]

1. Uprawnienia do kierowania pojazdami osoby, której zatrzymano dokument stwierdzający uprawnienie do kierowania pojazdami w trybie art. 135 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym, ulegają zawieszeniu na okres od dnia zatrzymania dokumentu przez uprawniony organ do dnia wydania postanowienia o zatrzymaniu prawa jazdy.

2. Do osób, o których mowa w ust. 1, których uprawnienia zostały zawieszone, stosuje się przepisy dotyczące cofnięcia uprawnień do kierowania pojazdami.

Art. 105 [Delegacja dla ministra]

wchodzi od 2018-06-04^{2b)} Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw informatyzacji, ministrem właściwym do spraw transportu oraz Ministrem Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, sposób punktowania i liczbę

wchodzi od 2018-06-04^{2b)} punktów odpowiadających naruszeniu przepisów ruchu drogowego, o których mowa w art. 98. wchodzi od 2018-06-04^{2b)} W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, uwzględnia się w szczególności konieczność dyscyplinowania kierujących pojazdami do przestrzegania przepisów ustawy, zapobiegania wielokrotnemu naruszaniu przepisów ruchu drogowego oraz zapobiegania uczestnictwu w ruchu drogowym sprawców wielokrotnych naruszeń przepisów ruchu drogowego.

wchodzi od 2018-06-04^{2b)} Minister właściwy do spraw informatyzacji określi, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb przekazywania

staroście informacji, o których mowa w art. 92 ust. 2, art. 99 ust. 2 pkt 1 lit. b oraz w art. 103 ust. 2, uwzględniając potrzebę ujednoczenia w skali kraju systemu przekazywania informacji.

3. Minister właściwy do spraw transportu w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:

1) szczegółowy program kursu reedukacyjnego w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego, o którym mowa w art. 99 ust. 1 pkt 4;

2) wysokość opłaty za kurs, o którym mowa w art. 99 ust. 1 pkt 4, przy czym jej wysokość nie może przekroczyć 500 zł;

3) wzór zaświadczenia o ukończeniu kursu reedukacyjnego w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego.

4. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 3, uwzględnia się w szczególności konieczność skutecznego zapobiegania naruszeniom przepisów ruchu drogowego przez zmianę postaw kierujących pojazdami oraz koszty rzeczowe i osobowe związane z przeprowadzaniem zajęć.

5. Minister właściwy do spraw zdrowia w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw transportu, określi, w drodze rozporządzenia:

1) szczegółowy program kursu reedukacyjnego w zakresie problematyki przeciwalkoholowej i przeciwdziałania narkomanii, o którym mowa w art. 99 ust. 1 pkt 5;

2) wysokość opłaty za kurs, o którym mowa w art. 99 ust. 1 pkt 5, przy czym jej wysokość nie może przekroczyć 500 zł;

3) wzór zaświadczenia o ukończeniu kursu reedukacyjnego w zakresie problematyki przeciwalkoholowej i przeciwdziałania narkomanii;

4) szczegółowe warunki i tryb kierowania na badania lekarskie lub badania psychologiczne w zakresie psychologii transportu oraz wzory dokumentów z tym związane.

6. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 5, uwzględnia się w szczególności:

1) znaczenie problematyki przeciwalkoholowej i przeciwdziałania narkomanii dla zmiany postaw kierujących pojazdami;

2) koszty rzeczowe i osobowe związane z przeprowadzaniem zajęć;

3) potrzebę ujednoczenia i usprawnienia procedur administracyjnych i ujednoczenia dokumentów związanych z kierowaniem na badania lekarskie lub badania psychologiczne w zakresie psychologii transportu;

- 4) potrzebę ujednoczenia dokumentów związanych z ukończeniem kursów reedukacyjnych.

Rozdział 16. Wymagania w stosunku do kierujących pojazdami uprzywilejowanymi lub przewożącymi wartości

pieniężne.

Art. 106 [Kwalifikacje do kierowania pojazdem uprzywilejowanym]

1. Kierować pojazdem uprzywilejowanym może osoba, która:

- 1) ukończyła 21 lat;
- 2) posiada prawo jazdy odpowiedniej do rodzaju pojazdu kategorii;
- 3) uzyskała orzeczenie:
  - a) lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdem uprzywilejowanym,
  - b) psychologiczne o braku przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem uprzywilejowanym;
- 4) ukończyła kurs dla kierujących pojazdami uprzywilejowanymi;
- 5) posiada zezwolenie na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym w zakresie określonej kategorii prawa jazdy.

2. Przepisu ust. 1 pkt 1 nie stosuje się do funkcjonariuszy, o których mowa w art. 8 ust. 3.

3.³⁰⁾ Przepisu ust. 1 pkt 4 nie stosuje się do funkcjonariuszy Państwowej Straży Pożarnej, Policji, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Więziennej i Inspekcji Transportu Drogowego oraz do kierujących pojazdami ochotniczych straży pożarnych.

Art. 107 [Kursy]

1. Kursy dla kierujących pojazdami uprzywilejowanymi prowadzi ośrodek doskonalenia techniki jazdy, o którym mowa w art. 112 ust. 1 pkt 2 lit. c.

2. Kurs dla kierujących pojazdami uprzywilejowanymi jest prowadzony w zakresie kierowania pojazdami określonymi w prawie jazdy kategorii:

- 1) A1, A2 i A;
- 2) B1, B i B+E;
- 3) C1, C1+E, C, C+E;
- 4) D1, D1+E, D i D+E.

3. W przypadku rozszerzania zakresu posiadanego zezwolenia zainteresowana osoba uczestniczy jedynie w odpowiednim kursie uzupełniającym.

3a. Przepisu ust. 3 nie stosuje się do funkcjonariuszy i kierujących, o których mowa w art. 106 ust. 3.

4. Kurs dla kierujących pojazdami uprzywilejowanymi obejmuje:

- 1) zajęcia teoretyczne w zakresie:
  - a) nauki podstaw techniki jazdy i taktyki jazdy w warunkach specjalnych,
  - b) przepisów ruchu drogowego,
  - c) problematyki:
    - wypadków drogowych,
    - psychologii transportu
  - prowadzone w formie wykładów i ćwiczeń przez osoby posiadające specjalistyczną wiedzę w tym zakresie;
- 2) zajęcia praktyczne z techniki i taktyki jazdy w warunkach specjalnych;
- 3) kontrolne sprawdzenie poziomu osiągniętej wiedzy i umiejętności w formie egzaminu.

5. Kurs uzupełniający dla kierujących pojazdami uprzywilejowanymi obejmuje:

- 1) zajęcia teoretyczne i praktyczne uzupełniające wiedzę i umiejętności, o których mowa w ust. 4 pkt 1 i 2, w zakresie właściwym dla danej kategorii prawa jazdy;
- 2) kontrolne sprawdzenie poziomu osiągniętej wiedzy i umiejętności w formie egzaminu.

6. Ośrodek doskonalenia techniki jazdy wydaje zaświadczenie o ukończeniu odpowiedniego kursu dla kierujących pojazdami uprzywilejowanymi osobie, która:

- 1) uczestniczyła we wszystkich przewidzianych w programie zajęciach;
- 2) złożyła z pozytywnym wynikiem egzamin, o którym mowa w ust. 4 pkt 3 lub ust. 5 pkt 2.

7. (uchylony)

Art. 108 [Uprawnienia do kierowania w poszczególnych kategoriach]

1. Zezwolenie na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym uprawnia do kierowania pojazdem uprzywilejowanym określonym w prawie jazdy kategorii:

- 1) A1, A2 i A;
- 2) B1, B i B+E;
- 3) C1, C1+E, C, C+E;
- 4) D1, D1+E, D i D+E.

2. Kierujący pojazdem uprzywilejowanym jest obowiązany posiadać zezwolenie na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym i okazywać je na żądanie uprawnionego podmiotu.

Art. 109 [Decyzja o zezwoleniu na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym]

1. Starosta wydaje zezwolenie na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym, w drodze decyzji administracyjnej, za opłatą oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej, osobie, która spełnia wymagania określone w art. 106 ust. 1 pkt 1-4, potwierdzone przedstawionym:

- 1) orzeczeniem lekarskim o braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdem uprzywilejowanym;
- 2) orzeczeniem psychologicznym o braku przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem uprzywilejowanym;
- 3) zaświadczeniem o ukończeniu kursu dla kierujących pojazdami uprzywilejowanymi.

1a. Obowiązek przedstawienia zaświadczenia o ukończeniu kursu dla kierujących pojazdami uprzywilejowanymi nie dotyczy funkcjonariuszy i kierujących, o których mowa w art. 106 ust. 3.

1b. W stosunku do kierujących pojazdami ochotniczych straży pożarnych, o których mowa w art. 106 ust. 3, dodatkowym warunkiem wydania zezwolenia na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym jest przedstawienie zaświadczenia wydanego przez podmiot, o którym mowa w art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. z 2016 r. poz. 191 i 298), potwierdzającego, że osoba ma być kierującym pojazdem ochotniczej straży pożarnej.

2. Starosta wydaje zezwolenie na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym, określając:

1) zakres zezwolenia, o którym mowa w art. 108 ust. 1, odpowiadający:

- a) rodzajowi ukończonego kursu, oraz
- b) zakresowi badań lekarskich i psychologicznych;

2) ważność zezwolenia na okres 5 lat, nie dłużej jednak niż na okres wynikający z terminu ważności orzeczenia lekarskiego i psychologicznego, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2.

2a. Do zezwolenia na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym wydawanego funkcjonariuszom i kierującym, o których mowa w art. 106 ust. 3, nie stosuje się ust. 2 pkt 1 lit. a.

3. Starosta przedłuża ważność zezwolenia na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym, w drodze decyzji administracyjnej, za opłatą, o której mowa w ust. 1, oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej, na okres, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, po przedstawieniu orzeczenia lekarskiego i orzeczenia psychologicznego wydanych na podstawie badań, o których mowa w art. 75 ust. 1 pkt 6 oraz art. 82 ust. 1 pkt 6.

4. Starosta rozszerza zakres zezwolenia na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym, w drodze decyzji, za opłatą, o której mowa w ust. 1, oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej, odpowiednio do przedstawionego zaświadczenia o ukończeniu kursu uzupełniającego dla kierujących pojazdami uprzywilejowanymi.

4a. Obowiązek przedstawienia zaświadczenia o ukończeniu kursu uzupełniającego dla kierujących pojazdami uprzywilejowanymi nie dotyczy funkcjonariuszy i kierujących, o których mowa w art. 106 ust. 3.

4b. W stosunku do funkcjonariuszy i kierujących, o których mowa w art. 106 ust. 3, rozszerzenie zakresu zezwolenia, o którym mowa w ust. 4, następuje odpowiednio do przedstawionego orzeczenia lekarskiego i orzeczenia psychologicznego, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2.

5.³¹⁾ Żołnierzom Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, funkcjonariuszom oraz pracownikom: Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Biura Ochrony Rządu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Inspekcji Transportu Drogowego, Służby Więziennej, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej, a także pracownikom wojska zezwolenie na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym wydaje nieodpłatnie odpowiedni organ jednostki, w której osoby te pełnią służbę lub są zatrudnione. Przepisy ust. 1, 1a i 2-4b stosuje się odpowiednio.

6. Koszty zezwoleń na kierowanie pojazdami uprzywilejowanymi ochotniczych straży pożarnych są finansowane z budżetu gminy.

7. Opłata, o której mowa w ust. 1, z wyjątkiem opłaty ewidencyjnej, stanowi dochód powiatu.

Art. 110 [Uprawnienie do kierowania pojazdem przewożącym wartości pieniężne] Kierować pojazdem przewożącym wartości pieniężne albo inne przedmioty wartościowe lub niebezpieczne, o których mowa w ustawie z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia (Dz.U. z 2014 r. poz. 1099, z 2015 r. poz. 1505 oraz z 2016 r. poz. 65), może osoba posiadająca odpowiedni stan zdrowia, kwalifikacje i umiejętności oraz zezwolenie na kierowanie pojazdem przewożącym wartości pieniężne. Przepisy art. 106-109 stosuje się odpowiednio.

Art. 111 [Delegacja dla ministra]

1. Minister właściwy do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe programy kursów dla kierowców pojazdów uprzywilejowanych i pojazdów przewożących wartości pieniężne;
- 2) szczegółowy tryb postępowania w sprawie wydania i przedłużenia zezwolenia dla kierowców pojazdów uprzywilejowanych lub pojazdów przewożących wartości pieniężne;
- 3) wzór zezwolenia na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym i pojazdem przewożącym wartości pieniężne oraz wzory innych dokumentów stosowanych w sprawach, o których mowa w pkt 2;
- 4) wysokość opłaty za wydanie zezwolenia na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym lub pojazdem przewożącym wartości pieniężne, przy czym wysokość tej opłaty nie może przekraczać 100 zł.

2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, uwzględnia się:

- 1) konieczność właściwego przygotowania kierowców do warunków i zagrożeń związanych z kierowaniem pojazdami uprzywilejowanymi i pojazdami przewożącymi wartości pieniężne;
- 2) potrzebę ujednoczenia i usprawnienia procedur administracyjnych związanych z wydawaniem i przedłużaniem zezwolenia dla kierowców pojazdów uprzywilejowanych lub pojazdów przewożących wartości pieniężne;
- 3) konieczność zabezpieczenia zezwolenia przed podrobieniem lub przerobieniem;
- 4) koszty rzeczowe i osobowe związane z wydaniem zezwolenia.

Rozdział 17. Szkolenie osób posiadających uprawnienia do kierowania pojazdem silnikowym.

Art. 112 [Szkolenie]

1. Szkolenie praktyczne osób posiadających uprawnienia do kierowania pojazdem silnikowym jest prowadzone w:

- 1) ośrodka doskonalenia techniki jazdy stopnia podstawowego - w zakresie:
  - a) doskonalenia techniki jazdy kierowców posiadających prawo jazdy kategorii, A1, A2, A, B1, B lub B+E,
  - b) (wchodzi od 4-06-2018 r.);

- 2) ośrodka doskonalenia techniki jazdy stopnia wyższego - w zakresie:
- określonym w pkt 1,
  - doskonalenia techniki jazdy kierowców posiadających prawo jazdy kategorii C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D lub D+E,
  - prowadzenia kursu dla kierujących pojazdami uprzywilejowanymi, o którym mowa w art. 106 ust. 1 pkt 4,
  - prowadzenia kursu dla osób ubiegających się o uprawnienia instruktora techniki jazdy.
2. Ośrodek doskonalenia techniki jazdy stopnia wyższego może prowadzić zajęcia z jazdy w warunkach specjalnych dla osób odbywających kwalifikację wstępną, kwalifikację wstępną przyśpieszoną, kwalifikację wstępną uzupełniającą lub kwalifikację wstępną przyśpieszoną uzupełniającą, pod warunkiem zawarcia umowy, o której mowa w art. 39g ust. 11 pkt 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym.
3. Zajęcia, o których mowa w ust. 2, mogą być prowadzone z osobami nieposiadającymi uprawnień do kierowania pojazdem, o ile osoba prowadząca zajęcia posiada uprawnienia instruktora lub jest instruktorem techniki jazdy od co najmniej 3 lat.
4. Zajęcia, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lit. b, pkt 2 lit. c oraz w ust. 2, są prowadzone pojazdami wymaganymi dla tego rodzaju zajęć.

Art. 113 [Podmioty prowadzące ośrodek] Ośrodek doskonalenia techniki jazdy jest prowadzony przez:

- przedsiębiorcę;
- jednostkę wojskową - w zakresie szkolenia kierowców na potrzeby Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej;
- jednostkę organizacyjną służb podległych lub nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych - w zakresie szkolenia kierowców na potrzeby tych służb.

Art. 114 [Ośrodek doskonalenia techniki jazdy]

1. Działalność gospodarcza w zakresie prowadzenia ośrodka doskonalenia techniki jazdy stanowi działalność regulowaną w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej i wymaga uzyskania wpisu do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodek doskonalenia techniki jazdy.

2. Ośrodek doskonalenia techniki jazdy może prowadzić przedsiębiorca, który:

- posiada:
  - infrastrukturę techniczną,
  - pojazdy do prowadzenia praktycznego szkolenia w zakresie zagrożeń w ruchu drogowym,
  - pojazdy do prowadzenia kursów dla kierujących pojazdami uprzywilejowanymi - w przypadku ośrodka doskonalenia techniki jazdy stopnia wyższego,
  - warunki lokalowe i wyposażenie dydaktyczne - pozwalające na bezpieczne i zgodne z wymaganymi warunkami przeprowadzanie zajęć;
- zapewnia prowadzenie zajęć przez instruktorów techniki jazdy;
- nie był prawomocnie skazany za przestępstwo popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów - dotyczy osoby fizycznej lub członków organów osoby prawnej.

Art. 115 [Rejestr przedsiębiorców]

1. Organem prowadzącym rejestr przedsiębiorców prowadzących ośrodek doskonalenia techniki jazdy jest wojewoda właściwy ze względu na miejsce wykonywania działalności objętej wpisem.

2. Wpis do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodek doskonalenia techniki jazdy jest dokonywany na wniosek przedsiębiorcy zawierający następujące dane:

- firmę przedsiębiorcy oraz oznaczenie jego adresu i siedziby albo miejsca zamieszkania;
  - ³²⁾ numer w rejestrze przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym - o ile taki numer przedsiębiorca posiada;
  - numer identyfikacji podatkowej (NIP) przedsiębiorcy - o ile taki posiada;
  - numer identyfikacji statystycznej (REGON) - o ile taki numer przedsiębiorca posiada;
  - adres ośrodka doskonalenia techniki jazdy;
  - zakres prowadzonego szkolenia, o którym mowa w art. 112 ust. 1 pkt 1 lub 2;
  - imiona i nazwiska instruktorów techniki jazdy wraz z ich numerami ewidencyjnymi.
3. Do wniosku o wpis do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodek doskonalenia techniki jazdy przedsiębiorca jest obowiązany dołączyć oświadczenie następującej treści:

Oświadczam, że:

- „ 1) dane zawarte we wniosku o wpis do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodek doskonalenia techniki jazdy są kompletne i zgodne z prawdą;
- 2) znane mi są i spełniam warunki wykonywania działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia ośrodka doskonalenia techniki jazdy, określone w ustawie z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami. ”.
4. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 3, powinno zawierać również:
- firmę przedsiębiorcy oraz oznaczenie jego adresu i siedziby albo miejsca zamieszkania;
  - oznaczenie miejsca i datę złożenia oświadczenia;
  - podpis osoby uprawnionej do reprezentowania przedsiębiorcy, ze wskazaniem jej imienia i nazwiska oraz pełnionej funkcji.
5. W rejestrze przedsiębiorców prowadzących ośrodek doskonalenia techniki jazdy umieszcza się dane przedsiębiorcy, o których mowa w ust. 2, z wyjątkiem adresu zamieszkania, jeżeli jest on inny niż adres siedziby, oraz numer przedsiębiorcy w tym rejestrze.
6. Wojewoda dokonuje wpisu do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodek doskonalenia techniki jazdy, za opłatą oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej, oraz wydaje zaświadczenie o dokonaniu wpisu.
7. Przedsiębiorca jest obowiązany złożyć wojewodzie, o którym mowa w ust. 1, informację o wszelkich zmianach danych w zakresie, o którym mowa w ust. 2, w terminie 14 dni od dnia ich wystąpienia.
8. Opłata, o której mowa w ust. 6, z wyjątkiem opłaty ewidencyjnej, stanowi dochód budżetu państwa.

Art. 116 [Jednostki uprawnione do prowadzenia ośrodka]

1. Jednostka wojskowa i jednostka organizacyjna służb podległych lub nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych mogą prowadzić ośrodek doskonalenia techniki jazdy, w zakresie określonym odpowiednio w art. 112, po spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 114 ust. 2 pkt 1 i 2.
2. Jednostki, o których mowa w ust. 1, zawiadamiają wojewodę o rozpoczęciu działalności ośrodka doskonalenia techniki jazdy najpóźniej na 14 dni przed dniem jej rozpoczęcia.
3. W zawiadomieniu, o którym mowa w ust. 2, określa się:
  - 1) nazwę i adres jednostki prowadzącej ośrodek doskonalenia techniki jazdy;
  - 2) miejsce prowadzenia ośrodka;
  - 3) imiona i nazwiska instruktorów techniki jazdy wraz z ich numerami ewidencyjnymi.
4. Wojewoda prowadzi ewidencję jednostek wojskowych i jednostek organizacyjnych służb podległych lub nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych, prowadzących ośrodek doskonalenia techniki jazdy. W ewidencji umieszcza się dane, o których mowa w ust. 3, oraz numer jednostki w tej ewidencji.
5. Wojewoda wpisuje odpowiednią jednostkę do ewidencji, o której mowa w ust. 4, po otrzymaniu zawiadomienia, o którym mowa w ust. 2.
6. Jednostki, o których mowa w ust. 1, są obowiązane przekazywać wojewodzie informacje w formie pisemnej:
  - 1) o zmianie danych, o których mowa w ust. 3 - w terminie 14 dni od dnia zaistnienia zmiany;
  - 2) o zakończeniu działalności w zakresie prowadzenia ośrodka doskonalenia techniki jazdy - w terminie 14 dni od dnia jej zakończenia.
7. Wojewoda skreśla jednostkę, o której mowa w ust. 1, z ewidencji, o której mowa w ust. 4:
  - 1) z urzędu;
  - 2) na wniosek jednostki lub organu sprawującego nadzór nad jednostką.

Art. 117 [Instruktor techniki jazdy]

1. Zajęcia w ośrodku doskonalenia techniki jazdy są przeprowadzane przez instruktora techniki jazdy, z zastrzeżeniem art. 112 ust. 3.
2. Instruktorem techniki jazdy jest osoba, która:
  - 1) posiada co najmniej wykształcenie średnie;
  - 2) posiada co najmniej przez okres 3 lat prawo jazdy kategorii B oraz co najmniej przez okres roku prawo jazdy kategorii odpowiedniej do zakresu prowadzonych zajęć;
  - 3) posiada ważne orzeczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania czynności instruktora techniki jazdy;
  - 4) posiada ważne orzeczenie psychologiczne o braku przeciwwskazań psychologicznych do wykonywania czynności instruktora techniki jazdy;
  - 5) nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądu za:
    - a) przestępstwo przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji,
    - b) przestępstwo popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej,
    - c) przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów,
    - d) prowadzenie pojazdu w stanie po użyciu alkoholu lub w stanie po użyciu innego podobnie działającego środka,
    - e) przestępstwo przeciwko życiu i zdrowiu,
    - f) przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajności;
  - 6) ukończyła kurs dla osób ubiegających się o uprawnienia instruktora techniki jazdy;
  - 7) złożyła z wynikiem pozytywnym egzamin z wiedzy teoretycznej i umiejętności praktycznych przed komisją egzaminacyjną powołaną przez ministra właściwego do spraw transportu;
  - 8) została wpisana do ewidencji instruktorów techniki jazdy.
3. Ewidencja instruktorów techniki jazdy jest prowadzona przez wojewodę właściwego ze względu na miejsce zamieszkania, który:
  - 1) wpisuje do ewidencji instruktorów techniki jazdy, w drodze decyzji administracyjnej, za opłatą oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej, osobę spełniającą warunki, o których mowa w ust. 2 pkt 1-7;
  - 2) wydaje zaświadczenie o wpisie do ewidencji instruktorów techniki jazdy;
  - 3) nadaje instruktorowi techniki jazdy numer ewidencyjny;
  - 4) odmawia wpisu do ewidencji instruktorów techniki jazdy, w drodze decyzji administracyjnej, w przypadku gdy osoba:
    - a) nie spełnia wymagań, o których mowa w ust. 2 pkt 1-7,
    - b) została skreślona z ewidencji w związku z dopuszczeniem się rażącego naruszenia przepisów w zakresie szkolenia - w okresie, o którym mowa w art. 118 ust. 8.
4. Do instruktora techniki jazdy stosuje się odpowiednio przepisy art. 34.
5. Wpis dokonywany jest na okres wynikający z terminów ważności badań lekarskich i psychologicznych.
6. W ewidencji instruktorów techniki jazdy umieszcza się następujące dane instruktora techniki jazdy:
  - 1) numer ewidencyjny;
  - 2) imię i nazwisko;
  - 3) numer PESEL, a w przypadku osoby nieposiadającej numeru PESEL - serię, numer i nazwę dokumentu potwierdzającego tożsamość oraz nazwę kraju, który wydał ten dokument;
  - 4) terminy ważności badań lekarskich i psychologicznych;
  - 5) adres zamieszkania;
  - 6) wynikające z zakresu złożonego egzaminu poszczególne rodzaje uprawnień, w zakresie których może on przeprowadzać ćwiczenia praktyczne;
  - 7) oznaczenie ośrodka doskonalenia techniki jazdy, w którym przeprowadza on zajęcia;
  - 8) datę wydania zaświadczenia o wpisie do ewidencji.
7. Za przeprowadzenie egzaminu, o którym mowa w ust. 2 pkt 7, pobiera się opłatę, która stanowi dochód budżetu państwa.
8. Opłata, o której mowa w ust. 3 pkt 1, z wyjątkiem opłaty ewidencyjnej, stanowi dochód budżetu państwa.

Art. 118 [Nadzór wojewody]

1. Wojewoda sprawuje nadzór nad ośrodkami doskonalenia techniki jazdy.
2. W ramach sprawowanego nadzoru wojewoda:
  - 1) przeprowadza kontrolę w zakresie:
    - a) spełnienia przez ośrodek doskonalenia techniki jazdy wymagań, o których mowa w art. 114 ust. 2,
    - b) zgodności prowadzonego szkolenia z obowiązującymi:
      - warunkami przeprowadzania zajęć,
      - programami - w zakresie szkolenia, o którym mowa w art. 112 ust. 1 pkt 1 lit. b, pkt 2 lit. c i d oraz w ust. 2,
    - c) prawidłowości prowadzonej dokumentacji w związku z prowadzeniem szkolenia;
  - 2) w przypadku stwierdzenia naruszeń warunków wykonywania działalności wyznacza termin ich usunięcia;
  - 3) wydaje decyzję administracyjną o zakazie prowadzenia przez przedsiębiorcę ośrodka doskonalenia techniki jazdy;
  - 4) skreśla instruktora techniki jazdy z ewidencji instruktorów techniki jazdy.
3. Wojewoda wydaje decyzję administracyjną o zakazie prowadzenia przez przedsiębiorcę działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia ośrodka doskonalenia techniki jazdy, skreślając go z rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodek doskonalenia techniki jazdy, jeżeli przedsiębiorca:
  - 1) złożył oświadczenie, o którym mowa w art. 115 ust. 3, niezgodne ze stanem faktycznym;
  - 2) nie usunął naruszeń warunków wykonywania działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia ośrodka doskonalenia techniki jazdy w wyznaczonym przez wojewodę terminie;
  - 3) rażąco naruszył warunki wykonywania działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia ośrodka doskonalenia techniki jazdy.
4. Rażąco naruszeniem warunków wykonywania działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia ośrodka doskonalenia techniki jazdy jest:
  - 1) wielokrotne prowadzenie szkolenia:
    - a) w sposób niezgodny z wymaganymi warunkami przeprowadzania zajęć,
    - b) w sposób niezgodny z programem - w zakresie szkolenia, o którym mowa w art. 112 ust. 1 pkt 1 lit. b i pkt 2 lit. c i d oraz ust. 2,
    - c) pojazdami niespełniającymi wymagań przewidzianych dla szkolenia, o którym mowa w art. 112 ust. 1 pkt 1 lit. b, pkt 2 lit. c oraz ust. 2;
  - 2) wielokrotne wystawienie zaświadczenia niezgodnie ze stanem faktycznym;
  - 3) odmowa poddania się kontroli, o której mowa w ust. 2 pkt 1.
5. Wojewoda skreśla instruktora techniki jazdy z ewidencji instruktorów techniki jazdy w przypadku:
  - 1) śmierci instruktora techniki jazdy;
  - 2) gdy instruktor przestał spełniać co najmniej jedno z wymagań, o których mowa w art. 117 ust. 2 pkt 3-6;
  - 3) wielokrotnego prowadzenia szkolenia:
    - a) w sposób niezgodny z wymaganymi warunkami przeprowadzania zajęć,
    - b) w sposób niezgodny z programem - w zakresie szkolenia, o którym mowa w art. 112 ust. 1 pkt 1 lit. b i pkt 2 lit. c i d oraz ust. 2,
    - c) pojazdami niespełniającymi wymagań przewidzianych dla szkolenia, o którym mowa w art. 112 ust. 1 pkt 1 lit. b i pkt 2 lit. c i d oraz ust. 2;
  - 4) wielokrotnego potwierdzenia nieprawdy w dokumentacji dotyczącej szkolenia.
6. Wojewoda skreśla instruktora techniki jazdy z ewidencji instruktorów techniki jazdy:
  - 1) z urzędu;
  - 2) na wniosek jednostki lub organu sprawującego nadzór nad jednostkami, o których mowa w art. 116 ust. 1.
7. W przypadkach, o których mowa w ust. 5 pkt 2-4, wojewoda wydaje decyzję administracyjną.
8. W przypadku skreślenia z ewidencji instruktora techniki jazdy, który dopuścił się rażącego naruszenia przepisów w zakresie szkolenia, ponowny wpis do ewidencji nie może być dokonany wcześniej niż po upływie 2 lat od dnia, w którym decyzja o skreśleniu stała się ostateczna.
9. Nadzór nad ośrodkami doskonalenia techniki jazdy, o których mowa w art. 116 ust. 1, sprawują odpowiednio:
  - 1) jednostka organizacyjna podległa Ministrowi Obrony Narodowej właściwa w sprawach transportu i ruchu wojsk;
  - 2) organ podległy lub nadzorowany przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych odpowiedni dla ośrodka.
10. Jednostka lub organ, o których mowa w ust. 9, w ramach nadzoru:
  - 1) rozpatrują skargi dotyczące ośrodka doskonalenia techniki jazdy;
  - 2) prowadzą kontrolę ośrodka doskonalenia techniki jazdy;
  - 3) występują do wojewody z wnioskiem o:
    - a) skreślenie jednostki z ewidencji jednostek prowadzących ośrodek doskonalenia techniki jazdy,
    - b) skreślenie instruktora techniki jazdy, który rażąco naruszył przepisy w zakresie szkolenia, z ewidencji.

Art. 119 [Komisja]

1. Egzamin, o którym mowa w art. 117 ust. 2 pkt 7, jest przeprowadzany przez komisję powołaną przez ministra właściwego do spraw transportu.
2. Do komisji, o której mowa w ust. 1, są powoływani:
  - 1) przewodniczący komisji - przedstawiciel ministra właściwego do spraw transportu;
  - 2) członkowie komisji - osoby posiadające uprawnienia instruktora techniki jazdy w zakresie wszystkich kategorii prawa jazdy i posiadające co najmniej 3-letnie doświadczenie zawodowe w zakresie prowadzenia doskonalenia techniki jazdy;
  - 3) sekretarz komisji.
3. Komisja przeprowadza egzamin w składzie:
  - 1) przewodniczący komisji;
  - 2) 4 członków komisji;
  - 3) sekretarz komisji.
4. Przewodniczący komisji, przed egzaminem, ustala skład komisji.

5. Szczegółową organizację oraz tryb działania komisji określa wewnętrzny regulamin zatwierdzony przez ministra właściwego do spraw transportu.

5a. Na egzaminie, o którym mowa w art. 117 ust. 2 pkt 7, stosuje się pytania egzaminacyjne pochodzące z katalogu pytań zatwierdzonego przez ministra właściwego do spraw transportu. Katalog pytań oraz pytania zawarte w teście egzaminacyjnym nie stanowią informacji publicznej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej.

5b. Na wniosek osoby, która uzyskała negatywny wynik części teoretycznej egzaminu, podmiot organizujący egzamin udostępnia tej osobie do wglądu pytania egzaminacyjne, na które osoba ta udzieliła nieprawidłowej odpowiedzi, wraz z informacją o brzmieniu odpowiedzi prawidłowych.

6. Minister właściwy do spraw transportu zapewnia z części budżetu państwa, której jest dysponentem, środki na prowadzenie działalności komisji i jej obsługę.

Art. 120 [Delegacja dla ministra]

1. Minister właściwy do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe wymagania w stosunku do podmiotu prowadzącego ośrodek doskonalenia techniki jazdy w zakresie infrastruktury technicznej, warunków lokalowych oraz wyposażenia dydaktycznego;
  - 2) warunki przeprowadzania zajęć;
  - 3) program szkolenia osób ubiegających się o uprawnienia instruktora techniki jazdy;
  - 4) zakres i warunki egzaminu dla kandydatów na instruktorów techniki jazdy;
  - 5) wysokość:
    - a) opłaty za egzamin dla kandydatów na instruktorów techniki jazdy w zależności od zakresu prowadzonego egzaminu, przy czym jej wysokość nie może być większa niż 1000 zł,
    - b) stawek wynagrodzenia dla osób wchodzących w skład komisji egzaminacyjnej przeprowadzającej egzamin dla kandydatów na instruktorów techniki jazdy,
    - c) opłaty za wpis do ewidencji instruktorów techniki jazdy, przy czym jej wysokość nie może być większa niż 50 zł,
    - d) opłaty za wpis przedsiębiorcy do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodek doskonalenia techniki jazdy, przy czym jej wysokość nie może być większa niż 600 zł;
  - 6) wzór:
    - a) wniosku o wpis do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodek doskonalenia techniki jazdy,
    - b) zaświadczenia potwierdzającego wpis przedsiębiorcy do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodek doskonalenia techniki jazdy,
    - c) wniosku o wpis do ewidencji instruktorów techniki jazdy,
    - d) świadectwa instruktora techniki jazdy;
  - 7) sposób prowadzenia rejestru osób szkolonych oraz wzór zaświadczenia o ukończeniu szkolenia;
  - 8) wzór i sposób nadawania numerów ewidencyjnych ośrodka doskonalenia techniki jazdy i numerów w ewidencji instruktorów techniki jazdy.
2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, uwzględnia się odpowiednio:
- 1) konieczność stworzenia prawidłowych i bezpiecznych warunków szkolenia prowadzonego przez ośrodki doskonalenia techniki jazdy oraz zapewnienia należytych wymagań organizacyjno-technicznych w zakresie szkolenia;
  - 2) konieczność zróżnicowania wymagań dla ośrodków szkolenia stopnia podstawowego i stopnia wyższego, ze względu na prowadzony zakres zajęć;
  - 3) wiedzę teoretyczną i umiejętności praktyczne niezbędne do bezpiecznego i właściwego prowadzenia zajęć praktycznych w ośrodku doskonalenia techniki jazdy;
  - 4) wysokość rzeczywistych kosztów rzeczowych i osobowych związanych z prowadzeniem:
    - a) egzaminu,
    - b) ewidencji,
    - c) rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodki doskonalenia techniki jazdy;
  - 5) zakres niezbędnych danych dotyczących osób uczestniczących w szkoleniu, instruktorów techniki jazdy, ośrodków doskonalenia techniki jazdy i organów właściwych w sprawach wpisu do rejestru i ewidencji;
  - 6) potrzebę ujednoczenia trybu postępowania w sprawach dotyczących dokumentacji szkoleniowej;
  - 7) konieczność zapewnienia ujednoczonych procedur w sprawie oznaczania ośrodków doskonalenia techniki jazdy oraz instruktorów techniki jazdy.

Art. 121 [Aktualizacja stawek] Maksymalne stawki opłat, o których mowa w art. 20 ust. 1 pkt 3, art. 32 ust. 1 pkt 3, art. 40 ust. 1 pkt 4, art. 66 ust. 1 pkt 6, art. 81 ust. 1 pkt 7, art. 90 ust. 1 pkt 7, art. 95 ust. 1 pkt 3 i 4, art. 105 ust. 3 pkt 2 i ust. 5 pkt 2, art. 111 ust. 1 pkt 4, art. 120 ust. 1 pkt 5 ulegają corocznie zmianie na następny rok kalendarzowy w stopniu odpowiadającym średniorocznemu wskaźnikowi cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, ogłaszanemu przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

Rozdział 18. Nadzór nad wykonywaniem zadań z zakresu ustawy.

Art. 122 [Nadzór wojewody]

1. Wojewoda sprawuje nadzór pod względem legalności nad:

- 1) wykonywaniem przez starostę zadań, o których mowa w art. 10 ust. 1 i 2, art. 15 ust. 1, art. 16 ust. 1, art. 18 ust. 2, art. 28 ust. 3, 8 i 10, art. 30 ust. 1, 3-5, art. 31 ust. 1, art. 33 ust. 2, art. 38 ust. 2, art. 43 ust. 1, art. 44 ust. 1-4 i 7, art. 45 ust. 1 i 3, art. 46 ust. 1-3, 6 i 7, art. 47 ust. 5 i 6, art. 92 ust. 1 i 3, art. 96 ust. 2 pkt 2, art. 97 ust. 1, art. 99 ust. 1-3, art. 102 ust. 1, art. 103 ust. 1 i 3 oraz art. 109 ust. 1-4b;
- 2) wykonywaniem przez marszałka województwa zadań, o których mowa w art. 10 ust. 3, art. 18 ust. 3, art. 58 ust. 2, art. 62 ust. 3, art. 67 ust. 1, art. 69, art. 70, art. 71 ust. 1 i 2, art. 72 ust. 1 i 2, art. 77 ust. 2, art. 80 ust. 1, 2 i 4, art. 85 ust. 3 i 8, art. 86 ust. 4, 5 i 7, art. 87 ust. 3, art. 88 ust. 1, 4, 6, 7 i 9, art. 96 ust. 3, art. 99 ust. 5 oraz art.

103 ust. 6.

2. Wojewoda w ramach nadzoru, o którym mowa w ust. 1:

1) przeprowadza kontrolę dokumentacji prowadzonej w związku z wykonywaniem zadań, o których mowa w ust. 1, oraz żąda pisemnych wyjaśnień i informacji w tym zakresie;

2) sporządza w wyniku przeprowadzonej kontroli zalecenia i wnioski przedstawiane zarządowi odpowiednio powiatu lub województwa;

3) sporządza i przedstawia w terminie do końca marca każdego roku ministrowi właściwemu do spraw transportu zbiorcze sprawozdanie z terenu województwa za ubiegły rok na podstawie rocznych sprawozdań starostów z wykonywania zadań określonych niniejszą ustawą.

3. Minister właściwy do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia, zakres informacji zawartych w zbiorczym sprawozdaniu, o którym mowa w ust. 2 pkt 3, oraz jego wzór, uwzględniając potrzebę ujednoczenia w skali kraju sprawozdawczości w zakresie zadań wykonywanych przez starostów.

Art. 123 [Powierzenie gminie zadań starosty] Zadania starosty, o których mowa w art. 122 ust. 1 pkt 1, nie mogą być powierzone gminie w drodze porozumienia.

Rozdział 19. Wymiana praw jazdy.

Art. 124 [Wymiana]

1. Osoby posiadające prawa jazdy wydane do dnia 18 stycznia 2013 r. obowiązane są dokonać ich wymiany, na prawa jazdy zgodne z nowym wzorem prawa jazdy określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 20 ust. 1 pkt 1.

2. Prawo jazdy zgodne z nowym wzorem wydaje się od dnia 19 stycznia 2013 r.

3. Wymiana jest dokonywana na wniosek osoby zainteresowanej, po uiszczeniu opłaty za wymianę prawa jazdy i opłaty ewidencyjnej, o których mowa w art. 10 ust. 1.

4. Prawa jazdy wydane do dnia 18 stycznia 2013 r. podlegają wymianie w okresie od dnia 19 stycznia 2028 r. do dnia 18 stycznia 2033 r. w terminach określonych przez ministra właściwego do spraw transportu lub w terminie wcześniejszym na wniosek posiadacza prawa jazdy.

5. Prawa jazdy zgodne z wzorem określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 100 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym wydaje się do dnia 18 stycznia 2013 r.

6. Podlegające wymianie prawa jazdy, wydane na podstawie ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym oraz niniejszej ustawy, zachowują ważność w okresie, na jaki zostały wydane, nie dłużej niż do terminów wymiany ustalonych zgodnie z przepisami ust. 4, pod rygorem utraty ważności dokumentu.

[wchodzi od 2018-06-047. Dokonując wymiany prawa jazdy, właściwy organ, o którym mowa w art. 10, sprawdza zgodność danych zawartych w dokumencie z danymi znajdującymi się w centralnej ewidencji kierowców.](#)

8. Prawa jazdy oraz pozwolenie na kierowanie tramwajem, o których mowa w art. 150 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym, niewymienione przed dniem wejścia w życie ustawy, podlegają wymianie na zasadach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 150 ust. 2 tej ustawy.

9. Osobom w wieku od 13 do 18 lat ubiegającym się o uprawnienia do kierowania motorowerem do dnia 18 stycznia 2013 r. wydaje się kartę motorowerową określoną w przepisach wydanych na podstawie art. 100 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym.

10. Minister właściwy do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia, terminy wymiany praw jazdy, o których mowa w ust. 4.

11. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 10, uwzględnia się:

1) zabezpieczenie sprawności przebiegu procesu wymiany praw jazdy;

2) konieczność właściwego ustalenia poszczególnych terminów wymiany praw jazdy biorąc pod uwagę faktyczną ilość dokumentów przewidzianych do wymiany;

3) konieczność zapewnienia aktualności wydawanych dokumentów odpowiednio do posiadanych uprawnień.

12. Minister właściwy do spraw informatyzacji określi, w drodze rozporządzenia, sposób postępowania w przypadku stwierdzenia rozbieżności między danymi zawartymi w dokumencie prawa jazdy a danymi znajdującymi się w centralnej ewidencji kierowców, uwzględniając konieczność zapewnienia aktualności wydawanych dokumentów odpowiednio do posiadanych uprawnień.

Rozdział 20. Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 125 (pominięty)

Art. 126 (pominięty)

Art. 127 (pominięty)

Art. 128 [Rejestry działalności regulowanej, przekształcenie]

1. Rejestry działalności regulowanej, o których mowa w art. 103 ust. 1, art. 115g ust. 1 i art. 124a ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym, zostają przekształcone w rejestry działalności regulowanej, o których mowa odpowiednio w art. 28 ust. 1, art. 85 ust. 1 i art. 114 ustawy.

2. Wpisy do rejestrów, o których mowa w ust. 1, dokonane przed dniem wejścia w życie ustawy zachowują ważność.

3. Przedsiębiorca wpisany przed dniem wejścia w życie ustawy do rejestru, o którym mowa w art. 103 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym, jest obowiązany:

1) przedłożyć staroście informację w zakresie danych, o których mowa w art. 28 ust. 4 pkt 5, 8 i 9 - w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy;

2) dostosować infrastrukturę ośrodka szkolenia kierowców do wymagań, o których mowa w art. 28 ust. 2, i przedłożyć staroście informację, o której mowa w art. 28 ust. 4 pkt 6 - w terminie 2 lat od dnia wejścia w życie ustawy.

3a. Dostosowanie infrastruktury, o którym mowa w ust. 3 pkt 2, obejmuje również pojazdy służące do nauki jazdy. Do czasu dostosowania infrastruktury dopuszcza się prowadzenie szkolenia na poszczególne kategorie prawa jazdy pojazdami, które spełniały wymagania techniczne przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

4. Starosta wydaje decyzję administracyjną o zakazie prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia ośrodka szkolenia kierowców przez przedsiębiorcę, o którym mowa w ust. 3, skreślając go z rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodki szkolenia kierowców, jeżeli przedsiębiorca nie wypełnił co najmniej jednego z obowiązków, o których mowa w ust. 3.

5. Przedsiębiorca wpisany przed dniem wejścia w życie ustawy do rejestru, o którym mowa w art. 124a ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym, jest obowiązany przedłożyć marszałkowi województwa informację w zakresie danych, o których mowa w art. 85 ust. 4 pkt 5 i 6 - w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

6. Marszałek województwa wydaje decyzję administracyjną o zakazie prowadzenia przez przedsiębiorcę, o którym mowa w ust. 5, działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia pracowni psychologicznej, skreślając przedsiębiorcę z rejestru przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczną, jeżeli przedsiębiorca nie wypełnił obowiązków, o których mowa w ust. 5.

7. Przedsiębiorca wpisany przed dniem wejścia w życie ustawy do rejestru, o którym mowa w art. 115g ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym, jest obowiązany przedłożyć wojewodzie informację w zakresie danych, o których mowa w art. 115 ust. 2 pkt 2-5 - w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

8. Wojewoda wydaje decyzję administracyjną o zakazie prowadzenia przez przedsiębiorcę, o którym mowa w ust. 7, działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia ośrodka doskonalenia techniki jazdy, skreślając przedsiębiorcę z rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodek doskonalenia techniki jazdy, jeżeli przedsiębiorca nie wypełnił obowiązków, o których mowa w ust. 7.

Art. 129 [Prowadzenie kursów kwalifikacyjnych] Przedsiębiorca prowadzący, w dniu wejścia w życie ustawy, kursy kwalifikacyjne dla kandydatów na instruktorów może prowadzić kursy, o których mowa w art. 35, przez okres roku od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 130 [Ewidencje, przekształcenie]

1. Ewidencje, o których mowa w art. 105 ust. 2 pkt 7, art. 110 ust. 1 pkt 10, art. 115j ust. 2 pkt 4 i art. 124a ust. 9 pkt 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym, zostają przekształcone w ewidencje, o których mowa odpowiednio w art. 33 ust. 1 pkt 9, art. 58 ust. 1 pkt 10, art. 87 ust. 2 pkt 4 i art. 117 ust. 2 pkt 8 ustawy.

2. Rejestr uprawnionych lekarzy, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 123 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym, zostaje przekształcony w ewidencję, o której mowa w art. 77 ust. 1 pkt 5.

3. Wpisy w ewidencjach, o których mowa w ust. 1, oraz w rejestrze, o którym mowa w ust. 2, dokonane przed dniem wejścia w życie ustawy, zachowują ważność.

4. Organ prowadzący ewidencję, o której mowa w art. 33 ust. 1 pkt 9, art. 58 ust. 1 pkt 10, art. 77 ust. 1 pkt 5, art. 87 ust. 2 pkt 4 i art. 117 ust. 2 pkt 8 ustawy w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, wzywa osobę wpisaną przed dniem wejścia w życie ustawy do odpowiedniej ewidencji, o której mowa w ust. 1, do przedłożenia aktualnych informacji w zakresie danych umieszczonych w tych ewidencjach.

5. Osoba wezwana do przedłożenia aktualnych informacji w zakresie danych umieszczonych w ewidencji, w trybie, o którym mowa w ust. 4, jest obowiązana przedłożyć te informacje, w terminie miesiąca od dnia otrzymania wezwania, pod rygorem skreślenia z ewidencji.

6. Osobę wpisaną, w dniu wejścia w życie ustawy, do ewidencji, o której mowa w art. 105 ust. 2 pkt 7 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym, uznaje się za spełniającą wymagania, o których mowa w:

1) art. 33 ust. 1 pkt 1, 6 i 7 - w zakresie dotychczas posiadanych uprawnień do prowadzenia zajęć;

2) art. 33 ust. 1 pkt 4 i 5 - do końca okresu ważności posiadanej legitymacji instruktora;

3) art. 37 ust. 1 pkt 1 - przez okres roku od dnia wejścia w życie ustawy.

7. Osobę wpisaną w dniu wejścia w życie ustawy do ewidencji, o której mowa w art. 110 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym, uznaje się za spełniającą wymagania, o których mowa w:

1) art. 58 ust. 1 pkt 1, 3, 6 i 7 - w zakresie dotychczas posiadanych uprawnień do przeprowadzania egzaminów państwowych;

2) art. 58 ust. 1 pkt 4 i 5 - do końca okresu ważności orzeczenia lekarskiego i orzeczenia psychologicznego, o których mowa w art. 110 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym;

3) art. 63 ust. 1 pkt 2 - do końca roku kalendarzowego następującego po roku, w którym uczestniczyła w szkoleniu organizowanym przez dyrektora wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego na podstawie dotychczasowych przepisów.

8. Osobę wpisaną w dniu wejścia w życie ustawy do ewidencji, o której mowa w art. 115j ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym, uznaje się za spełniającą wymagania, o których mowa w art. 117 ust. 2 ustawy - w zakresie dotychczas posiadanych uprawnień do prowadzenia ćwiczeń praktycznych w ośrodku doskonalenia techniki jazdy.

9. Osobę wpisaną w dniu wejścia w życie ustawy do rejestru uprawnionych lekarzy, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 123 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym, uznaje się za spełniającą wymagania, o których mowa w art. 77 ust. 1 pkt 2 i 3.

10. Osobę wpisaną w dniu wejścia w życie ustawy do ewidencji, o której mowa w art. 124a ust. 9 pkt 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym, uznaje się za spełniającą wymagania, o których mowa w art. 87 ust. 2 pkt 1 i 2.

Art. 131 [Uprawnienia do prowadzenie pojazdów uprzywilejowanych]

1. Osobę, która w ramach stosunku pracy, wykonywanej działalności gospodarczej, pełnionej służby lub wykonywanej funkcji uprawniona była do kierowania pojazdem uprzywilejowanym w dniu wejścia w życie ustawy, uznaje się za spełniającą wymagania, o których mowa w:

1) art. 106 ust. 1 pkt 3 - do końca okresu ważności orzeczenia lekarskiego i orzeczenia psychologicznego wydanych na podstawie badań, o których mowa w art. 122 ust. 2 i art. 124 ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym;

2) art. 106 ust. 1 pkt 4 - jeżeli przed dniem wejścia w życie ustawy uzyskała uprawnienia do kierowania pojazdami uprzywilejowanymi w trybie art. 95a ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym.

2. Osoba, o której mowa w ust. 1, jest obowiązana:

1) posiadać zaświadczenie wydane w trybie określonym w art. 95a ust. 1 pkt 2 i ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym, przez okres 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy i okazywać je na żądanie uprawnionych organów;

2) w okresie, o którym mowa w pkt 1, wymienić posiadane zaświadczenie na zezwolenie, o którym mowa w art. 106 ust. 1 pkt 5.

Art. 132 [Producent wybrany w trybie art. 19] Producenta wytwarzającego w dniu wejścia w życie ustawy blankiety praw jazdy, międzynarodowych praw jazdy oraz pozwoleń na kierowanie tramwajem na podstawie umowy zawartej z ministrem właściwym do spraw transportu uznaje się za wybranego w trybie art. 19 przez okres, na jaki została zawarta umowa.

Art. 133 [Ważność dokumentów]

1. Dokumenty stwierdzające uprawnienie do kierowania pojazdem wydane przez dowódcę jednostki wojskowej, pozwolenia na kierowanie tramwajem i karty rowerowe wydane na podstawie ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym, zachowują ważność w zakresie, w jakim zostały wydane.

2. Karta motorowerowa wydana na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym, zachowuje ważność do czasu ukończenia przez jej posiadacza 18 roku życia. Karta motorowerowa podlega wymianie, na koszt osoby uprawnionej, na prawo jazdy kategorii AM, o ile osoba ma ukończone 14 lat.

3. Osobę, która przed dniem wejścia w życie ustawy ukończyła 18 lat, uznaje się za uprawnioną do kierowania motorowerem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Wobec tej osoby nie wymaga się posiadania dokumentu stwierdzającego to uprawnienie.

Art. 134 [Stosowanie dotychczasowych przepisów]

1. Szkolenie osób ubiegających się o wydanie prawa jazdy prowadzone w dniu wejścia w życie ustawy w formie kursu lub zajęć szkolnych jest kontynuowane na podstawie dotychczasowych przepisów.

2. Zaświadczenie o ukończeniu szkolenia dla osób ubiegających się o wydanie prawa jazdy wydane na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym zachowuje ważność w zakresie, w jakim zostało wydane.

2a. Zaświadczenie o ukończeniu szkolenia w zakresie prawa jazdy kategorii A uzyskane na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym uznaje się za zaświadczenie spełniające wymagania o których mowa w niniejszej ustawie także w zakresie prawa jazdy kategorii A2.

3. Egzamin państwowy złożony z wynikiem pozytywnym przed dniem wejścia w życie ustawy uznaje się za spełniający wymagania określone w ustawie.

3a. Wynik pozytywny z części teoretycznej egzaminu państwowego w zakresie prawa jazdy kategorii A, uzyskany przed dniem wejścia w życie ustawy, przez osobę która nie spełnia warunku o którym mowa w art. 8 ust. 1 pkt 7 lit. a, uznaje się za ważny, na zasadach określonych w art. 52 ust. 1, w przypadku kiedy osoba ta przystępuje do części praktycznej egzaminu w zakresie prawa jazdy kategorii A2.

4. Przepisy ust. 1-3 stosuje się odpowiednio do osób, które są uczestnikami kursów, ukończyły kursy lub zdały egzamin:

1) na kartę rowerową;

2) na pozwolenie na kierowania tramwajem;

3) dla kandydatów na egzaminatorów osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami;

4) dla kandydatów na instruktorów;

5) dla kandydatów na instruktorów techniki jazdy.

5.³³⁾ Okres posiadania uprawnień do kierowania pojazdami, o którym mowa w art. 33 ust. 1 pkt 2 lit. b i pkt 3 oraz w art. 58 ust. 1 pkt 2, dla osób, które uzyskały uprawnienia do kierowania pojazdami po dniu 3 czerwca 2018 r., liczy się od dnia zakończenia okresu próbnego, o którym mowa w art. 91 ust. 1.

Art. 135 (uchylony)

Art. 135a [Tryb kierowania na badania w przypadku stanu nietrzeźwości kierowcy] ³⁴⁾ Do dnia 3 czerwca 2018 r. starosta wydaje decyzję, o której mowa w art. 99 ust. 1 pkt 2 lit. a, pkt 3 lit. a oraz pkt 5, na podstawie odpisu wyroku przesłanego przez sąd w trybie art. 182 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny wykonawczy.

Art. 135b [Tryb stosowany w przypadku pojazdów uprzywilejowanych] W stosunku do jednostek, o których mowa w:

1) art. 109 ust. 5 i 6,

2) art. 53 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym,

3) art. 53 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym, wykonujących zadania specjalistycznymi środkami transportu sanitarnego, o którym mowa w art. 161ba ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2015 r. poz. 581, z późn. zm. 35)

- warunki określone w art. 106 ust. 1 pkt 4 oraz w art. 109 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 4 stosuje się od dnia 4 stycznia 2016 r.

Art. 136 [Naruszenie przepisów przed dniem wejścia w życie ustawy]

³⁶⁾ Wchodzi od 2018-06-04. W stosunku do osób, które dopuściły się naruszeń przepisów ruchu drogowego przed dniem 4 czerwca 2018 r. i

naruszenia te skutkowałą przekroczeniem liczby 24 punktów za naruszenia przepisów ruchu drogowego, a w przypadku kierowców, którzy

dopuszcili się tych naruszeń w okresie jednego roku od wydania po raz pierwszy prawa jazdy - liczby 20 punktów, stosuje się tryb postępowania

oraz skutki według stanu prawnego na dzień popełnienia naruszenia powodującego przekroczenie dopuszczalnej liczby punktów. W tym celu Policja może przetwarzać dane zgromadzone w trybie art. 130 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym, wchodzi od 2018-06-04.³⁷⁾ Naruszenia popełnione przed dniem 4 czerwca 2018 r. i odpowiadające im otrzymane punkty usuwa się z ewidencji z upływem roku od dnia naruszenia.³⁸⁾ Przekaz informacji dotyczących naruszeń popełnionych przed dniem 4 czerwca 2018 r. następuje według stanu prawnego na dzień popełnienia naruszenia.

4.³⁹⁾ Kopie wpisów dotyczących naruszeń popełnionych przed dniem 4 czerwca 2018 r. zgromadzonych przez Policję w ewidencji kierowców naruszających przepisy ruchu drogowego, o której mowa w art. 130 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym, przenosi się do centralnej ewidencji kierowców.

5. Minister właściwy do spraw informatyzacji w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, sposób, tryb i terminy przekazania kopii wpisów, o których mowa w ust. 4, oraz sposób współdziałania w tym zakresie podmiotów prowadzących ewidencje kierowców naruszających przepisy ruchu drogowego i centralną ewidencję kierowców, uwzględniając konieczność zapewnienia kompletności i poprawności przekazanych informacji i ciągłości dostępu.

Art. 137 [Ważność przepisów wykonawczych] Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 80d ust. 7, art. 88 ust. 7, art. 94 ust. 4, art. 100 ust. 2, art. 115, art. 115l, art. 123, art. 125 oraz art. 127 ust. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie upoważnień określonych w niniejszej ustawie, nie dłużej jednak niż przez okres 18 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 138 [Kopia zaświadczenia]

1. Osobom, które uzyskały zaświadczenie o ukończeniu kursu dokształcającego w zakresie przewozu osób lub rzeczy po dniu 10 września 2008 r., potwierdzenia, o którym mowa w art. 15 ust. 1, organ dokonuje zgodnie z zasadami określonymi w art. 15, zastępując dokument, o którym mowa w art. 15 ust. 2 pkt 1, kopią tego zaświadczenia.

2. Termin ważności wpisu, o którym mowa w ust. 1, oraz odpowiadającej mu kategorii prawa jazdy nie może być dłuższy niż 5 lat.

Art. 138a [Opłata ewidencyjna, pobór]⁴⁰⁾ Opłatę ewidencyjną, o której mowa w art. 28 ust. 8 i 9, art. 31 ust. 3, art. 33 ust. 2 pkt 1, art. 38 ust. 2 pkt 1, art. 58 ust. 2 pkt 1, art. 77 ust. 2 pkt 1, art. 85 ust. 8, art. 87 ust. 3 pkt 1, art. 101 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 2 pkt 3, art. 109 ust. 1, 3 i 4, art. 110 i art. 117 ust. 3 pkt 1, pobiera się od dnia 4 czerwca 2018 r.

Art. 138b [Przekazanie danych do centralnej ewidencji kierowców]

1.⁴¹⁾ Organy właściwe prowadzące ewidencje, o których mowa odpowiednio w art. 33 ust. 1 pkt 9, art. 38 ust. 2, art. 58 ust. 1 pkt 10, art. 77 ust. 1 pkt 5, art. 87 ust. 2 pkt 4 i art. 117 ust. 2 pkt 8, przekazują do centralnej ewidencji kierowców dane, zgromadzone do dnia 3 czerwca 2018 r., w następującym zakresie:

- 1) imię i nazwisko;
- 2) data i miejsce urodzenia;
- 3) numer PESEL, a w przypadku osoby nieposiadającej numeru PESEL - serię, numer i nazwę dokumentu potwierdzającego tożsamość oraz nazwę państwa, które wydało ten dokument;
- 4) numer ewidencyjny odpowiednio wykładowcy, egzaminatora, lekarza, psychologa, instruktora techniki jazdy lub instruktora;
- 5) dane dotyczące uprawnień oraz dokumentów je stwierdzających;
- 6) data i przyczyna skreślenia z ewidencji;
- 7) data, do której nie może być dokonany kolejny wpis do ewidencji.

1a.⁴²⁾ Organy właściwe prowadzące ewidencje, o których mowa odpowiednio w art. 30 ust. 1, art. 86 ust. 4 i art. 116 ust. 4, i rejestry działalności regulowanej, o których mowa odpowiednio w art. 28 ust. 1, art. 85 ust. 1 i art. 114 ust. 1, przekazują do centralnej ewidencji kierowców dane, zgromadzone do dnia 3 czerwca 2018 r., w następującym zakresie:

- 1) nazwa;
- 2) adres siedziby;
- 3) numer ewidencyjny;
- 4) numer identyfikacyjny REGON;
- 5) dane dotyczące prowadzonej działalności gospodarczej;
- 6) data i przyczyna skreślenia z rejestru;
- 7) data, do której nie może być dokonany kolejny wpis do rejestru;
- 8) dane o wpisach i skreśleniach.

2. Minister właściwy do spraw informatyzacji określi, w drodze rozporządzenia, sposób, tryb i terminy przekazania danych, o których mowa w ust. 1 i 1a, uwzględniając konieczność zapewnienia kompletności i poprawności przekazanych informacji i ciągłości dostępu.

Art. 139 [Wejście w życie, wyjątki] Ustawa wchodzi w życie z dniem 19 stycznia 2013 r., z wyjątkiem:

- 1) art. 125 pkt 9, który wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia⁴³⁾;
- 2) art. 110, który wchodzi w życie z dniem 19 stycznia 2014 r.;
- 2a) art. 99 ust. 1 pkt 5 i, w ramach kursu reedukacyjnego w zakresie problematyki przeciwalkoholowej i przeciwdziałania narkomanii, art. 100, art. 101 oraz art. 102 ust. 1 pkt 2, które wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2015 r.;
- 3)⁴⁴⁾ art. 13 ust. 1 pkt 1 lit. b, art. 43 ust. 2 pkt 4, art. 44 ust. 1 pkt 2 lit. b i ust. 3 pkt 2, art. 67 ust. 2 pkt 2, art. 82 ust. 1 pkt 4 lit. c, art. 91-95, art. 98, art. 99 ust. 1 pkt 3 lit. c i pkt 4, ust. 2 pkt 1 lit. b oraz ust. 3, art. 100, art. 101,

art. 102 ust. 1 pkt 2, art. 103 ust. 1 pkt 2 i 3 oraz ust. 2, art. 105 ust. 1 i 2, art. 112 ust. 1 pkt 1 lit. b, art. 124 ust. 7, art. 125 pkt 10 lit. g w zakresie art. 114 ust. 1 pkt 1 lit. b ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym, pkt 13 oraz pkt 16 w zakresie art. 140 ust. 1 pkt 3, 3a i pkt 4 lit. a ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym, oraz art. 136 ust. 1-3, które wchodzi w życie z dniem 4 czerwca 2018 r.

Odnosnik Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia dyrektywy nr 2006/126/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie praw jazdy (przekształcenie) (Dz.Urz. UE L 403 z 30.12.2006, str. 18) oraz częściowo dyrektywy 2003/59/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie wstępnej kwalifikacji i okresowego szkolenia kierowców niektórych pojazdów drogowych do przewozu rzeczy lub osób, zmieniającej rozporządzenie Rady (EWG) nr 3820/85 oraz dyrektywę Rady 91/439/EWG i uchylającą dyrektywę Rady 76/914/EWG (Dz.Urz. UE L 226 z 10.09.2003, str. 4, z późn. zm.; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 7, t. 7, str. 441, z późn. zm.).

- 1) Treść odnośnika publikujemy na końcu ustawy.
- 2) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2012 r. poz. 1448, z 2013 r. poz. 700, 991, 1446 i 1611, z 2014 r. poz. 312, 486, 529, 768, 822 i 970, z 2015 r. poz. 211, 541, 591, 933, 1038, 1045, 1273, 1326, 1335, 1830, 1844, 1893, 2183 i 2281 oraz z 2016 r. poz. 266 i 352.
- 3) Art. 2 pkt 3 dodany ustawą z dnia 24.07.2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1273, ze zm. z Dz.U. z 2016 r. poz. 2001), która wchodzi w życie 4.06.2018 r.
- 4) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2014 r. poz. 486, 805, 915 i 1310 oraz z 2015 r. poz. 211, 390, 978, 1269, 1273 i 1893.
- 5) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 1997 r. poz. 1083, z 1999 r. poz. 931, z 2000 r. poz. 701 i 1268, z 2001 r. poz. 1071 i 1194, z 2002 r. poz. 676 i 1679, z 2003 r. poz. 1061, 1380 i 1750, z 2004 r. poz. 889, 2135, 2405, 2426 i 2703, z 2005 r. poz. 1363 i 1479, z 2006 r. poz. 708 i 1648, z 2007 r. poz. 849, z 2008 r. poz. 620 i 1344, z 2009 r. poz. 39, 119, 504, 817, 911, 963, 1475, 1540 i 1589, z 2010 r. poz. 191, 227, 842 i 1228, z 2011 r. poz. 201, 202, 654, 734, 1092, 1280 i 1431, z 2012 r. poz. 908, z 2013 r. poz. 628 i 1247, z 2014 r. poz. 287, 619 i 1707, z 2015 r. poz. 21, 396, 431, 541, 1269 i 1573 oraz z 2016 r. poz. 428 i 437.
- 6) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 1997 r. poz. 840, z 1999 r. poz. 729 i 931, z 2000 r. poz. 548, 1027 i 1216, z 2001 r. poz. 1071, z 2003 r. poz. 1061, 1142, 1750, 1935 i 2255, z 2004 r. poz. 219, 626, 889 i 2426, z 2005 r. poz. 732, 757, 1109, 1363, 1479 i 1493, z 2006 r. poz. 1409, 1592 i 1648, z 2007 r. poz. 589, 850, 859 i 1378, z 2008 r. poz. 560, 782, 1056, 1080 i 1344, z 2009 r. poz. 504, 533, 1317, 1323, 1474, 1540 i 1589, z 2010 r. poz. 46, 227, 229, 625, 626, 842, 857, 1018, 1021, 1228, 1474 i 1602, z 2011 r. poz. 78, 130, 202, 245, 381, 549, 678, 767, 964, 1135, 1280, 1381 i 1431, z 2012 r. poz. 611, z 2013 r. poz. 849, 905, 1036 i 1247, z 2014 r. poz. 538, z 2015 r. poz. 396, 541, 1549, 1707 i 1855 oraz z 2016 r. poz. 189, 428 i 437.
- 7) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2013 r. poz. 1245 i 1635, z 2014 r. poz. 1802, z 2015 r. poz. 1887 i 1991 oraz z 2016 r. poz. 65.
- 8) Art. 27 ust. 6 w brzmieniu ustawy z dnia 5.09.2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 1579), która wchodzi w życie 7.10.2016 r.
- 9) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2015 r. poz. 699, 875, 978, 1197, 1268, 1272, 1618, 1649, 1688, 1712, 1844 i 1893 oraz z 2016 r. poz. 65 i 352.
- 10) Art. 28 ust. 4 pkt 2 w brzmieniu ustawy z dnia 25.09.2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1893), która wchodzi w życie 19.05.2016 r.
- 11) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2014 r. poz. 1662 oraz z 2015 r. poz. 1066, 1220, 1224, 1240, 1268 i 1735.
- 12) Art. 46 ust. 1 pkt 2 w brzmieniu ustawy z dnia 30.11.2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 2001), która wchodzi w życie 1.01.2017 r.
- 13) Art. 46 ust. 2 pkt 2 w brzmieniu ustawy z dnia 30.11.2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 2001), która wchodzi w życie 1.01.2017 r.
- 14) Zgodnie z wyrokiem TK z dnia 8.6.2016 r., K 37/13, opublikowanym dnia 16.08.2016 r. (Dz.U. poz. 1241), art. 53 ust. 4 pkt 1 w związku z art. 54 ust. 5 pkt 1 w zakresie, w jakim nie przewiduje udzielenia przez władze publiczne efektywnej pomocy osobie niepełnosprawnej wymagającej przystosowania pojazdu do rodzaju schorzenia w zapewnieniu pojazdu na potrzeby praktycznej części egzaminu państwowego na prawo jazdy kategorii B, jest niezgodny z art. 69 Konstytucji oraz art. 20 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz.U. z 2012 r. poz. 1169).
- 15) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2015 r. poz. 699, 978, 1197, 1269, 1311, 1649,

- 1923, 1932 i 2184 oraz z 2016 r. poz. 195.
- 16) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2015 r. poz. 87, 211, 218, 396, 539, 774, 978, 1269, 1311, 1322, 1419 i 1649 oraz z 2016 r. poz. 195.
- 17) Art. 85 ust. 4 pkt 2 w brzmieniu ustawy z dnia 25.09.2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1893), która wchodzi w życie 19.05.2016 r.
- 18) Art. 92 ust. 4 dodany ustawą z dnia 24.07.2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1273, ze zm. z Dz.U. z 2016 r. poz. 2001), która wchodzi w życie 4.06.2018 r.
- 19) Art. 98 ust. 4 w brzmieniu ustawy z dnia 24.07.2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1273, ze zm. z Dz.U. z 2016 r. poz. 2001), która wchodzi w życie 4.06.2018 r.
- 20) Art. 98 ust. 6 w brzmieniu ustawy z dnia 24.07.2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1273, ze zm. z Dz.U. z 2016 r. poz. 2001), która wchodzi w życie 4.06.2018 r.
- 21) Zgodnie z art. 139 wchodzi w życie z dniem 4.06.2018 r., ale w ramach kursu reedukacyjnego w zakresie problematyki przeciwalkoholowej i przeciwdziałania narkomanii wchodzi w życie z dniem 1.07.2015 r.
- 21) Zgodnie z art. 139 wchodzi w życie z dniem 4.06.2018 r., ale w ramach kursu reedukacyjnego w zakresie problematyki przeciwalkoholowej i przeciwdziałania narkomanii wchodzi w życie z dniem 1.07.2015 r.
- 21) Zgodnie z art. 139 wchodzi w życie z dniem 4.06.2018 r., ale w ramach kursu reedukacyjnego w zakresie problematyki przeciwalkoholowej i przeciwdziałania narkomanii wchodzi w życie z dniem 1.07.2015 r.
- 22) Zgodnie z wyrokiem TK z dnia 11.10.2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 2197) ogłoszonym dnia 29.12.2016 r. art. 102 ust. 1 pkt 4 w zakresie, w jakim nie przewiduje sytuacji usprawiedliwiających - ze względu na stan wyższej konieczności - kierowanie pojazdem z przekroczeniem dopuszczalnej prędkości o więcej niż 50 km/h na obszarze zabudowanym, jest niezgodny z art. 2 i art. 45 ust. 1 Konstytucji RP.
- 23) Art. 102 ust. 1b dodany ustawą z dnia 20.03.2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 541, ze zm. z Dz.U. z 2016 r. z poz. 2001), która wchodzi w życie 4.06.2018 r.
- 24) Zgodnie z wyrokiem TK z dnia 11.10.2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 2197) ogłoszonym dnia 29.12.2016 r. art. 102 ust. 1c w zakresie, w jakim nie przewiduje sytuacji usprawiedliwiających - ze względu na stan wyższej konieczności - kierowanie pojazdem z przekroczeniem dopuszczalnej prędkości o więcej niż 50 km/h na obszarze zabudowanym, jest niezgodny z art. 2 i art. 45 ust. 1 Konstytucji RP.
- 25) Art. 102 ust. 1d w brzmieniu ustawy z dnia 30.11.2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 2001), która wchodzi w życie 1.01.2017 r.
- 26) Art. 103 ust. 1 pkt 5 w brzmieniu ustawy z dnia 30.11.2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 2001), która wchodzi w życie 1.01.2017 r.
- 27) Art. 103 ust. 2 w brzmieniu ustawy z dnia 24.07.2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1273, ze zm. z Dz.U. z 2016 r. poz. 2001), która wchodzi w życie 4.06.2018 r.
- 28) Art. 105 ust. 1 w brzmieniu ustawy z dnia 22.12.2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 2281, ze zm. z Dz.U. z 2016 r. poz. 2001), która wchodzi w życie 4.06.2018 r.
- 29) Art. 105 ust. 2a dodany ustawą z dnia 22.12.2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 2281, ze zm. z Dz.U. z 2016 r. poz. 2001), która wchodzi w życie 4.06.2018 r.
- 30) Art. 106 ust. 3 w brzmieniu ustawy z dnia 10.06.2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 904), która wchodzi w życie 2.07.2016 r.
- 31) Art. 109 ust. 5 w brzmieniu ustawy z dnia 16.11.2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 1948), która wchodzi w życie 1.03.2017 r.
- 32) Art. 115 ust. 2 pkt 2 w brzmieniu ustawy z dnia 25.09.2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1893), która wchodzi w życie 19.05.2016 r.
- 33) Art. 134 ust. 5 w brzmieniu ustawy z dnia 30.11.2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 2001), która wchodzi w życie 1.01.2017 r.
- 34) Art. 135a w brzmieniu ustawy z dnia 30.11.2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 2001), która wchodzi w życie 1.01.2017 r.
- 35) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2015 r. poz. 1240, 1269, 1365, 1569, 1692, 1735, 1830, 1844, 1893, 1916, 1991 i 1994 oraz z 2016 r. poz. 65.
- 36) Art. 136 ust. 1 w brzmieniu ustawy z dnia 30.11.2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 2001), która wchodzi w życie 1.01.2017 r.. Zgodnie z art. 139 pkt 3 przepis wchodzi w życie z dniem 4.06.2018 r.
- 37) Art. 136 ust. 2 w brzmieniu ustawy z dnia 30.11.2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 2001), która wchodzi w życie 1.01.2017 r. Zgodnie z art. 139 pkt 3 przepis wchodzi w życie z dniem 4.06.2018 r.
- 38) Art. 136 ust. 3 w brzmieniu ustawy z dnia 30.11.2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 2001), która wchodzi w życie 1.01.2017 r. Zgodnie z art. 139 pkt 3 przepis wchodzi w życie z dniem 4.06.2018 r.
- 39) Art. 136 ust. 4 w brzmieniu ustawy z dnia 30.11.2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 2001), która wchodzi w życie 1.01.2017 r.
- 40) Art. 138a w brzmieniu ustawy z dnia 30.11.2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 2001), która wchodzi w życie 1.01.2017 r.
- 41) Art. 138b ust. 1 zdanie wstępne w brzmieniu ustawy z dnia 30.11.2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 2001), która wchodzi w życie 1.01.2017 r.
- 42) Art. 138b ust. 1a zdanie wstępne w brzmieniu ustawy z dnia 30.11.2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 2001), która wchodzi w

życie 1.01.2017 r.

43) Ustawa została ogłoszona w dniu 10.02.2011 r.

44) Art. 139 pkt 3 w brzmieniu ustawy z dnia 30.11.2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 2001), która wchodzi w życie 1.01.2017 r.